

OSALLISUUDEN TOTEUTUMINEN JA KEHITTÄMINEN NUORTEN NÄKÖKULMASTA

Helsingin nuorisoasiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueella

Sosiaalialan koulutusohjelma,
sosionomi
Opinnäytetyö
28.3.2008

Anna Kaihlanen

Koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto
Sosiaalialan koulutusohjelma		Sosionomi (AMK)
Tekijä/Tekijät		
Anna Kaihlanen		
Työn nimi		
Osallisuuden toteutuminen ja kehittäminen nuorten näkökulmasta		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Kevät 2008	78 + 2 liitettä
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Opinnäytetyössäni selvitin Helsingin nuorisosiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen nuorten mielipiteitä heidän osallisuudestaan omassa toimintaympäristössään sekä alueellisten nuorisopalveluiden kehittämisestä. Opinnäytetyöni tulosten avulla saatiin tietoa alueen nuorten mielipiteistä ja kehittämisideoista koskien heidän osallisuuttaan, sekä toiminnallisesta että tunteiden näkökulmasta. Toimin koko työprosessin ajan yhteistyössä alueen nuorisotyöyksikön ja muiden alueen toimijoiden kanssa.</p> <p>Opinnäytetyöni teoreettisena viitekehyksenä on osallisuus, jonka jaoin osallisuuden tunteisiin ja toimintaan liittyviin teorioihin. Osallisuus on Helsingin nuorisosiainkeskuksen keskeisimpiä toimintaperiaatteita ja osallisuuden kehittäminen sekä mahdollistaminen on yksi suurimmista haasteista alueellisessa nuorisotyössä. Opinnäytetyöni tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Aineistonhankinnan keinona käytin Internetissä täytettävää kyselylomaketta. Toteutin kyselyn neljän Helsingin nuorisosiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen yläkoulun seitsemäsluokkalaisilla. Yläkouluilla oli kyselyn toteuttamisen aikaan 487 seitsemäsluokkalaista, joista 235 vastasi kyselyyn. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui 48,3 %.</p> <p>Kyselyn tulokset osoittavat, että toiminnallisessa osallisuudessa on kehittämistarpeita eivätkä osallisuuden tunteet toteudu täysimääräisesti alueen nuorten elämässä. Nuoret eivät koe saavansa vaikuttaa omilla asuinalueillaan, eikä heidän mielipiteitä ole kuunneltu tai otettu asuinalueilla huomioon. Toisaalta nuoret eivät ole erityisen kiinnostuneita vaikuttamaan oman asuinalueen asioihin. Osallisuutta mahdollistavat tunteet eivät kaikilta osin toteudu nuorten elämässä. Huomattava osa nuorista ei koe itseään tasa-arvoiseksi aikuisten kanssa eikä täysin koe, että heidän mielipiteensä hyväksytään. Nämä asiat ovat osallisuuden tunteen kokemisen kannalta tärkeitä. Sukupuolisensitiivisen nuorisotyön näkökulmasta opinnäytetyöni tulokset antavat alueelliseen nuorisotyöhön pohdittavaa.</p> <p>Osallisuuden toteutumisen kannalta useamman nuoren ääni tulisi saada kuuluviin asuinalueilla ja kouluissa. Nuorille tulisi kehittää nykyistä monipuolisempia osallisuusareenoita, joista mahdollisimman moni nuori olisi kiinnostunut ja näin ollen pääsisi vaikuttamaan omaa elämää ja toimintaympäristöä koskeviin asioihin. Osallisuusareenoita kehitettäessä tulisi lähteä nuorten lähtökohdista, eikä kehittää nuorten osallisuutta aikuisten toimintamalleja noudattaen. Työtä tullaan käyttämään alueen nuorisotyön ja erityisesti kaakkoisen nuorisotyöyksikön toiminnan kehittämiseen.</p>		
Avainsanat		
alueellinen nuorisotyö, nuori, nuorisotalo, osallisuus		

Degree Programme in		Degree
Social Services		Bachelor of Social Services
Author/Authors		
Anna Kaihlanen		
Title		
Youth's Perception of the Actualization of Participation and Points of Improvement		
Type of Work	Date	Pages
Final Project	Spring 2008	78 + 2 appendices
<p>ABSTRACT</p> <p>The objective of my final project was to map out the opinions of youth about their participation in their local environment and how to develop local youth services in the southeastern youth work unit of Helsinki City Youth Department. The results gave insight into the opinions of youth from activeness and sense of participation perspectives. Throughout the study I collaborated with the local youth work unit and other local actors.</p> <p>The theoretical framework for my final project was participation, which I divided into sense of participation and activeness. Participation is a central principle of Helsinki City Youth Department and one of the greatest challenges in local youth work. The research method for my final project was quantitative survey, based on a web-questionnaire. The questionnaire was sent to seventh graders in four secondary schools in the area of the southeastern youth work unit of the Youth Department, in the spring of 2007. At that time, 487 seventh graders were enrolled in the four schools, of which 235 answered the questionnaire. Therefore, the response rate was 48,3%.</p> <p>The results showed that there was room for improvement in the sense of participation as well as activeness. The respondents felt that they were not able to influence their local neighborhood, nor that their opinions were listened to or considered. On the other hand, the respondents were not particularly keen to influence issues concerning their neighborhood. Certain senses enabling participation, equality with adults and acceptance of opinions, did not fully actualize in the respondents' lives, either. These are essential for the sense of participation to take place. Also, from the point of view of gender sensitiveness, the results gave local youth work plenty to deliberate.</p> <p>For participation to actualize, the voices of more and more young people have to be heard, in neighborhoods and at schools. Versatile arenas for participation should be developed, attracting the interest of as many young people as possible. Through these, they would have the opportunity to influence their own lives and issues concerning their operational environment. The objective should be to accommodate the youth, not to develop youth participation to accord with adult patterns of behavior. This final project will be used to develop the youth work in the southeastern youth work unit of the Youth Department.</p>		
Keywords		
local youth work, participation, youth, Youth Center		

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAUSTOITTAVAT NÄKÖKULMAT	2
2.1 Nuoren toimintaympäristö	3
2.2 Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus	4
2.2.1 Alueellinen nuorisotyö	4
2.2.2 Nuorisotalotoiminta ja kaakkoinen nuorisotyöyksikkö	6
2.3 Klaari Helsinki ja Itä-Helsingin ehkäisevä päihdetyöhanke	6
2.4 Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö	7
3 OSALLISUUS	8
3.1 Osallisuus tunteiden näkökulmasta	10
3.2 Osallisuus toiminnallisesta näkökulmasta	13
3.2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen	14
3.2.2 Osallisuus nuorisotyössä	21
3.2.3 Osallistava kasvattaminen	22
4 AIEMMAT TUTKIMUKSET	23
5 TUTKIMUKSELLISET LÄHTÖKOHDAT	26
5.1 Tutkimuskysymys	26
5.2 Tutkimusmenetelmä	26
5.3 Aineiston käsittely ja analyysi	30
6 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUDEN TARKASTELU	32
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET	35
7.1 Taustatiedot	35
7.2 Osallisuuden toteutuminen nuoren omassa toimintaympäristössä	37
7.3 Osallisuuden kehittäminen nuoren omassa toimintaympäristössä	47
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	61
8.1 Osallisuuden toteutuminen nuoren omassa toimintaympäristössä	62
8.2 Osallisuuden kehittäminen nuoren omassa toimintaympäristössä	65
9 POHDINTA	71
LÄHTEET	76
LIITTEET Kyselylomake	
Operationalisointitaulukko	

1 JOHDANTO

Jotta nuorten osallisuuden tunne vahvistuisi, on nuorille luotava monipuolisia, heitä itseään kiinnostavia ja heidän omista intresseistä lähteviä aktiviteetteja lähelle heidän omaa asuinympäristöään. Osallisuuden tunteen vahvistumiseksi heidän olisi saatava tuntea osallisuutta omassa toimintaympäristössään ja näin ollen päästävä vaikuttamaan oman toimintaympäristönsä asioihin. Osallisuus voi olla sekä tunnetta että toimintaa ja osallisuutta voi olla ilman konkreettista toimintaa. Osallisuuden käsitteestä on monenlaisia tulkintoja. (Horelli – Koskinen 2006: 20; Hanhivaara 2006: 29-32; Gretscher – Kiilakoski 2007: 10.) Opinnäytetyössäni tutkin, miten osallisuus toteutuu ja miten osallisuutta voidaan kehittää nuoren omassa toimintaympäristössä. Tutkimuskysymykseni ovat: Miten osallisuus toteutuu nuorten mielestä heidän omassa toimintaympäristössään ja miten osallisuutta voidaan nuorten mielestä kehittää heidän omassa toimintaympäristössään. Tutkimuksen avulla selvitän Helsingin nuorisosiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen nuorten mielipiteitä heidän osallisuudestaan omassa toimintaympäristössään. Lisäksi haen suuntaviivoja alueellisen nuorisotyön kehittämiseen.

Viitekehyksenä opinnäytetyössäni käytän osallisuuden teoriaa. Käsittelen työssäni osallisuuden tunnetta ja osallisuuden toiminnallisuutta nuorille suunnattujen palvelujen näkökulmasta. Työ on pääosin kvantitatiivinen tutkimus. Aineistonhankinnan keinona olen käyttänyt Internetissä täytettävää kyselylomaketta. Kysely toteutettiin kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen neljällä yläkoululla.

Olen toiminut yhteistyössä kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen eri toimijoiden kanssa koko työprojektin ajan. Erityisesti mukana ovat olleet alueen nuoriso-ohjaajat ja toiminnanjohtaja. Kyselyn avulla tavoitteenani oli tuottaa tietoa koskien nuorten mielipiteitä alueellisesta nuorisotyöstä ja osallisuuden eri osa-alueiden toteutumisesta heidän toimintaympäristössään. Kyselyn tuloksia voivat toimintaa ja palveluja kehitettäessä käyttää hyödykseen erityisesti nuoriso-ohjaajat ja toiminnanjohtaja, mutta myös alueen nuorisotyöntekijät, yhdyskuntatyöntekijä, päihdetyöntekijät, aluefoorumi ja muut moniammatilliset verkostot sekä muut alueen nuorisotyön kehittämiseen liittyvät tahot.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT JA TAUSTOITTAVAT NÄKÖKULMAT

Opinnäytetyöni aiheen kehittyminen lähti Itä-Helsingin ehkäisevän päihdetyöhankkeen kautta. Itä-Helsingin ehkäisevä päihdetyöhanke on Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian hanke ja työni tutkimuslupa on laadittu Itä-Helsingin ehkäisevän päihdetyöhankkeen kanssa. Päihdetyöhankkeessa työskentelevät sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä ehdottivat alueen nuorten mielipiteiden selvittämistä alueellisiin palveluihin liittyen. He kuulevat usein nuorilta, että syynä alkoholinkäyttöön on se, ettei ole muutaakaan tekemistä. Itä-Helsingin ehkäisevän päihdetyöhankkeen tavoitteena on varhainen puuttuminen nuorten päihteidenkäyttöön. Nuorten osallisuuden kokemisen selvittäminen ja osallisuuden kehittäminen nuorisotyössä voivat auttaa nuorten ”tyhjän” ajan täyttämässä sekä sitä kautta toivottavasti myös päihteiden käytön vähenemisessä. Itä-Helsingin päihdetyöhankkeesta ehdotettiin, että tutkisin Herttoniemen aluetta, joka kuuluu Helsingin kaupungin Nuorisosiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueeseen.

Tein kolmannen harjoitteluni kaakkoisessa nuorisotyöyksikössä ja yksikön työntekijät olivat kiinnostuneita selvittämään nuorten mielipiteitä osallisuudesta heidän omassa toimintaympäristössään. Yhdistin sekä Itä-Helsingin ehkäisevän päihdetyöhankkeen että kaakkoisen nuorisotyöyksikön tarpeet ja tällä tavoin kyselyn tarkoituksiksi muodostui kaikkien alueen nuorisoon liittyvien toimijoiden palveleminen. Kaakkoisen nuorisotyöyksikön vuoden 2007 tulokortin yhtenä tavoitteena oli asiakaskyselyn laatiminen ja minun kyselyni avulla tämä tavoite saavutettiin. Kaakkoisen nuorisotyöyksikön toiminnanjohtajan toiveesta valitsin aineistonkeruumenetelmäksi kyselyn ja kyselyn kohderyhmäksi koulujen oppilaat nuorisotalojen asiakkaiden sijaan. Kouluissa tehtävä kysely mahdollisti kattavamman otoksen alueen nuorten mielipiteistä. Kouluissa tehtävällä kyselyllä tavoitetaan nuoria, jotka eivät käytä nuorisotalojen palveluita. Näiden nuorten mielipiteiden selvittäminen on ensiarvoisen tärkeää, jotta nuorisotalot voivat kehittää toimintaansa. Nykyinen nuorisotalotoiminta ei tavoita kuin pienen osan alueen nuorista ja kävijämäärät ovat laskusuuntaisia.

Osallisuus nousi opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen aiheeksi siitä syystä, että se on Helsingin nuorisosiainkeskuksen keskeisimpiä toimintaperiaatteita. Vuoden 2007 alussa pohdimme yksikkökokouksissa yhdessä kaakkoisen nuorisotyöyksikön nuorisoi-

ohjaajien ja toiminnanjohtajan kanssa kyselyn tavoitteita ja kyselylomakkeen sisältöä. Olen esitellyt työtäni ja sen tavoitteita alueella kokoontuvissa moniammatillisissa tapaamisissa ja aluefoorumissa. Näissä tapaamisissa olen kuunnellut alueella toimivien työntekijöiden mielipiteitä kyselyn sisältöön liittyen.

Osallisuuden tunnetta selvitettäessä käy ilmi, millaisissa asioissa osallisuus ilmenee nuorten elämässä ja millaisissa asioissa olisi kenties parantamisen varaa. Osallisuuden tunteiden lisäksi selvitän opinnäytetyössäni nuorten mielipiteitä koskien heidän oman toimintaympäristönsä nuorille suunnattuja palveluita osallisuuden näkökulmasta. Opin-
näytetyöni antaa suuntaviivoja siihen, millaisiin asioihin olisi syytä kiinnittää huomiota paikallisten nuorten osallisuutta sekä palveluja koskevissa asioissa.

Kyselyn avulla nuorisotyössä toimivat saavat tietoa alueen nuorten omista mielipiteistä koskien heidän osallisuuttaan ja nuorille suunnattuja palveluja. Tärkeintä opinnäytetyössäni on se, että alueen nuorisotyöntekijät ja muut toimijat saavat selville nuorten mielipiteitä, kehittämiskohteita ja ideoita, jotta he voivat kehittää alueen palveluja entistä enemmän nuorten kiinnostusten mukaisiksi.

2.1 Nuoren toimintaympäristö

Asuinalueella on katsottu usein olevan enemmän merkitystä nuorille kuin aikuisille, koska nuorten oletetaan viettävän enemmän aikaa omalla asuinalueellaan kuin aikuisten ja olevan tätä kautta enemmän sidoksissa oman asuinalueen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Kansainvälisessä asuinalueen vaikutusten tutkimuksessa on esitetty useita tapoja, kuinka asuinalueen ominaisuuksilla voi olla suoranaisia vaikutuksia nuoren elämään. Vaikutteet voivat perustua esimerkiksi käyttäytymistapojen ja ajatusmallien ”tarttumi-
seen” muilta nuorilta, asuinalueen aikuisten toimintaan roolimalleina ja sosiaalisen kontrollin ylläpitäjinä, mahdollisuuksien rakenteeseen ja alueella toimiviin instituutioihin, kuten kouluihin ja alueelliseen nuorisotoimintaan. (Turtiainen – Kauppinen 2004: 117.)

Kaupunki on sekä fyysinen että sosiaalinen tila. Fyysinen tila rakentuu esimerkiksi ympäristöstä ja rakennuksista, kun taas sosiaalinen tila määrittyy sosiaalisten suhteiden kautta. Sosiaalisia ulottuvuuksia jäsentää se, miten paljon ihmisellä on mahdollisuuksia osallisuuteen. Nuorten sijoittuminen tähän asetelmaan ei ole yksiselitteinen. Nuoret

hakeutuvat paikkoihin, jotka ovat sosiaalisesti kansoitettuja (asemat, ostarit, kadut, torit, aukiot), mutta myös tyhjiin paikkoihin (metsät, puistot, tunnelit, alikulut). Kaiken kaikkiaan nuoret ovat pakotettuja käyttämään julkista tilaa huvitteluareenanaan. Alle 18-vuotiaat eivät pääse sisään ravintoloihin, eivätkä aina voi tai halua kokoontua koteihin vapaa-aikaansa viettämään. Koska nuorison yhteen kokoontuminen on heidän suotuisan kehityksensä kannalta välttämätöntä, tulisi sitä myös tukea. (Helve ym. 1997: 223, 225-226.)

2.2 Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus

Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus vastaa kaupungin alueellisista nuorisopalveluista. Nuorisotalot ovat nuorisoasiainkeskuksen alueellisten palveluiden yksikön alaisia. Nuorisoasiainkeskuksen toiminta-ajatuksena on nuoren kansalaisuuden ja kansalaisvalmiuksien tukeminen ja arvoina toimivat toisesta välittäminen, osaaminen, tavoitetietoisuus ja tarkoituksenmukaisuus. Päämäärinä toimivat puolestaan osallisuuden edistäminen ja sosiaalinen vahvistaminen. Näihin päämääriin pyritään mm. lisäämällä nuorten osallistumismahdollisuuksia heidän omissa toimintaympäristöissään. (Nuorisoasiainkeskus 2006.)

2.2.1 Alueellinen nuorisotyö

Alueellisen nuorisotyön toiminta-ajatus rakentuu nuorten kansalaisaktiivisuuden tukemiseen sekä strategialle, jonka painopistealueina ovat nuorten osallistumismahdollisuuksien lisääminen ja sosiaalinen vahvistaminen. Osallisuuden tulee vahvistua nuorten omissa toimintaympäristöissä ja edustuksellisissa päätöksentekojärjestelmissä samalla kun kulttuurisia toimintamuotoja ja uutta teknologiaa käytetään osallisuuden välineinä. Alueellisen nuorisotyön perustehtävänä on lasten ja nuorten kasvun tukeminen aktiiviseksi kansalaisiksi. Alueellinen nuorisotyö tarjoaa 10-18 -vuotiaille nuorille oppimismahdollisuuksia yhteisössä toimimisesta ja innostavaa tekemistä. Tavoitteena on elämänhallinnan vahvistuminen, osallisuuden kokemusten saaminen, sosiaalisen vastuullisuuden oppiminen ja nuoren kasvun tukeminen nuorisotyöllisin menetelmin yhdessä muiden kasvattajatahojen kanssa. (Nuorisoasiainkeskus Intra. Alueellisten palvelujen osasto; Alueellinen nuorisotyö.)

Alueyksiköt tuottavat monipuolisen valikoiman yhteisöllisiä toimintoja ja osallisuusmenettelyjä. Näitä ovat esimerkiksi avoin toiminta, kerhot, retket, leirit, tapahtumat, nuorisovaihdot, nuorisotalo-/aluetoimikunnat, nuorten omat projektit, kestävä kehitystoiminta ja muut osallisuushankkeet. Yksikön tulee myös yhdessä nuorten kanssa toimia nuorisopoliittisena vaikuttajana, seuraamalla nuorten elinolosuhteita ja vaikuttamalla niihin. (Alueellinen nuorisotyö.)

Alueellisen nuorisotyöyksikön tulee itse löytää sellainen toiminnan rakenne, jolla edellä mainitut vaikutukset ja tuotokset saavutetaan. Palveluverkko muodostuu nuorisotaloista ja -tiloista sekä alueella tapahtuvista projekteista ja toiminnoista. On tärkeää, että toiminta levittäytyy nuorisotiloista nuorten omille alueellisille toimintakentille. Koulujen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää ja sitä tulee laajentaa myös nuorten osallisuustoimintaan. Toimintojen kehittämisen ja osaamisen kannalta on tärkeää, että toimintaa arvioidaan järjestelmällisesti, myös nuorten kanssa. (Alueellinen nuorisotyö.)

On todettu, että nuorisotiloja on määrällisesti tarpeeksi, mutta ne sijaitsevat osittain väärissä paikoissa. Myös tilojen palvelutasoissa on kehittämisen varaa. Siksi valtion talousarvioon on otettu vuosittainen määräraha nuorisotilojen rakentamiseen, peruskorjaamiseen ja varusteiden modernisointiin. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 193.)

Helsingin nuorisoasiainkeskus on aloittanut vuonna 2007 vuoteen 2012 kestävä toiminta- ja tilastrategian toteuttamisen, jonka tarkoituksena on toimia pitkän aikavälin suunnittelun välineenä viraston työn kehittämisessä. Nuorisolautakunta hyväksyi toiminta- ja tilastrategian 1.11.2007. Lähtökohtina strategiassa ovat nuorisotyön toimintaympäristön muutokset ja kaupungin yleinen toimintapolitiikka, jossa haetaan yhtäältä palvelujen sisällöllistä uudistamista vastaamaan entistä paremmin kaupunkilaisten tarpeita ja toisaalta käytössä olevien resurssien aikaisempaa tehokkaampaa hyödyntämistä. Nuorisotilojen kävijämäärien lasku on tulkittu merkiksi siitä, että kunnallisena palveluna nuorisotyö ei kaikilta osin vastaa nuorten tarpeisiin. Toiminta- ja tilastrategia tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että kaupunkiin luodaan 800-1000 m² alueellisten toimintakeskusten verkko ja niitä täydentämässä toimii pienempiä lähialueita palvelevia nuorisotaloja. Tämä edellyttää joidenkin talojen sulkemista. (Vesikansa 2007: 1.)

2.2.2 Nuorisotalotoiminta ja kaakkoinen nuorisotyöyksikkö

Nuorisotalot ovat näkyvä ja iso osa alueellista nuorisotyötä. Nuorisotalot toimivat nuorten kohtaamispaikkoina, joissa voi ystävien tapaamisen lisäksi osallistua monenlaisiin harraste- ja ryhmätoimintoihin, saada tietoa nuorille suunnatuista palveluista sekä keskustella nuorisotyöntekijöiden kanssa mieltä askarruttavista kysymyksistä. Nuorisotalotoiminnan tarkoituksena on osaltaan vahvistaa nuorten osallisuutta. Vuonna 2005 painopistealueena on ollut talodemokratiatoiminnan kehittäminen. Lähtökohtana on se, että nuoria ei pelkästään kuulla, vaan heillä on aktiivinen rooli myös suunnittelussa, päätöksenteossa ja toiminnan toteuttamisessa. (Nuorisoasiainkeskus. Intra. Toimintakertomus 2005.)

Vuonna 2006 toimintaa kohdistettiin enemmän 13–17-vuotiaita nuoria palvelevaksi. Nuorisotalojen aukioloaikoja pidennettiin ja eri ikäryhmille tarkoitettuja toimintoja eriytettiin. Nuorten osallisuutta vahvistettiin mahdollistamalla nuorisotaloja käyttäville nuorille aktiivinen rooli suunnittelussa, päätöksenteossa ja toiminnan toteuttamisessa. (Nuorisoasiainkeskus. Intra. Toimintakertomus 2006.)

Kaakkoinen nuorisotyöyksikkö on nuorisoasiainkeskuksen alueellisten palveluiden osaston alainen yksikkö. Kaakkaisen nuorisotyöyksikön nuorisotaloja on yhteensä viisi; Laajasalon, Kettutien, Herttoniemenrannan ja Roihuvuoren nuorisotalot sekä Vartiosaa-
ren toimintakeskus. Nuorisotalojen aukioloajat ja -päivät ovat nuorisotalokohtaisia. Nuorisotaloilla työskentelee nuoriso-ohjaajia ja viiden yksikön yhteinen toiminnanjohtaja. Kaakkaisen nuorisotyöyksikön alueella asui vuosien 2006 ja 2007 vaihteessa yhteensä 4172 10-17 – vuotiasta nuorta. 13-17 – vuotiaita nuoria alueella asui yhteensä 2657. (Kaakkoinen nuorisotyöyksikkö (KANY) 2006; Nuoret alueittain. 2007.)

2.3 Klaari Helsinki ja Itä-Helsingin ehkäisevä päihdetyöhanke

Klaari Helsinki koordinoi nuorten ehkäisevää päihdetyötä Helsingissä. Klaari on Helsingin kaupungin järjestämää yhteisvastuullista toimintaa. Tärkein työ tapahtuu Helsingin kaupungin asuinalueilla, joissa seitsemän Klaari -koordinaattoria tuo ehkäisevää päihdetyötä asuinalueiden toimijoiden ulottuville. Klaarin tavoite on lisätä päihteiden

ongelmalliselta käytöltä suojaavia tekijöitä lasten ja nuorten elämänpiirissä, vähentää päihteiden käytölle altistavia riskitekijöitä ja yleisesti ottaen nuorten päihteiden käytön ehkäisy. (Klaari Helsinki. 2008.)

Klaari mahdollistaa aikuisten, nuorten, eri alojen toimijoiden omaehtoista toimintaa sekä auttaa ideoiden toteuttamisessa. Tavoitteena on luoda nuorille turvaverkko, jonka avulla heidän hyvinvointinsa lisääntyy ja päihteidenkäyttönsä vähenee. Toiminnan periaatteita ovat laatu, vapaaehtoisuus, kumppanuus, omaehtoisuus sekä luottamus tulevaisuuteen. (Klaari Helsinki. 2008.)

Itä-Helsingin ehkäisevässä päihdetyöhankeessa ovat mukana Itä-Helsingin poliisi, nuorten päihdetyötä tekevä Klaari itäinen, idän perhekeskukset sekä itäinen ja kaakkoinen nuorisotyöyksikkö. Hankkeen toimintaideana on poliisin nuorten päihdetyövalvonnan tehostaminen itä-Helsingin alueella erityisesti viikonloppuisin. Jos poliisi tapaa päihtyneitä tai alkoholia hallussa pitäviä nuoria, niin poliisi hävittää alkoholin ja kirjaa nuoren henkilötiedot ylös. Tieto nuoren päihtymyksestä kerrotaan eteenpäin lastensuojelun asiakasrekisteriin. Lisäksi nuoren vanhemmille lähetetään kirje kotiin, jossa on tieto tapahtuneesta ja infoa, mistä vanhemmat voivat hakea apua sitä halutessaan. Ideana on, että tiedot päihtyneistä nuorista kootaan samaan paikkaan, jolloin yhden nuoren kokonaistilanne on helpompi hahmottaa. Näin myös huolestuttavat asiakastapaukset nousevat esiin. Poliisin lisäksi hankkeeseen ovat sitoutuneet mm. alueen nuorisotalot. Hankkeesta pyritään saamaan alueelle pysyvä toimintamuoto. (Idän nuorten päihdehanke.)

2.4 Sukupuolisensitiivinen nuorisotyö

Jos uskomme kohtelevamme tyttöjä ja poikia yhdenvertaisesti, miten tämä yhdenvertaiseen kohteluun pyrkiminen näkyy käytännön toiminnassa? Tällaisten kysymysten pohdinta auttaa tulemaan tietoiseksi siitä, minkälaiset oletukset omaa työtä ohjaavat. Sukupuolitietoinen lähestymistapa tarkoittaa sitä, että sukupuolen vaikutus tunnistetaan ihmisen elämään ja hänen tekemiinsä ratkaisuihin. Kyse ei ole kullekin sukupuolelle luontaisina pidettyjen käyttäytymismallien vahvistamisesta, vaan niiden näkyväksi tekemisestä. Sukupuolisensitiivisyys viittaa siihen, että ollaan tietoisia odotuksista, joita yhteiskunta kohdistaa naisiin ja miehiin. Näiden odotusten tunnistaminen ja tiedostaminen mahdol-

listaa moninaisuuden ja useampia vaihtoehtoja kummallekin sukupuolelle sallivaan suuntaan. (Punnonen 2007: 521.)

Pojille ja tytöille sallitaan erilaisia asioita, jolloin jo lähtökohtaisesti sukupuolesta voi tulla myös este ihmisten kyvyille toteuttaa itseään. Sukupuolisensitiivisessä nuorisotyössä olisi kiinnitettävä huomiota ainakin seuraaviin seikkoihin: Kuinka erilaiselta ilmiö näyttää pojan ja tytön näkökulmasta ja kuinka erilaisiin tai samanlaisiin asioihin he usein kaipaavat tukea? Kuinka erilaisia ennakkokäsityksiä ja –luuloja meillä on pojille ja tytöille soveliaasta ja luontaisesta käytöksestä? Poikiin ja tyttöihin suhtaudutaan syntymästä asti eri tavoin ja tähän liittyen myös pojille ja tytöille sallittu toiminta nähdään osittain eri tavoin. Esimerkiksi nuorisotiloilla on pojille ja tytöille usein varattu erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Eri asia sitten on, ovatko nämä mahdollisuudet riittäviä, kannustavia, ja nuorten itsensä näköisiä vai nuorten omaa tilaa kaventavia. Sukupuolisensitiivisessä työssä pyrkimyksenä on purkaa sukupuolen mukaan tiukasti kah-tiajakautunutta maailmaa. Tavoitteena on nuorten tyttöjen ja poikien kannustaminen olemaan omia itsejensä ja toimimaan tasavertaisessa vuorovaikutussuhteessa toistensa kanssa. (Punnonen 2007: 521-522.)

3 OSALLISUUS

Osallisuuden käsitteestä on monenlaisia tulkintoja ja sen aukoton määrittelemine on jokseenkin mahdotonta. Osallisuus on muodostunut jopa siinä määrin vaikeasti määriteltäväksi käsitteeksi, että jotkut ovat luopuneet sen käytöstä ja korvanneet sen esimerkiksi termeillä osallistuminen, vaikuttaminen, kuuleminen ja aktiivinen kansalaisuus. Edellä mainitut selittävät kuitenkin vain osan siitä ilmiöstä, jota kutsutaan osallisuudeksi. Osallisuus voi olla sekä tunnetta että toimintaa ja osallisuutta voi olla ilman konkreettista toimintaa. (Horelli – Koskinen 2006: 20; Hanhivaara 2006: 29-32.)

Osallisuus on termi, joka esiintyy useissa virallisissa asiapapereissa. Se on tullut tutuksi politiikassa ja siitä on tullut hyväksytty käsite. Tyypillistä yleisesti käytetyille käsitteille on, että niiden merkitys vaihtelee käyttötilanteen mukaan, eikä niitä aina ole määritelty täsmällisesti. Vaikka osallisuutta on tutkittu monelta kannalta, sille ei ole pystytty laatimaan täsmällistä ja yleisesti hyväksyttyä määritelmää. Tilanne on jossain määrin on-

gelmallinen, sillä merkitykseltään näin laajalla käsitteellä voidaan perustella minkälaista politiikkaa hyvänsä. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 10.)

Osallisuutta voi määritellä kuvaamalla sen vastakohtia tai niitä epäkohtia, joita osallisuutta edistävillä hakkeilla on tarkoitus vähentää. Tällöin määritellään osallisuutta kuvaamalla, mitä se ei ainakaan ole. Samalla voi nähdä osallisuuspuheen poliittisen luonteen: on asioita, joita osallisuuspuheella pyritään poistamaan. Osallisuutta voidaan tarkastella välinpitämättömyyden, osattomuuden, syrjäytymisen ja vieraantumisen vastakohtina. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 11.)

Kokemus osallisuudesta tuottaa halua vaikuttaa ympäristöön ja olla osa sitä. Tällöin yksi sen vastakohta on välinpitämättömyys, tunne siitä, että oman ympäristön toiminta on yhdentekevää. Tällainen tunne johtaa yleiseen haluttomuuteen vaikuttaa asioihin. Usein tällainen asenne puetaan muotoon, että mitään ei kannata tehdä, koska yksilöllä on olemattomat vaikutusmahdollisuudet ja isot päätökset tehdään jossain muualla. Tällainen asenne, jossa nykyinen tila koetaan annettuna lähtökohtana, ei luo pohjaa osallistuvalla yhteiskunnalla eikä kansalaistoiminnalla. Jotta ihmisen toimintamahdollisuudet kasvaisivat, on kyynisyyden ja välinpitämättömyyden kulttuurin murtaminen keskeinen tehtävä. Välinpitämätön nuori ei ole kiinnostunut yhteisönsä asioista eikä koe omaa panostaan yhteisön hyvinvoinnin eteen tärkeäksi. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 11.)

Osallisuutta ei pidä nähdä pelkästään syrjäytymisen vastakohtana, koska silloin osallisuustyössä saatetaan kiinnittää huomio vain syrjäytymisvaarassa oleviin jättäen kaikkia nuoria koskevan osallisuustyön huomiotta. Osallisuudella tarkoitetaan osattomuuden ja vaikuttamisen välissä olevaa käsitettä. Osattomuuden kategoriaan voidaan liittää nuoret, joilla on syrjäytymisen lisäksi esimerkiksi puute koulutuksesta. Vaikuttamisella voidaan puolestaan tarkoittaa nuoren vaikuttajaryhmään, kuten oppilaskuntaan kuulumista. Osallisuus saattaa olla aktiivista toimimista järjestöissä tai vapaa-ajalla, mutta osallisuutta kokeva nuori ei välttämättä halua sinänsä vaikuttaa tai osallistua mihinkään poliittiseen toimintaan. Osallisuuden ei tarvitse olla poliittista eikä nuori välttämättä edes halua olla mukana nuorisjärjestössä tai oppilaskunnassa. Osallisuus voi olla vapaa-ajan harrastuksissa mukana olemista, oman ystäväpiirin omaamista tai sitä, että tuntee että on

ihmisiä joille voi tarvittaessa puhua. (Horelli – Koskinen 2006: 20; Hanhivaara 2006: 29-32.)

Osattomuus voidaan käsittää myös osallisuuden vastakohdaksi. Taloudellisen, kulttuurisen tai sosiaalisen pääoman puutteen lisäksi osattomuudella on henkilökohtainen ulottuvuus. Jokaisella ihmisellä lienee osattomuuden kokemuksia tilanteista, joissa on kokenut, ettei parhaista yrityksistä huolimatta ole tullut otetuksi huomioon. Yleinen tapa ymmärtää nuorten osallisuutta on kytkeä se syrjäytymisen ehkäisyyn. Syrjäytyminen on prosessi, jossa nuori alkaa pudota pois yhteiskunnan normaalitoiminnoista. Selvää on, ettei yhteiskunnasta syrjäytynyt nuori voi olla osallinen siihen yhteiskuntaan, josta hän on syrjäytynyt. Niin kuin aiemmin mainittiin, osallisuutta ei pidä nähdä pelkästään syrjäytymisen vastakohtana, sillä se ei kata kaikkia osallisuuden ulottuvuuksia. Jos syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä on noin 10-15 %, niin mitä kaikkien muiden osallisuudesta on sanottavissa? Ovatko muuta nuoret automaattisesti osallisia? Keskeistä olisi tarkastella nuorten omia näkemyksiä, sen sijaan, että asioita tarkastellaan yhteiskuntajärjestyksen näkökulmasta. Osallisuuskeskusteluissa on se vaara, että osallisuuden ehdot määritellään yhteiskunnan taholta eikä nuorten omasta kokemusmaailmasta käsin. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 12.)

3.1 Osallisuus tunteiden näkökulmasta

Osallisuuteen sisältyy tunne kuulumisesta johonkin. Tämä tunne paljastuu nuorten tunteista, tiedoista, tarinoista ja paikallisista keskusteluista. Osallisuus on sitä, että asiat tapahtuvat osallisen tunnetasolla. Osallisuuden tunnetta kuvaa termi ”empowerment” ja suomalaiset käännökset voimaantuminen ja valtautuminen. Nuori tuntee siis pätevyyttä ja pitää itse omaa roolia merkittävänä. Pätevyyden tunne ja oman roolin arvostaminen antaa nuorelle itsevarmuutta. Itsevarmuuden kautta nuori puolestaan uskaltaa tuoda ilmi toiminnalle asettamiaan aikeita ja odotuksia sekä arvioida niiden toteutumista osana yhteisöä. (Gretshel 2002: 90-91.)

Osallisuuteen liittyy sekä yksilöllinen että yhteisöllinen elementti. Yksilön on koettava itsensä arvokkaaksi ja ympäröivän yhteisön on oltava sellainen, että osallisuus mahdollistuu. Osallisuuden kokemuksen saanut nuori tuntee itsensä päteväksi ja arvostaa omaa rooliaan osana yhteisöä. Osallisuuden varmistamiseksi ei kuitenkaan riitä, että nuorta

kuullaan. Pelkkä kuuleminen ei riitä, jos nuorille ei pystytä luomaan kokemusta siitä, että heitä arvostetaan ja että heidän mielipiteillään on vaikutusta. Osallisena ei voida pitää tilannetta, jossa nuorta kuunnellaan loputtomiin, mutta hänen mielipiteilleen ei anneta mitään merkitystä yhteisön toiminnasta päätettäessä. Osallisuuden kokemus ei siis vielä riitä, vaikkakin se on välttämätön osallisuuden ehto. Yksilön tunne ei riitä, vaan se edellyttää yhteisöä, jossa osallisuus on mahdollista. Osallisuus on oikeutta omaan identiteettiin ja arvokkuuteen osana perhettä, ryhmää, yhteisöä, yhteiskuntaa tai ekosysteemiä. Osallisuus edellyttää, että nuorelle annetaan mahdollisuus toimia. Tämä puolestaan tarkoittaa vallan ja vastuun jakamista. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 13-14.)

Osallisuudessa on kyse yhteisyydestä; osallisuudesta ryhmään, yhteisöön tai yhteiskuntaan. Osallisuuteen kuuluu aina sekä yksilö että ryhmä; yksin ei voi olla osallinen. Osallisuudella tarkoitetaan yksilön kokemusta, jota ei voi syntyä ilman ryhmää. Osallisuudessa on kyse myös laadusta; mikä tahansa ei riitä, vaan osallisuus syntyy tärkeyden tai merkityksellisyyden kokemuksesta. Osallisuuteen kuuluu oikeus nähdä ja kuulua tulemiseen ja oikeastaan kyse on siitä, että tulee hyväksytyksi omana itsenään. Osallisuus ei ole kuitenkaan pelkästään oikeus, vaan siihen kuuluu myös vastuu muista ja muiden osallisuudesta. Vaikka aktiivisten kansalaisten kasvattaminen onkin tärkeää, vähintään yhtä tärkeää on osallisuuden kokemusten mahdollistaminen. Nähdä ja kuulla tuleminen ei ole pelkästään askel kohti aktiivista kansalaisuutta, vaan se on tavoite sinänsä. Kaikista ei tarvitse tulla aktiivisia yhteiskunnallisia vaikuttajia, mutta kaikilla on oikeus kokea olevansa tärkeä osa yhteisöä tai ryhmää ja kaikkien on syytä oppia kunnioittamaan muita ja antamaan tilaa muiden osallisuuden tarpeelle. (Horelli – Koskinen 2006: 20; Hanhivaara 2006: 29-32.)

Gretschelin (2002) mukaan osallisuuden tunnetta kuvaa termi ”empowerment” sekä suomalaiset käännökset voimaantuminen ja valtautuminen. (Gretschel 2002: 90-91.) Voimaantuminen on ihmisestä itsestään lähtevä prosessi, eikä voimaa voi antaa toiselle. Se on sekä sosiaalinen että henkinen prosessi, jota ei tuota tai aiheuta toinen ihminen. Siitosen mukaan voimaantuneen ihmisen ominaisuuksista on vaikea laatia kattavaa listaa tai määritelmää, jota voitaisiin käyttää perustana voimaantuneen ihmisen ominaisuuksien mittaamisessa tai arvioinnissa. Voimaantuminen ilmenee erilaisissa ihmisissä eri tavalla; käyttäytymisenä, taitoina ja uskomuksina. Voimaantumisen ominaisuudet voivat vaihdella myös voimakkuusasteiltaan, ympäristön ja ajankohdan mukaan. Yksi-

lön äänen kuuleminen on yksi keskeisimmistä asioista voimaantumisprosessissa. (Siitonen 1999: 86, 93, 97.)

Voimaantumiseen vaikuttaa toimintaympäristön olosuhteet, ja voimaantuminen voikin olla jossain tietyssä ympäristössä todennäköisempää kuin toisessa. Vaikka voimaantumisesta on vaikea laatia kattavaa listaa niin esimerkiksi ryhmään kuuluminen, toimintaan itse vaikuttaminen, muiden arvostus mielipiteitä, ajatuksia ja ehdotuksia kohtaan, omista huolista puhumisen mahdollisuus, luottamuksellinen ilmapiiri ja toimintaan osallistumisen vapaaehtoisuus liittyvät voimaantumista edistäviin asioihin. Ihmisen voimaantuminen näkyy parantuneena itsetuntona ja toiveikkuutena tulevaisuutta kohtaan. (Siitonen 1999: 97-103.)

Siitosen mukaan voimaantuminen vaikuttaa katalyytin tavoin myös sitoutumiseen: vahva katalyytti johtaa vahvaan sitoutumiseen ja heikko katalyytti heikkoon sitoutumiseen. Vapaus, hyväksyntä, kannustava ilmapiiri, tasa-arvoisuus, arvostus ja luottamus ovat yhteydessä sisäisen voimantunteen muodostumiseen, joka puolestaan vaikuttaa katalyytin tavoin sitoutumiseen. (Siitonen 1999: 103.)

Nuorten käsitykset omasta osallisuudesta ja mahdollisuuksista toimijoina muuttuvat tilanteesta toiseen. Asetettuihin tai henkilön itsensä asettamiin päämääriin pyrkimiseen vaikuttavat ratkaisevasti ihmisen henkilökohtaisten kykyuskomusten lisäksi uskomukset ympäröivien kontekstuaalisten tekijöiden ja olosuhteiden tarjoamista mahdollisuuksista. Kontekstiuskomukset ovat arvioita siitä, onko ihmisellä toimintaa mahdollistava vastaanottavainen ympäristö, jota tarvitaan tukemaan tehokasta toimintaa. Kun ihminen aistii kontekstinsa epäluotettavaksi ja yhteistyöhaluttomaksi, käyttäytymisepisodin aikomukset tyrehtyvät. Voitaisiin sanoa, että kontekstiuskomusten käsite painottaa kontekstin mahdollistavaa ja myötämielistä merkitystä ihmisen päämäärän saavuttamisen prosessissa. (Siitonen 1999: 101, 113-114.)

Kontekstiuskomukset ovat merkityksellisiä päämääriin pyrkimisen ja asettamisen sekä voimaantumisen kannalta. Nuoren kireäksi kokemansa ilmapiirin vuoksi hän saattaa hylätä tiettyyn päämäärään pyrkimisen. Vastaavasti luottamukselliseksi kokemassaan ilmapiirissä nuori voi kokea mahdolliseksi asettaa ja pyrkiä päämääriin ja hän voi kokea luottamuksellisen ilmapiirin voimavaroja vapauttavaksi. Nuoren voimaantuminen voi

olla merkityksellistä sekä kontekstiuskomusten vahvistumisen että päämääriin pyrkimisen kannalta. (Siitonen 1999:113-114.)

Osallisuuden kokemus syntyy aina vuorovaikutuksessa toisiin ja on siis suorassa yhteydessä vuorovaikutuksen laatuun. Osallisuuden tunteen kokemiseksi vuorovaikutuksen tulisi olla dialogista. Dialogisen vuorovaikutuksen tunnusmerkkejä ovat ymmärtäminen, vastavuoroisuus, erimielisyyden salliminen ja jopa sen ruokkiminen sekä kuunteleminen. Dialogisuus on vaikea laji, sillä se edellyttää rohkeaa, tunteisiin ulottuvaa heittäytymistä. Dialogisuudessa vuorovaikutetaan toisten, mutta myös oman itsen kanssa. (Hanhivaara 2006: 35-36.)

3.2 Osallisuus toiminnallisesta näkökulmasta

Sen sijaan, että kysytään mitä osallisuus on, joskus on hyödyllisempää ja käytännönläheisempää kysyä, milloin ja missä tilanteissa osallisuutta koetaan. Silloin käy ilmi, että osallisuutta voidaan kokea monissa tilanteissa. Osallisuuden kuva piirtyy moninaisena: olemme jokainen osallisia joissakin asioissa, toisissa saatamme kokea osattomuutta. Nuoret kokevat osallisuutta ja osattomuutta monilla heille itselleen merkityksellisillä sosiaalisilla kentillä. Nuori voi vaikuttaa perheensä lomakohteen valintaan. Nuorisovaltuuston kautta voi vaikuttaa kunnallisella tasolla tehtäviin päätöksiin. Oppilaskunnan kautta voidaan muuttaa koulun arkea. Osallisuutta voi olla perheessä ystäväpiirissä, harrastuksissa, koulumaailmassa, virtuaalisissa yhteisöissä, kansalaisyhteiskunnassa ja politiikassa. Jokainen näistä nyky-yhteiskunnassa eriytyneestä sosiaalisesta kentästä tuottaa jokainen omanlaistaan osallisuutta. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 14-15.)

International Youth Foundation kuvaa osallisuutta edistävän toiminnan päämääriä seuraavasti: Nuoret saavuttavat tunteen vastuullisuudesta ja luotettavuudesta. Nuoret kehittävät omanarvontuntoaan, joka perustuu heidän kykyynsä tehdä aloitteita ja valintoja. He kokevat kuuluvansa yhteisöön ja siihen kuuluviin aikuisiin ja vertaisiin. He haluavat käyttää aikaansa, ideoitaan ja lahjojaan parantaakseen yhteisöään. Tavoitteet ovat pitkälle meneviä ja aikaa vieviä, mutta eivät mahdottomia saavuttaa. (Golombek 2002: 7.)

Nuorten vaikuttaminen heitä koskeviin päätöksiin lisää osallisuutta ja osallisuus puolestaan auttaa sosiaalisessa vahvistumisessa. Samuli Parosen (1974) sanoin: ”Kun

pieniltä evätään osallisuus suurten sisäisiin suunnitelmiin, heiltä evätään osallisuus omien asioidensa hoitoon.” Asiakkaan oma asia ja palveluiden kokonaisuuden asia eivät ole erillisiä asioita. (Haverinen – Maaniittu 1992: 30.)

Osallisuuden edellytys on, että jokaisella halukkaalla on mahdollisuus ilmaista oma mielipiteensä ja vaikuttaa oman yhteisönsä kohtaloon. Nuorten osallisuus on ajankohdainen kysymys monella eri taholla. Nuorten poliittisesta passiivisuudesta ollaan huolissaan, suomalaisiin kouluihin kaivataan lisää vaikutusmahdollisuuksia oppilaille ja nuorten roolia kunnan päätöksenteossa työestetään monella eri taholla. (Gretschel – Kii-lakoski 2007: 8.)

3.2.1 Yhteiskunnallinen vaikuttaminen

Vaikka nuorilta puuttuu äänioikeus kunnallisissa ja valtiollisissa vaaleissa, perustuslaki velvoittaa kuitenkin aikuisia luomaan järjestelyjä, joiden avulla nuoret voivat vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Jokaisella on oikeus tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehityksen ohjaamiseen. Demokratian keskeinen osa on pyrkiä yhteiskunnallisten eriarvoisuuksien lievittämiseen. Tasa-arvopolitiikalla tulee edistää mahdollisimman monen osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Demokraattisessa yhteiskunnassa pyritään myös turvaamaan erilaisten vähemmistöjen asema. Vähemmistöillä tulisi olla samat oikeudet esimerkiksi koulutukseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen kuin enemmistöllä. (Vesikansa 2002: 12.)

Demokratian kannalta yksi olennainen asia on se, millä tavoin ihmisten kokemukset ja tuntemukset asioista pääsevät julkisen kansalaiskeskustelun piiriin ja miten sitä kautta yhteiskunnassa voidaan tiedostaa uusia toimenpiteiden kohteita eli asioita, joihin pitäisi jollain tapaa vaikuttaa. Julkisen vallan tehtävä on nimenomaisesti edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. (Vesikansa 2002: 12-13.)

Kunta muodostaa nuorten välittömän lähiympäristön. Se koostuu esimerkiksi leikkikentistä, jäähalleista, valaistuista pyöräteistä, nuorisokahviloista ja tuetuista bussivuoroista. Kunnan eri toimialat luovat ne puitteet, joissa nuoret kasvavat ja oppivat. Toisaalta

kunta on lähiympäristö ja toisaalta se on toimija, joka kunnallispoliittisilla ratkaisuilla vaikuttaa nuorten hyvän elämän edellytyksiin. Kunnan eri sektorit tekevät päätöksiä, jotka vaikuttavat olennaisesti nuorten hyvinvointiin. Nuoria koskevat asiat ulottuvat paljon nuorisotyötä laajemmalle. Olipa kyse sitten luisteluratojen aurauksesta, kirjaston määrärahoista tai lastensuojelusta, eri ratkaisut vaikuttavat nuorten arkeen monin tavoin. On tärkeää kysyä, missä määrin päätöksenteossa on huomioitu nuorten omia näkemyksiä, sekä missä määrin nuoret pystyvät osallistumaan ja vaikuttamaan itseään koskeviin ratkaisuihin. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 8-9.)

Kunnissa toimii parisen sataa nuorten pientä vaikuttajaryhmää, jotka ovat mukana keskustelemassa nuorten asioista ja joskus myös päättämässä nuorten paikallisen toiminnan edellytyksistä, esimerkiksi nuorisotiloista, liikuntapaikoista ja tapahtumista. Nuorten valtaosa käyttävät heille suunnattuja palveluja ja harrastavat aktiivisesti. Pieni osa nuorista on ns. passiivisia nuoria, jotka eivät ole mukana nuorten yhteisissä ohjatuissa riennöissä ja harrastusryhmissä. Nämä nuoret voivat silti monin tavoin olla osallisina maailman menossa. Passiivisetkin nuoret voivat olla kiinnostuneita paikallisista yhteisistä asioista, toiminta- ja harrastusmahdollisuuksista sekä esimerkiksi työstä, opiskelusta, terveydenhuollosta ja liikenteestä. Kiinnostus ei kuitenkaan usein mobilisoidu tavoitteelliseksi toiminnaksi. (Rättilä 2006: 49-50.)

Keskeisimmin kaikkien alle 29 –vuotiaiden asioiden järjestämistä säätelee 1.3.2006 voimaan tullut nuorisolaki, joka voimistaa nuorten kuulemisvelvollisuutta. Osallisuuden kannalta tärkein on lain kahdeksas pykälä, jossa todetaan, että nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Nuoria on myös kuultava heitä koskevissa asioissa. (Nuorisolaki 27.1.2006/72).

Nuorisolain tavoitteena on antaa nuorille hyvät toimintaedellytykset heidän vapaa-ajallaan tapahtuvaan toimintaan sekä edistää nuorten toimintaa heidän omissa yhteisöissään ja kunnallisessa päätöksenteossa kun käsitellään nuoria itseään koskevia asioita. Tarkoituksena on nuorten tukeminen vastuun ottamisessa, joka koskee heidän omaa elinympäristöään. Nuorisotyön ja -politiikan sisältö määritellään laissa, mutta muuten laki jättää tulkinnan varaa sen suhteen, mitä ovat nuoria koskevat asiat. Jokainen kunta voi määritellä nämä asiat itse. Nuorisolaki antaa mahdollisuuksia uuden kuulemisvel-

voitteet takia ja sen kautta voi hyödyntää olemassa olevia rakenteita ja käytäntöjä tuomalla valmisteilla olevia asioita aktiivisemmin oppilaskuntien, avoimien foorumeiden ja muiden vaikuttajaryhmien käsittelyyn ja kytkeä toiminta tiiviimmin kuntien suunnittelu- ja päätöksentekoprosessiin. (Teittinen 2006: 56-57.)

Lasten ja nuorten osallistumisen ja vaikuttamisen toimintatapoja on monenlaisia. Niihin liittyvät kouluilla, nuorisotaloilla ja harrastustoiminnassa tapahtuvat aktiivisen kansalaisen kasvamisen sekä erilaisten nuorten edustukselliset järjestelmät, joiden kautta opitaan yhteiskunnan toimintatapoja ”aikuisten tyyliin”. Vaikuttamisen ja osallistumisen kohteet liittyvät esimerkiksi lapsiin ja nuoriin liittyvistä asioista ja lähiympäristöstä yleisempiin, esimerkiksi koko kaupunkia koskeviin kaupunkisuunnittelun teemoihin. On olennaista, että tarjotut osallistumisen mahdollisuudet ja muodot vastaavat nuorten toiveisiin ja tarpeisiin. Monimuotoiset vaikuttamismahdollisuudet takaavat mahdollisimman monen äänen kuulumisen. (Teittinen 2006: 55-56.)

Työtapoja ja kanavia on olemassa varsin kattavasti, mutta ongelmana on vaikuttavuuden näkökulmasta kuntaorganisaation kyky ottaa vastaan nuorten ideoita ja näkemyksiä – etenkin, jos ne tulevat virallisen osallistumisjärjestelmän ulkopuolelta. Ongelmaa ei ole, jos nuorten tekemät aloitteet ovat kunnan hallittavissa eli silloin kun toiminta tapahtuu totutuissa puitteissa ja hallinnon ehdoilla. Kunta määrittelee kuultavat asiat ja ajankohdat, milloin nuorilta kysytään mielipiteitä. Järjestelmän ulkopuolisiin, spontaaneihin mielipiteen ilmaisuihin ja hetkessä syntyviin tarpeisiin on kuntien yleensä vaikea suhtautua. Mielenosoitukset, www-sivut, vetoomukset ja keskusteluryhmät ovat kuitenkin tätä päivää eikä niitä pidä väheksyä. Kunnalla pitää siis olla menettelytavat myös alhaalta ylöspäin suuntautuville vaatimuksille. (Teittinen 2006: 56-57.)

Anu Gretschel (2002) tutkii ”Kunta nuoren osallisuusympäristönä” -väitöskirjassaan miten ja mitkä kuntaorganisaation toimintatavat herättävät, tukevat tai estävät nuorten osallisuutta kuntien osallisuushankkeiden kontekstissa. Gretschel tarkasteli nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhdetta kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin. Tutkimus sisältää kuusi ei-osallisuus tarinaa, joista käy ilmi monia syitä siihen, miksi nuorten toteuttamat projektit tai hankkeet ovat osoittautuneet ei-osallistaviksi. Tutkimus käsittelee asioita, joita nuorten kanssa työskentelevien ja kunnan olisi tehtävä, jotta nuorten osallisuus toteutuisi. Osallisuus ei ole tutkimuksen

tarinoissa toteutunut esimerkiksi siksi, etteivät aikuiset ole kuunnelleet nuorten tarpeita ja unelmia, kunta on ollut liian hidas reagoimaan nuorten aloitteisiin, ei ole ollut riittävästi resursseja tai alunperin nuorten aloittama hanke on muuttunut aikuisten väliseksi vuorovaikutustilanteiksi. (Gretschel 2002: 11-20, 177-197.)

Nuorten osallisuus on keskeinen kysymys kaikissa niissä palveluissa, joita he käyttävät. Kantavatko heidän äänensä silloin, kun palveluja kehitetään? Miksi kunnan pitäisi olla kiinnostunut nuorten mielipiteistä? Yksinkertaisesti siksi, että nuoret ovat kuntalaisia siinä missä muukin väestö. Nuoret tulisi nähdä toimijoina, joilla on perusteltuja näkemyksiä heitä itseään koskevista ilmiöistä. He ovat oman elämänpiirinsä asiantuntijoita. Näin ollen nuoria tulee kuunnella, koska se tuottaa parempia päätöksiä. Usein nuoria kuulevat toimintamallit eivät tuo taloudellisia rasitteita, vaan pikemminkin toiminta edellyttää vanhojen käytänteiden muuttamista puolin ja toisin. Osallistuvan demokratian kehittäminen on myös vireän kunnallisen toiminnan ehto. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 9-10.)

Viime vuosina on ollut paljon puhetta siitä, että politiikka ei kiinnosta nuoria. Tällä tarkoitetaan lähinnä puoluepolitiikkaa. Nuoret niin kuin aikuisetkin tuntuvat olevan tyytymättömiä edustuksellisten demokratian luomaan poliittiseen kulttuuriin. Ongelmana onkin, että sana politiikka on saanut hyvin kielteisen merkityksen ihmisten mielissä. Vinoutunut tai hämärä käsitys siitä, mistä politiikassa on kyse, on kuitenkin demokratian toteutumisen kannalta haitallinen ilmiö. Se voi heikentää vakavasti demokratiaa, mikäli yhteiskunnan jäsenet tästä syystä alkavat vieroksua yhteiskunnallista osallistumista ja vaikuttamista. Onkin tärkeää, että politiikan ja demokratian vahvistamiseksi tunnustetaan asioiden poliittisuus. (Vesikansa 2002: 18-19.)

Monissa länsimaissa on ollut ominaista kansalaisten laajamittainen vieraantuminen aktiivisen poliittisen kansalaisen roolista. Nuoret eivät koe, että heidän mielipiteillään on merkitystä virallisessa päätöksentekojärjestelmässä. Näin ollen nuoret saattavat etäännyä entistä enemmän yhteiskunnallisesta osallistumisesta. Niinpä yhteiskunnallinen kehitys ei olekaan vienyt kohti kansalaisten enenevää yhteiskunnallista aktiivisuutta. Näin ollen on erittäin tärkeää, että aikuiset vahvistaisivat nuorten toiveikkuutta ja heidän uskoaan siihen, että epätoivottaviin asioihin on mahdollista puuttua ja saada aikaan muutosta. Jokaisen nuoren tulisi voida kasvaa uskoen, että hänenkin ajatuksillaan on merkitystä ja

että hänkin voi olla muutoksen liikkeelle saattaja, jos vain uskaltaa avautua toisille. (Vesikansa 2002: 16-17; Nikkilä 2002: 65.)

Kun nuorilta kysytään miten nuorten osallistumista voitaisiin kehittää, niin eräs vastaus kuuluu: ”Otettais huomioon nuorten toiveet eikä heti sanottais että ei!”. Nuoret kaipaavat sitä, että heille annettaisiin ja tarjottaisiin mahdollisuuksia. Tämän lisäksi he toivoivat huomioon ottamista, kannustusta, tervetulleeksi toivottamista, mukaan pyytämistä, ohjausta, tasaveroista kohtelemista sekä ennen kaikkea uusia areenoita omien näkemysten esiin tuomiselle. Osallisuusareenoiden rakentaminen nuorille ja niiden toimivuus ovat riippuvaisia siitä, miten paljon kunnassa tai kaupungissa arvostetaan nuoria ja nuoruutta ja miten paljon nuoria halutaan ottaa mukaan päätöksentekoon tai muuhun toimintaan yhteisöissä. (Venäläinen 2006: 65-68.)

Harva nuorista kokee, että päätöksentekijät ovat kiinnostuneita nuorten asioista. Nuoret kokevat, että päätöksentekijät suhtautuvat heihin negatiivisesti ja siten sulkevat silmänsä nuorten halukkuudelta osallistua oman yhteisönsä kehittämiseen. Lisäksi nuorten alulle panemat kehittämistoimet saattavat muuttua aikuisten välisiksi vuorovaikutustilanteiksi niin, että nuorista itsestään ei tulekaan toiminnan subjekteja. Nuorten ja aikuisten osallisuuskäsitykset eivät kohtaa. Kun vanhempi sukupolvi tukeutuu osallisuuden toteuttamisessa ja vahvistamisessa edustuksellisen demokratian vaikuttamiskanaviin, suurin osa nuorista haluaa konkreettisesti auttaa, kertoa, jutella, näyttää, suunnitella ja toteuttaa ideoitaan. Osallisuus terminäkin saattaa olla etäinen nuorille. Nuoret haluaisivat osallistua itseään ja yhteisöä koskevien asioiden hoitoon, mutta kokevat harvoin saavansa siihen tilaisuuden. Harva nuori aikoo vanhempana osallistua kotikuntansa päätöksentekoon tai kotikunnan yhdistys- tai kansalaistoimintaan. Kotipaikkakunnan kehittäminen kiinnostaa nuoria, mutta keinot eivät. (Venäläinen 2006: 65-68.)

Osallistuvan demokratiateorian näkökulmasta suomalaisten nuorten kuntakansalaisuus voi vaikuttaa melko ohuelta. Globalisoituminen, markkinoituminen, kaupallistuminen, päätöksenteon teknistyminen, työelämän jatkuvat muutokset ja esimerkiksi media vaikuttavat kuitenkin väistämättä siihen, että jokaisella meistä on monia erilaisia rooleja, jotka voivat olla ristiriitaisiakin. Nuori saattaa kokea monet roolit ja erilaiset toimijuudet kovina paineina muutosten ja murrosten keskellä. On venyttävä moneen, vastattava useiden tahojen erilaisiin odotuksiin, ajateltava asioita eri näkökulmista, siedettävä epä-

varmuutta, tehtävä valintoja, suunniteltava tulevaisuutta ja muutettava suunnitelmia joustavasti. (Rättilä 2006: 49-50.)

Kansalaisuus liittyy ihmisen ja yhteiskunnan väliseen suhteeseen ja määrittyy henkilökohtaisena kokemuksena kuulumisena johonkin. Aktiivinen kansalainen pystyy ja haluaa vaikuttaa yhteiskunnassa ja hän tiedostaa, etteivät asiat vain ”ole” ja ”tapahdu”. Aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen ei ole itsestäänselvyys ja nuorten kansalaispätevyysden tukeminen onkin eräs aikamme haasteista. Keskeisiä aktiivisen kansalaisen taitoja ovat kyky oman mielipiteen luomiseen sekä kyky kriittiseen ajatteluun. Mielipiteen muodostaminen ei ole nuorille itsestään selvää, monesti sitä saatetaan jopa pelätä. (Horelli – Koskinen 2006: 14,19.)

Aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen mahdollistuu koulun, nuorisotalon, järjestöjen, perheen ja muiden kasvuympäristöjen kautta. Nämä ovat ikään kuin pienoiskokoisia demokraattisia yhteiskuntia, jossa nuoret tottuvat yhteisten asioiden hoitoon ja kantamaan vastuuta yhteisön toiminnasta. Arvioitaessa sitä, mahdollistaako kunta omalla toiminnallaan nuorten osallistumista ja vaikuttamista on kiinnitettävä huomiota siihen, miten osallisuutta edistävää arjen koulunpito, pedagogiikka ja didaktiikka ovat. Dialogisuus on kaiken ydin, sillä mitä tahansa ollaan tekemässä, niin toiminta pitäisi järjestää ja suunnitella niin, että se tapahtuisi vuorovaikutuksessa. Nuorisotaloilla yhteisöllisyys ei yksinään riitä, vaan nuorille pitää olla myös vaikutusvaltaa ja –rakenteita. Ryhmän ominaisuuksien tarkastelu on tärkeää, sillä ilman turvallista ryhmää ei uskalleta ilmaista omia ajatuksia eikä mielipiteitä eikä demokratia näin ollen ole mahdollinen. Demokratiaa ei ole myöskään pelkästään se, että nuoria kutsutaan aikuisten kokouksiin vain ”kuunteluoppilaiksi”, vaan heidän pitää saada osallistua kokouksen keskusteluun ja kokouksissa tehtäviin päätöksiin. (Gretschel 2006: 60-61.)

Kasvuympäristön kautta osallistutaan ympäröivän elinympäristön ja laajemmin kunnan yhteiskunnalliseen elämään ja sitä kautta ympäristön haasteiden ja ongelmien ratkaisuun osana kasvuympäristön arkea. Kasvuympäristössä on nuoren turha yrittää vaikuttaa, jos dialogiin tarvittava kumppani ei ole hereillä nuoren kuulemiselle. (Gretschel 2006: 60-61.)

Nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja osallistavaa toimintaympäristöä arvioitaessa olisi syytä lähteä liikkeelle esimerkiksi seuraavista peruskysymyksistä: Onko nuorilla tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa ja onko heidän vaikutuspyrkimyksillään todellista vaikuttavuutta? Onko ryhmän ja yhteisön sisäisestä keskusteluilmapiiiristä pidetty huolta? Millaisen roolin nuori olisi halunnut ja millaista roolia nuorelle on tarjottu? (Gretschel 2006: 60-61. Gretschel 2002: 95.)

Lasten ja nuorten osallisuuden edistämisessä on tärkeää, ettei nähdä aikuisuutta ja aikuisten toimintaa normina, johon myös lasten ja nuorten toimintaa verrataan. Osallisuutta ei pidä toteuttaa lasten ja nuorten kanssa vain aikuisten toimintamalleja kopioimalla. Osallisuutta kehitettäessä on tärkeää ottaa huomioon lasten ja nuorten omat kokemukset ja näkemykset siitä, miten he haluavat omaa osallistumistaan toteuttaa. Osallistavassa toiminnassa on jätettävä liikkumavaraa lapsille ja nuorille ominaisten toimintamuotojen käyttämiseen ja kokeilemiseen. (Kiili 2006: 45-47.)

Tavoitteena ei ole, että lapset ja nuoret olisivat yksin päättäjinä ja toimijoina vaan nuorten ja aikuisten välille tarvitaan vuorovaikutuksellinen kumppanuuden suhde. Itsenäinen toimivalta päätöksenteossa johtaa sellaiseen ajatukseen, että aikuisten on tehtävä itsensä täysin näkymättömiksi nuorten projekteissa. On harha käsitys, että todelliseen osallisuuteen ei päästä jos aikuiset osallistuisivat nuorten projekteihin. Tällainen ajattelu estää pahimmillaan nuorten toimintaa tai saa aikaan ”epäonnistuneita” projekteja. Nuoret tarvitsevat aikuisia myös motivoimaan. Toiminta pitäisi suunnitella siten, että jokainen nuori voi halutessaan maksimoida osallistumisensa. Hart kuitenkin muistuttaa, ettei nuori ehkä aina halua osallistua kaikkiin projekteihin maksimaalisesti kykyjensä rajoilla. Joskus nuori, joka kykenisi johtamaan projektia, voi olla tyytyväinen, kun kerankin saa olla ohjattavana. Nuoret haluavat työskennellä suunnitteluprojekteissaan aikuisten kanssa rinnakkain. Jokaisen yhteisön ja yhdyskunnan tavoitteena pitäisi olla aikuisten ja nuorten rinnakkain tapahtuva toiminta ja suunnittelu, eikä nuorten äänien erillään pitäminen. (Gretschel 2002: 83.; Hart 1997: 40-42, 111.)

Osallisuus alkaa turvallisesta ryhmästä ja laajenee yhteisöön ja kasvaa lopulta yhteiskuntaan. Osallisuutta ei voi tarkastella vain yksilön näkökulmasta, vaan se tulee nähdä myös ryhmäilmiönä. Olennaista on se, millaisia ominaisuuksia ryhmältä edellytetään, jotta se mahdollistaa yksilöiden osallisuuden toteutumisen. Osallisuuden tärkeä lähtö-

kohta on erilaisuuden hyväksyminen ja sen näkyväksi tuominen. Mukaan pääseminen, nähdä ja kuulla tuleminen edellyttää, että tulee hyväksytyksi omana itsenään. Ryhmän ilmapiiri vaikuttaa paljon siihen, miten kukakin oman osallisuutensa ryhmän jäsenenä kokee. Tärkeää on myös kehittää kykyä olla eri mieltä ja yrittää ymmärtää erilaisten perusteiden pohjalta nousevaa väistämätöntä moniäänisyyttä. On tärkeää luopua yksilökeskeisyydestä ja kiinnittää enemmän huomiota ryhmään ja yhteisöön. Osallistuminen voi tarkoittaa vain esimerkiksi mukana olemista tai nimeä osallistumislistassa, jolloin kyse ei ole vielä osallisuudesta. (Hanhivaara 2006: 32-35.)

Kiili nimesi omassa lasten osallisuutta ja kansalaisuutta käsittelevässä tutkimuksessaan lapset neljään vaikuttajatyypin; Muutoshaluiset Ipanat, Kriittiset Ipanat, Toiminnalliset Ipanat ja Lapsikeskeiset Ipanat. Edellä mainitut neljä ryhmää eroavat toisistaan eniten siinä, miten he suhtautuvat yhteistyöhön aikuisten kanssa. Muutoshaluisia ja Kriittisiä kiinnostaa yhteistyö aikuisten kanssa, kun taas Lapsikeskeiset ja Muutoshaluiset ovat etäällä toisistaan, koska Lapsikeskeiset eivät ole juurikaan kiinnostuneita yhteistyöstä aikuisten kanssa, kun taas Muutoshaluiset pitävät sitä hyvin tärkeänä toiminnan lähtökohtana. Mielestäni näitä kategorioita voi yhtä hyvin liittää nuoriin ja selvittää osallisuuteen liittyviä nuorten toivomia toimintamalleja näitä kategorioita hyväksikäyttäen. (Kiili 2006: 45-47.)

3.2.2 Osallisuus nuorisotyössä

Nuorisotyölaki velvoittaa kuntia järjestämään nuorille mahdollisuuden osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Tämän lisäksi nuoria tulee kuulla heitä koskevissa asioissa. (Nuorisoasiainkeskus. Intra. Toimintakertomus 2006.)

Nuorisoasiainkeskuksen tavoitteena on nuorten osallisuuden edistäminen. Nuorilla on mahdollisuus osallistua toiminnan suunnitteluun ja sen toteuttamiseen. Nuoret voivat halutessaan olla suunnittelemassa ja toteuttamassa esimerkiksi viikonlopputoimintaa, musiikki- ja teatteritoimintaa ja nuorisotalo- ja kahvilatoimintaa. Nuorisotyöhön osallisuuden rinnalla kuuluu myös nuorten kouluttaminen mm. apuohjaajaksi tai tapahtumatuottajaksi. (Nuorisoasiainkeskus. Intra. Toimintakertomus 2006.)

Osallistumisen alku syntyy jo pienissä ja epämuodollisissa nuorten ryhmissä, joissa tyylejä, mielipiteitä ja elämäntapoja kehitellään. Tällaiset ryhmät voivat syntyä niin nuorisotalojen avoimissa illoissa, perinteisillä kesäleireillä, chattikanavilla, biljardijoukkueissa kuin kouluelämän erilaisissa kohtaamisissakin. Nuorisotyön tarkoituksena on saada nuoret yhteisölliseen toimintaan, johon liittyy vastuunkantoa, sitoutumista ja jätettyjä elämyksiä. Vahvempaa yhteisöllisyyttä (jäsenyyttä, organisaatorakennetta ja rationaalista suunnittelua) luovat nuorisojärjestöt, nuorisovaltuustot, nuorten vastakulttuurit, talotoimikunnat, oppilaskunnat sekä erilaiset verkkodemokratian muodot. Tällaisten toimintojen kautta nuoret oppivat aktiivisen kansalaisen kykyjä: kriittistä pohdintaa, vuorovaikutustaitoja, toisen asemaan asettumista sekä saavat osallistumiskokemusta. (Nuorisoasiainkeskus. Intra. Toimintakertomus 2006.)

3.2.3 Osallistava kasvattaminen

Osallistavan kasvatuksen tavoitteena on kriittisesti ja avoimesti maailmaa katsova kansalainen, joka tiedostaa etteivät asiat vain tapahdu, vaan asioiden kulussa on kyse siitä, että ihminen vaikuttaa asioiden kulkuun. Vastakohta kriittiselle kansalaiselle on alamaistyyppinen kansalainen, joka ei näe vaihtoehtoja nykyiselle tavalle hoitaa asioita eikä pyri vaikuttamaan tapahtumien kulkuun. Nuoren kasvatukseen pitäisi liittää kyseenalaistavaan ja tulevaisuuteen suuntautuvaan asenteen luominen. Tällaista sanotaan kriittiseksi pedagogiikaksi. Kriittiseen pedagogiikkaan liittyy myös feministinen pedagogiikka, joka perustuu empowerment (valtauttaminen) ja voicing (äänen antaminen) – termeille. Termit kuvaavat pedagogisia ratkaisuja, joilla valtaa pyritään jakamaan. Valtauttamisella viitataan nuoren oman olemassaolon oikeuden tunnustamiseen ja voimistamiseen. Äänen antamisella tarkoitetaan nuorten oman itsetiedostuksen lisäämistä ja itseilmaisun tukemista. Feministisen pedagogiikan perusajatuksena on luoda ympäristö, jossa nuori voi ilmaista itseään turvallisesti ja rakentavasti. Ideana on antaa tilaa nuorten omille kokemuksille ja näin vahvistaa heidän subjektiuttaan. (Hanhivaara 2006: 35-36.)

Konstruktivistinen pedagogiikka korostaa oppijoiden toimijuutta ja itseohjautuvuutta painottaen tiedon rakentamista tiedon siirtämisen sijaan. Konstruktivistisen pedagogiikan mukaan opettajan ja oppilaan suhde on tasa-arvoinen ja vuorovaikutuksellinen ja opetus perustuu yhteistoiminnallisuuteen ja kokemuksellisuuteen. (Hanhivaara 2006: 35-36.)

4 AIEMMAT TUTKIMUKSET

Vuonna 2007 Helsingin nuorisoasiainkeskus teetti imagotutkimuksen, jonka tavoitteena oli saada tietoa julkisesta kuvasta ja keskeisten palvelujen kiinnostavuudesta. Ensimmäisen kerran kysely toteutettiin vuonna 2006 postikyselynä, jolloin se onnistui varsin vaatimattomasti. Tulosten vertailtavuuden vuoksi molempien kyselyiden sisältö on pidetty pääosin samana. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää nuorten kokemuksia ja mielikuvia helsinkiläisestä nuorisotyöstä. Tutkimus toteutettiin koulukyselynä yhden-toista Helsingin koulun 7.-, 8.- ja 9.-luokilla sekä neljässä lukiossa ja yhdessä ammat-tioppilaitoksessa. Kaikkiaan kyselyyn vastanneita oli 475. Kysely toteutettiin huhti-toukokuussa 2007, eli samaan aikaan kuin opinnäytetyöni kysely. Kysely keskittyi selvittämään nuorisotalojen palveluihin ja toimintaan liittyviä mielipiteitä. Kyselyn aihepiirit ovat hyvin samanlaisia kuin opinnäytetyöni nuorisotaloja koskevan osion kysymykset. Imagotutkimuksen tutkimuksen tulokset paljastivat esimerkiksi sen, että nuorisotaloja ei käytä lainkaan 55% 13-14 -vuotiaista vastaajista. Nuorisotalojen suosituimpina toimintamuotoina nuorisoasiainkeskuksen toteuttaman kyselyn perusteella ovat avoin/ei-ohjattu toiminta (32%) ja kärkipäässä ovat myös tapahtumat (27%) ja liikunta (24%). Kyselyn tulosten perusteella kaksi tärkeintä syytä olla käymättä nuorisotalolla ovat, ettei siellä tapahdu mitään kiinnostavaa tai ettei ole aikaa. (Lankinen 2007: 3-23.)

Horellin ja Koskisen mukaan osallisuutta koskevissa tutkimuksissa on saatu nuorilta hyvin ristiriitaista tietoa siitä, miten nuoret kokevat omat osallisuuden mahdollisuudet. Esimerkiksi Cantellin ja Lauran tekemässä tutkimuksessa yli kolmannes nuorista oli sitä mieltä, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus vaikuttaa elinympäristönsä asioihin. Sen sijaan tutkimuksissa, joissa on kartoitettu nuorten luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiin kunnallisissa tai yhteiskunnallisissa asioissa yleensä, on saatu päinvastaisia tuloksia. (Horelli – Koskinen 2006: 20-21.)

Pirjo Turtiainen on väitöskirjassaan tutkinut helsinkiläisnuorten hyvinvointia alueellisen erilaistumisen näkökulmasta tarkasteltuna. Tutkimuksen tarkoituksena on tuoda esiin minkälaisia erityispiirteitä erityyppisillä asuinalueilla asuvien nuorten hyvinvointikäsityksissä voi olla. Tutkimuksen kohteena on se, missä määrin asuinalue

tulee esiin nuorten hyvinvointia koskevissa käsityksissä. Tutkimus perustuu 2000-2001 Helsingissä kolmen erilaisen alueen yläasteen kouluista kerättyyn haastatteluaineistoon. Alueiden vastauksia vertaillaan keskenään. Tutkimuksen aineistona on yhteensä 34 haastattelua. Tutkimuksessa käy ilmi, että tarkasteltaessa hyvinvointia, nuorten keskeisiksi tekijöiksi osoittautuivat hyvät perhesuhteet, kaverisuhteet sekä koulumenestys. Nuoret viittaavat vastauksissaan mm. perheen yleiseen ilmapiiriin, perheen eheyteen ja siihen että on kavereita, ettei ole yksin. Tutkimukseen osallistuneet nuoret ovat melko tyytyväisiä omaan elämäänsä. Vastanneet kokevat, että elämänsä elämään vaikuttaa pääasiassa ihminen itse. Osa vastaajista kytki asuinalueen, sen ilmapiirin ja viihtyvyyden siihen, miten negatiivinen tai positiivinen ihmisen elämänsä on. Nuorten mielestä asuinpaikalla on jonkin verran merkitystä hyvinvoinnin ja syrjäytymisen kannalta. (Turtiainen – Kauppinen 2004: 117-129.)

Mikko Salasuo on tehnyt tutkimuksen Atomisoitunut sukupolvi, joka käsittelee pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurista maisemaa ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Hän on selvittänyt tutkimuksessaan strukturoitujen ja teemahaastattelujen avulla millaisia ilmiöitä ajassa liikkuu ja sitä mikä yhdistäisi nuoret ja tarjolla olevan palvelujärjestelmän. Tutkimus kohdistuu pääkaupunkiin ja sitä ympäröiviin kaupunkeihin. Tutkimuksessa on haastateltu 13-18 –vuotiaita nuoria sekä viranomaisia. Haastattelujen runkoajatuksena on toiminut kolmio – katu, koulu ja nuorisotalo. Tutkimuksessa ei perehdytä nuorisokulttuurin tiettyihin alakulttuureihin, vaan etsitään aineistosta nousevia yleisiä ominaispiirteitä tämän päivän nuorisoon liittyen. Tutkimus osoittaa, että nuorisokulttuuri on muuttunut nopeatempoiseksi teknologian ja erilaisten virikkeiden sikermäksi. Nuorten vastaus muutoksille on jatkuva identiteetin muokkaaminen. Kaupunkien nuorille suunnatut palvelut kohtaavat uudenlaisen nuorisokulttuurin. Nuorisotyön on vaikea saada kiinni nuorisosta ja toiminta-areenat ovat muuttuneet. Lisääntyneet kulutusmahdollisuudet ovat mahdollistaneet monimuotoisen kaupallisen palvelutarjonnan. Tällaisissa oloissa nuorisotyön palveluista uhkaa tulla yhteiskunnallisen polarisaation korjaamoja. Toiminnallisuus vaikuttaa tutkimuksen mukaan olevan avainsana, joka konkreettisimmin liitetään liikuntaan, mutta löyhemmässä merkityksessä se voidaan tulkita yleisestä halusta ja toiveesta muutokseen. (Salasuo 2006: 11-23, 82-89.)

Projektityöntekijä Aslak Rantakokko (2005) on tarkastellut Oulun nuorisoasiainkeskuksen alueellista nuorisotalotoimintaa ja sitä, mitä mieltä lapset ja nuoret ovat nuorisotoimen asiakkaina heille heidän oman alueensa nuorisotalon kautta tarjotuista palveluista. Lisäksi selvitys kertoo, mitä mieltä nuorisotaloilla työskentelevät nuorisotyön ammattilaiset ovat työstään ja millaisena he lasten ja nuorten tilanteen Oulun suuralueiden nuorisotaloilla ja niiden lähialueilla kokevat. Selvitys on toteutettu mielipidekyselynä sekä ohjaajille että nuorisotalojen asiakkaille. Mielipidekyselyn tehtävä on nuoristyön osalta syventää vuonna 2004 Oulussa tehtyä laajaa palvelurakenneselvitystä. Rantakokko tarkastelee nuorisotalojen avoimien palveluiden käyttöä, nuorten mielipiteitä nuoriso-ohjaajan roolista ja nuorisotyöstä, ohjaajien mielipiteitä nuorisotyöstä, osallisuutta sekä vaikuttamista nuorisotaloilla. Selvityksestä kävi ilmi, että nuorten osallisuudessa on kehitettävää. (Rantakokko 2005: 2-3, 64-70.)

Hanna Pietilä (2007) on tutkinut Pro Gradu tutkielmassaan nuorisotiloilla toteutettavan osallisuuden merkitystä nuorelle itselleen, nuoren yhteiskuntaan kiinnittymisen näkökulmasta katsottuna. Erityisen tarkastelun kohteena tutkielmassa on nuorisotilayhteisön mahdollisuus osallisuusympäristönä. Tutkimuksen kohteena on seitsemän eri paikkakunnan nuorisotiloilla käyvät, yli 12 –vuotiaat nuoret. Yhteensä survey-tutkimuksena toteutettuun kyselyyn vastasi 274 nuorta. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että nuorisotilaosallisuus on nuorille merkityksellistä eri tavoin. Tytöt ovat mieluummin ideoijia ja pojat osallistuvat mieluummin toiminnan toteuttamiseen. Tutkimuksen tuloksista on hahmoteltu viisi erilaista nuorisotilaosallisuuden nuorta; Aktiivinen toimija, toteuttaja, osallistuja, ideoija ja sivullinen. (Pietilä 2007: 6-11, 75-84.)

Anne Rikkola on Pro Gradu tutkielmassaan hahmottanut yhdestä näkökulmasta merkityksellistä kunnallista nuorisotyötä. Rikkola tarkastelee nuorten kokemuksia osallisuudesta sopeuttamisen ja todellisen kumppanuuden asteikolla. Erityisenä tarkastelun kohteena on nuorten vaikuttajaryhmät. Tutkimuksessaan hän käyttää kahta empiiristä aineistoa; Nuorisobarometriä sekä eläytymismenetelmällä kerättyä tarina-aineistoa. Tutkimus ottaa kantaa erityisesti nuorten päätöksentekoon liittyvään osallisuuskeskusteluun. Tulosten mukaan nuorten kokemukset osallisuudesta antavat viitteitä niin sopeutumisesta kuin osallisuudestakin. Tunne syntyy sekä sisäisistä kokemuksista, että myös ulkoisista tekijöistä. Äärimmillään nuoria käytetään hyväksi silloin, kun halutaan edistää omaa asiaa. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisääntyminen ilmenee lisäänty-

neenä vuoropuheluna. Tutkimuksen mukaan osallisuuden tunne kasvaa, kun nuori on mukana sekä suunnittelussa, että toteutuksessa. (Rikkola 2006: 4-10, 74-80.)

5 TUTKIMUKSELLISET LÄHTÖKOHDAT

5.1 Tutkimuskysymys

Opinnäytetyössäni selvitän kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen nuorten mielipiteitä heidän omasta osallisuudestaan, alueellisista palveluista ja mahdollisia kehityshaasteita alueelliselle nuorisotyölle. Kyselyn avulla saadaan selville nuorten mielipiteet koskien heidän omien toimintaympäristöjen tämän hetkistä tilannetta sekä sen vahvuuksia ja heikkouksia. Alueella on monia toimijoita, jotka pohtivat nuorten mielipiteitä alueen palveluja, osallisuutta ja esimerkiksi sitä koskien, mikä nuoria kiinnostaa ja millaisia palveluja he alueelleen haluaisivat. Opinnäytetyöni antaa näille toimijoille kuvan nuorten näkökulmasta, kehittämisideoita tulevaisuuden varalle sekä mahdollisesti herättää keskustelua erilaisissa alueen moniammatillisissa verkostotapaamisissa. Saatujen tulosten pohjalta alueellista nuorisotyötä voidaan kehittää, jos kehittämistarpeita koetaan olevan.

Haen työssäni vastausta seuraaviin kysymyksiin:

Miten osallisuus toteutuu nuorten mielestä heidän omassa toimintaympäristössään?

Miten osallisuutta voidaan nuorten mielestä kehittää heidän omassa toimintaympäristössään?

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössäni käytän kyselyä. Pääosin kysely koostuu suljetuista kysymyksistä, joten se on luonteeltaan määrällinen eli kvantitatiivinen. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla voidaan selvittää lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä sekä asioiden välisiä riippuvuussuhteita tai tutkittavassa ilmiössä tapahtuneita muutoksia. Aineiston keruussa käytetään yleensä tutkimuslomakkeita,

joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Asioita kuvataan numeroin ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden tai kuvioiden avulla. Yleensä saadaan selville olemassa oleva tilanne, muttei pystytä selvittämään asioiden syitä. (Heikkilä 2001: 15-16.)

Kyselyyn liittyvien kysymysten aihepiirit ovat teoreettisesta viitekehyksestä nousseita ja teoreettisen viitekehyksen olen puolestani rajannut sekä toivotun aihepiirin että omien kiinnostuksieni mukaisesti. Aloitin urakan tutustumalla osallisuutta käsittelevään kirjallisuuteen. Tämän pohjalta kirjoitin mielestäni tutkimuskysymykseen parhaiten soveltuvat osiot työhöni. Teoriaa kirjoittaessani huomasin, että osallisuus voidaan karkeasti otettuna jakaa tunteisiin ja toiminnallisuuteen liittyvään osallisuuteen. Helpottaakseni ja selkiyttääkseni työtä ja toivottavasti myös muiden lukemista, jaoin teorian tunteisiin ja toiminnallisuuteen liittyvään osallisuuteen. Tässä vaiheessa täsmensin tutkimuskysymykseni kaksiosaiseksi. Näin helpotin kyselyn laatimista valitun teorian pohjalta sekä nuorisotyöyksikön ja muiden alueen toimijoiden toiveiden toteuttamista. Selvitän työssäni tekemäni osallisuuden tunne ja toiminnallisuus jaon mukaisesti osallisuuden toteutumista osallisuuden tunteiden pohjalta ja osallisuuden kehittämistä toiminnallisen osallisuuden näkökulmasta. Tiedostan, ettei toimintaan liittyvää osallisuutta voi olla ilman osallisuuden tunnetta, mutta tunnetta voi olla ilman toimintaa. Olen avoin nostamaan esiin tutkimuksen tuloksia tarvittaessa myös eri taustamuuttujien suhteen, jos niiden perusteella tuloksissa ilmenee eroja verrattuna kaikkien vastauksien tuloksiin.

Teorian pohjalta laadin operationalisointitaulukon tärkeimmistä osallisuutta koskevista aihepiireistä ja jaoin nämä aihepiirit teorian lailla tunteisiin ja toiminnallisuuteen liittyvään osallisuuteen. Taulukon perusteella valmistelin kyselylomakkeen kysymykset ja liitin lopulliset kysymykset taulukkoon aihepiirien viereen. Taulukosta (liite 2) voi nähdä, miten milläkin kysymyksellä mitataan tiettyä osallisuuteen liittyvää aihepiiriä.

Kyselylomake noudattaa tunne - toiminnallisuus jakoa avoimia kysymyksiä lukuunottamatta. Avoimet kysymykset ovat kyselylomakkeen lopussa. Koin parhaaksi laittaa toimintaa koskevat kysymykset ensin ja tunteita koskevat, henkilökohtaisemmat kysymykset vasta toiminnan jälkeen. Kysymyksiä ja kyselylomaketta laatiessani olen ottanut huomioon ja yhteensovittanut sekä teoreettisen viitekehyksen, että kaakkoisen nuorisotyöyksikön ja muiden alueen toimijoiden toiveet. Kysymykset 1-3 ovat

taustatietokysymyksiä, kysymykset 4-14 mittaavat osallisuuden toiminnallista osuutta ja kysymykset 15-17 osallisuuteen liittyviä tunteita. Avoimista kysymyksistä kahdeksastoista kysymys mittaa toimintaan liittyvää osallisuutta ja yhdeksästoista kysymys tunteisiin liittyvää osallisuutta. Seitsemännentoista kysymyksen kohdat h ja i mittaavat toimintaan liittyvää osallisuutta muiden kohtien koskien osallisuuden tunteita.

Kyselylomakkeen laadintaan osallistuivat myös nuoriso-ohjaajat, toiminnanjohtaja sekä yhdyskuntatyöntekijä ja yhdessä heidän kanssaan mietimme tärkeitä kysymyksiä ja asioita, joita kyselyllä halutaan selvittää. Kyselylomakkeen aineisto tuottaa melko yleistä tietoa alueen nuorten mielipiteistä, tarkoituksena ei ole pureutua syvälle mihinkään tiettyyn ilmiöön vaan saada tietoa tilanteesta yleisesti. Kouluilla toteutettava kysely toi omat haasteensa kyselylomakkeen kysymysten ja teorian yhteensovittamiseen, sillä en voinut olettaa, että vastaaja on käynyt nuorisotaloilla vaikkakin nuorisotalo –näkökulma oli otettava työhön mukaan. Kysymysten laatiminen oli opinnäytetyöni tärkein vaihe, sillä huonosti laaditut kysymykset hankaloittavat vastausten analysointia tai voivat jopa estää sen. Kysymykset on laadittava siten, että ne ovat yksinkertaisia ja selkeitä. (Anttila 2000: 360; Heikkilä 2001: 47-70.)

Aineistonkeruumenetelmänä kysely on yksikön toiminnanjohtajan toive. Kohderyhmäksi valitsimme yhdessä toiminnanjohtajan ja nuoriso-ohjaajien kanssa seitsemäsluokkalaiset, koska he ovat eräänlaisessa siirtymävaiheessa ja siten myös osallisuuden selvittäminen on erityisen tärkeää. 13 – 17 –vuotiaat ovat Helsingin nuorisoasiainkeskuksen tärkein kohderyhmä. Lisäksi kaikkien yläasteiden oppilaiden mielipiteiden selvittäminen olisi liian suurtoinen urakka yhden ihmisen tehtäväksi.

Toteutin kyselyn Internetiä apuna käyttäen kaakkoisen nuorisotyöyksikön kolmen yläkoulun seitsemänsille luokille ja yhdelle kahdeksannelle luokalle. Opettajien tiedottaminen on tärkeää, jotta he tietävät mistä on kysymys ja ottavat kyselyn toteuttamisen toisissaan. Kysely toteutettiin Webropol -tilastointiohjelman avulla Internetin välityksellä kahden koulun atk-luokissa vuoden 2007 huhti - toukokuun aikana. Kysely löytyi kyselyn toteuttamisen ajan osoitteesta: <http://www.webropol.com/P.aspx?id=135733&cid=11968233> Kyselyyn vastaaminen kesti noin 20 minuuttia. Yhden yläkoulun oppilaiden kyselyt suoritettiin paperiversiona nuorisotalolla, sillä koulun atk-luokka on remontissa kyselyn toteuttamisen aikaan. Yh-

den yläkoulun kahdeksaluokkalaiset vastasivat kyselyyn Internetin kautta elo-syyskuussa 2007. Kaikki vastanneet kuuluvat samaan ikäryhmään siitäkin huolimatta, että vastausajankohdat poikkesivat toisistaan. Koulusihteerien mukaan kaikkien alueen koulujen seitsemänsien luokkien oppilaiden yhteenlaskettu lukumäärä on 487. Luku on laskettu keväällä 2007, jolloin kaikki vastaajat olivat seitsemännellä luokalla.

Kyselyn laajuus on yhdeksäntoista kysymystä, joista kaksi ovat avoimia kysymyksiä. Asenneasteikko muotoisilla mielipidekysymyksillä selvitan vastaajien tämän hetkistä osallisuutta tunteisiin liittyen. Suljetuilla ja sekamuotoisilla kysymyksillä selvitan joko taustatietoja tai vastaajien mielipiteitä siitä, miten osallisuutta heidän mielestään tulisi toteuttaa. 18. kysymys käsittelee vastaajan toiveita siitä, millaisiin asioihin hän haluaisi vaikuttaa omalla asuinalueellaan ja tämän hetkistä tyytyväisyyttä tai tyytymättömyyttä omaan asuinalueeseensa. Viimeisellä avoimella kysymyksellä selvitan, millaisissa tilanteissa vastaajat ovat tunteneet itsensä tärkeäksi.

Seitsemän kyselylomakkeen kysymyksistä on suljettuja tai dikotomisias kysymyksiä, viisi kysymyksistä on sekamuotoisia kysymyksiä, viisi asenneasteikko muotoista kysymystä ja lopussa on kaksi avointa kysymystä.

Sekamuotoisissa kysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on annettu valmiiksi ja osa (yleensä yksi) on avoimia. Vaihtoehto ”Muu, mikä?” on hyvä lisätä silloin, kun on epävarmaa, keksitäänkö kysymyksiä laadittaessa kaikki mahdolliset vastausvaihtoehdot. (Heikkilä 1999: 51.)

Suljetuissa kysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja ympyröi tai rasti sopivan tai sopivat. Tällaisia kysymyksiä voidaan nimittää myös monivalintakysymyksiksi tai strukturoiduiksi kysymyksiksi. Suljettujen kysymysten tavoitteena on vastausten käsittelyn yksinkertaistamisen lisäksi myös tiettyjen virheiden torjunta. Kaikki vastaajat eivät ole kielellisesti yhtä lahjakkaita ja osa saattaa pyrkiä välttämään arvostelevia vastauksia. Kun vastaajille tarjotaan vaihtoehtoja, on vastaaminen helpompaa myös niille, jotka eivät osaa kielellisesti ilmaista itseään tai aristelevat kriittisten vastausten antamista. Jos vastausvaihtoehtoja on vain kaksi, niin kysymystä kutsutaan dikotomisiksi. Kyselylomakkeen ensimmäinen ja seitsemäs kysymys ovat dikotomisias. (Heikkilä 1999: 49-51.)

Asenneasteikkokysymyksillä tarkoitetaan kysymyksiä, joissa on suljettujen kysymysten muodossa olevia väittämiä, joihin otetaan kantaa asteikkotyyppisin vastausvaihtoehdoin. Etuna asteikkotyyppisten kysymysten käyttämisessä on se, että niiden avulla saadaan paljon tietoa vähään tilaan. Likertin asteikko on mielipideväittämissä käytetty, tavallisimmin 4- tai 5-portainen järjestysasteikon tasoinen asteikko, jossa toisena ääripäänä on täysin samaa mieltä ja toisena ääripäänä täysin eri mieltä. Vastaaajan tulee valita asteikolta omaa käsitystään parhaiten kuvaava vaihtoehto. Kaikki asenneasteikon muodossa olevat kysymykset ovat sellaisia, joissa kysytään nuoren mielipidettä omaan toimintaympäristöön tai elämään liittyvään asiaan, joten jokaisella vastaajalla on kokemusta väittämiin. Tämän takia pystyin jättämään vastausvaihtoehdoista kokonaan pois ”ei samaa mieltä eikä eri mieltä” tai ”en osaa sanoa” -vaihtoehdot. Nämä vastausvaihtoehdot saattavat olla vastaajalle liian houkuttelevia. Asenneasteikko tyyppisillä mielipideväittämillä pyrin selvittämään nuorten osallisuuden tämän hetkistä tilannetta heidän omissa toimintaympäristöissään. (Heikkilä 1999: 51-52.)

Kyselylomakkeen viimeiset kaksi kysymystä ovat avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset ovat tarkoituksenmukaisia silloin, kun vaihtoehtoja ei tunneta tarkkaan etukäteen. Avoimet kysymykset voivat joskus tuoda uusia näkökantoja tai varteenotettavia parannusehdotuksia. Pelkät avoimet kysymykset saattaisivat olla liian työläitä täyttää. Avoimet kysymykset kannattaa sijoittaa lomakkeen loppuun. (Heikkilä 1999: 48.) Kysely kokonaisuudessaan on liitteenä tässä työssä (liite 1). Liitteenä oleva kyselylomake poikkeaa varsinaisesta Internetissä olleesta kyselylomakkeesta esimerkiksi siten, ettei liitteessä näy kyselylomakkeen taustaväriä, joka varsinaisessa kyselyssä oli vaalean vihreä. Lähetin sähköpostin kaikille viidelle alueen yläkoulun rehtorille, joista neljä lupasi toteuttaa kyselyn omalla koulullaan.

5.3 Aineiston käsittely ja analyysi

Helsingin nuorisoasiainkeskus käyttää Webropol-tilastointiohjelmaa toteuttaessaan erilaisia kyselyitä ja sain ohjelman sisäänkirjautumiseen tarvittavat tunnukset kaakkoi-selta nuorisotyöyksiköltä. Ohjelmassa on selkeät ohjeet kyselyn toteuttamiseen ja kysymysten syöttämiseen Internetiin. Syötin kyselylomakkeen kysymykset ohjelmalle ja oh-

jelma antoi WWW-osoitteen, jonka lähetin mailin yhteydessä kouluille. Näin opettajien tehtäväksi jäi varata atk-luokka, laittaa osoite taululle ja kysely oli valmis vastattavaksi. Lisäksi lähetin sähköpostilla ohjeet, jotka toivoin opettajien ottavan huomioon vastaustilanteessa. Toivoin sähköpostissa esimerkiksi sitä, että kaikille oppilaille annettaisiin vastaamisrauha ja että opettaja kiertäisi luokassa varmistassa, että oppilaat vastaavat kyselyyn.

Pystyin seuraamaan kyselyyn tulleita vastauksia ja näkemään kuinka monta oppilasta kultakin koululta oli vastannut kyselyyn. Lähetin kouluille useita maileja muistuttaakseni kyselystä ja annoin kuukauden lisäaikaa vastaamiseen kahdelle koululle, jotta saisin kyselyyni lisää vastauksia. Alunperin tarkoitukseni oli kerätä aineisto huhtikuun 2007 aikana, mutta saadakseni lisää vastauksia, annoin vastaamiseen lisäaikaa toukokuun 2007 loppuun saakka. Lisäksi yksi koulu vastasi kyselyyn vasta 2007 syksyllä. Webropol-ohjelma tuotti taulukot ja kuviot kyselyyn tulleiden vastausten pohjalta, pois lukien kyselyn paperiversioon vastanneiden tulokset.

Kahdessa avoimessa kysymyksessä sekä kysymyksissä joissa yhtenä vastausvaihtoehtona on 'jokin muu, mikä?' aloitin analysoinnin teemoittelemalla vastaukset niissä mainittujen aihepiirien mukaisiin ryhmiin, esimerkiksi kavereihin, kotiin, kouluun ja harrastuksiin liittyviin ryhmiin. Tämän jälkeen olen tyypitellyt kustakin ryhmästä tyypillisen vastauksen sitaatin muodossa kuvaamaan kunkin teemaryhmän avoimen kysymyksen vastausta.

Teemoittelu on suositeltava analysointitapa käytännöllisen ongelman ratkaisemisessa. Teemoittelun avulla tarinoista voi kätevästi poimia käytännöllisen tutkimusongelman kannalta olennaista tietoa ja poimia vastauksista keskeiset aiheet. Tekstimassasta on pyrittävä löytämään ja sen jälkeen erottelemaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet. (Eskola – Suoranta 1999: 175-176, 179.)

Tyypittely on vaihtoehto teemoittelulle. Tyypittelylle ominaista on etsiä samankaltaisuuksia aineiston tyypeiksi ryhmittelyn avulla. Aineisto esitetään yhdistettyjen tyyppien, eräänlaisten mallien avulla. Tyypittely edellyttää kuitenkin aina jonkinlaista tarinajoukon jäsentämistä eli teemoittelua. Tyypittelyssä on kysymys aineiston ryhmittelystä tyypeiksi, selviksi ryhmiksi samankaltaisia tarinoita. Laadullinen

aineisto on esitetty usein ensiksi teemoittain ja sitten analyysia voi jatkaa pitemmälle rakentamalla vastauksista yleisempiä tyyppejä. Tyypittelyn avulla voi myös esittää tarinajoukosta sitä edustavan yhden tyypillisen tarinan kokonaisuudessaan, eikä aina konstruoida ”tyypillistä” koko tarinajoukosta. Tyypittelyssä ei myöskään tarvitse etsiä perinteisesti yleistä, vaan voi kiinnittää huomiota tyypillisestä poikkeavien vastausten etsintään. Tällöin alkuperäisestä oletuksesta poikkeava nähdään voimavarana ja kiinnostavana seikkana. (Eskola – Suoranta 1999: 182.)

6 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUDEN TARKASTELU

Tutkimus kohdistuu ihmisiin ja heidän mielipiteisiinsä ja ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on selvitettävä ihmisten suostumus tutkimukseen, sekä selvittää tutkimukseen osallistuvalla mitä tutkimuksessa tehdään tai mitä hänelle tapahtuu osallistuessaan siihen. Kyselyssä on saatekirje, jossa kerrotaan tutkimuksen taustatiedot. Anonymiteetin säilyttäminen on myös tärkeää. Anonymiteetti säilyy, sillä oppilaat vastaavat nimettömästi, eikä yhdestäkään kysymyksen vastauksesta voi päätellä kuka vastaajista on kyseessä. Tästä kerrotaan myös saatekirjeessä. Oppilas voi halutessaan kieltäytyä vastaamasta kyselyyn. (Heikkilä 1999: 70; Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 1997: 168-169.)

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä on tarkoituskin selvittää. Jos tutkija ei ole asettanut tutkimukselleen täsmällisiä tavoitteita, hän helposti tutkii vääriä asioita. Validius tarkoittaa yleistäen systemaattisen virheen puuttumista. Jos mitattavia muuttujia ja käsitteitä ei ole tarkoin määritelty, eivät mittaustuloksetkaan voi olla valideja. Validiutta on hankala tarkastella jälkikäteen. Se on varmistettava etukäteen huolellisella suunnittelulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla. (Heikkilä 1999: 28.) Pidän kyselyä luotettavana sillä olen perehtynyt huolellisesti ja kattavasti teoreettisen viitekehyksen aiheeseen ennen kyselyn laatimista ja kyselyssä esitetyt kysymykset ovat oleellisia ja ne ovat nousseet teoreettisesta viitekehyksestä.

Kyselyn operationalisoinnin toteutin siten, että muodostin teoreettisen viitekehyksen aihepiireistä taulukon, johon liitin myöhemmin teorian aihepiireistä nousseet kyselylomakkeen kysymykset. Näin taulukosta käy konkreettisesti ilmi mitä teoreettisen

viitekehysten asiaa milläkin kysymyksellä mitataan. Operationalisointi vaihetta olen kuvannut enemmän tutkimusmenetelmä osiossa. Olen kiinnittänyt huomiota myös teoreettisessa viitekehyksessä käytettyyn kirjallisuuteen. Sain vastaukset tutkimuskysymyksiini, joten myös tässä mielessä validius toteutuu. (Heikkilä 1999: 28-29.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitteen määrittely ja käsitettä kuvaavan mittarin laatiminen ovat yleensä erillisiä työvaiheita. Nämä asiat tehdään usein ainakin osittain jo ennen aineiston kokoamista, jolloin puhutaan nimenomaan kvantitatiivisen tutkimuksen käsitteiden muodostamisesta ja mittaamisesta. Käsitteiden operationalisointia tarvitaan empiirisessä tutkimuksessa silloin, kun halutaan mitata havaintoyksiköiden ominaisuuksia muuttujilla. Operationalisoinnin tehtävä rajoittuu abstraktisen ja konkreettisen, teoreettisen ja empiirisen käsitteen mahdollisimman hyvän vastaavuuden takaamiseen. Operationalisointi ja tulkinta ovat oikeastaan käänteisessä suhteessa toisiinsa. Operationalisoinnilla siirrytään teoreettisesta empiiriseen, niin tulkinnassa liikutaan päinvastaiseen suuntaan. (Alkula – Pöntinen – Ylöstalo 1995: 75-76.)

Huolellinen operationalisointi mahdollistaa oikeaan osuvan tulkinnan. Operationalisoinnissa päädytään tilanteeseen, jossa on tultu täysin empiiriselle tasolle. Myös kielenkäytössä on siirrytty teoreettisesta kielestä konkreettiseen arkikieleen. Tällä tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi haastattelussa käytetään kieltä, jota vastaajat ymmärtävät. Käsitteestä seuraavat havaittavat ilmiöt tulevat määritellyiksi ja näillä tarkoitetaan esimerkiksi kyselyn vastauksia. Tutkijalla on nyt joukko indikaattoreita, jotka ovat mittausoperaation välineitä. Niillä saadut tulokset ovat tulkittavissa alkuperäisen abstraktin käsitteen osaalueita kuvaaviksi tuloksiksi. Operationalisoinnin kuvaus on tärkeä prosessin osa, sillä sitä kautta mittaus tehdään näkyväksi. (Alkula yms. 1995: 76.)

Reliabiliteetillä tarkoitetaan puolestaan luotettavuutta, tulosten tarkkuutta. Luotettavalta tutkimukselta vaaditaan sen toistettavuus samanlaisiin tuloksiin. Tieteellisiä tuloksia ei pidä yleistää niiden pätevyysalueiden ulkopuolelle. Tulokset ovat sattumanvaraisia, jos otoskoko on kovin pieni. (Heikkilä 1999: 29-30.)

Reliabiliteetin parantamiseksi pyrin laatimaan kyselylomakkeeseen mahdollisimman helposti ymmärrettäviä kysymyksiä, jotta väärinkäsitysten riski minimoituisi. Liian teoreettiset tai nuorelle vaikeaselkoiset kysymykset saattaisivat lisäksi laskea vastaamiseen kohdistuvaa motivaatiota. Lisäksi laadin kyselyyn selkeät täyttöohjeet. Jokaisen kysymyksen kohdalla oli ohje, jos vastausvaihtoehdoista sai valita enemmän kuin yhden. Internetissä toteutettava kysely mahdollisti sen, että kyselyyn oli mahdollista syöttää tietyt pakotteet, jolloin vastaajan oli vastattava kysymykseen päästäkseen seuraavaan kysymykseen, eikä yhdessä kysymyksessä voinut valita montaa vastausvaihtoehtoa jollen niin erikseen ollut halunnut. Toisaalta en törmännyt edellä mainittuihin ongelmiin vaikka yksi koulu vastasikin paperiversiona. Tähän voi syynä olla se, että olin itse paikalla kun nuoret vastasivat kyselyyn ja sain näin mahdollisuuden ohjeistaa kyselyn täyttämiseen. Tällaista kyselyä, jossa tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti, sanotaan informoiduksi kyselyksi. (Hirsjärvi yms. 2005: 185.) En yleistä kyselyn tuloksia esimerkiksi koko Helsingin nuorisoon, vaan pitäydyn kuvaamaan kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen nuorten mielipiteitä. Tällä vaikutan osaltaan reliabiliteetin toteutumiseen.

Tärkeä osa kyselyn toteuttamista on kyselylomakkeen testaaminen muutamilla henkilöillä, ennen varsinaista kyselyä. Vaikka lomake tehdään kuinka huolellisesti, se tulee antaa koejoukon edustajille vastattavaksi. Lomakkeen testaamiseen riittää 5-10 henkeä, kunhan he pyrkivät aktiivisesti kertomaan kysymysten ja ohjeiden selkeyden ja yksiselitteisyyden, vastausvaihtoehtojen sisällöllisen toimivuuden ja lomakkeen vastaamisen raskauden sekä vastaamiseen kuluvan ajan. (Heikkilä 1999: 60.) Esitetasin kyselyn viidellä nuorisotalon vakiokävijällä maaliskuussa 2007 Laajasalon nuorisotalolla. Vastanneista kolme oli poikia ja kaksi tyttöjä. Kysyin nuorilta mitkä kohdat olivat hankalia, oliko kyselylomakkeessa sellaisia kohtia, joita nuori ei ymmärtänyt. Nuoret sanoivat, että kysely on helppo täyttää eikä oikein mikään ollut epäselvää. Nuoret kiittelivät sitä, ettei kyselylomake ole liian pitkä vaan sen vastaamiseen jaksaa keskittyä alusta loppuun. Mittasin ajan, jonka kukin nuori käytti kyselyyn vastaamiseen. Lisäksi tutkin nuorten antamia vastauksia, joiden perusteella poistin kahdennestatoista kysymyksestä yhden vastausvaihtoehdon. Kysymys käsittelee sitä, kenen kanssa mieluiten nuori suunnittelisi ja toteuttaisi erilaista toimintaa ja tapahtumia. Poistin kysymyksestä ”kavereiden” –vastausvaihtoehdon, sillä huomasin,

että varsinaisessa kyselyssä olisi odotettavissa, että lähes kaikki nuoret valitsisivat ”kavereiden” –vastausvaihtoehdon.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

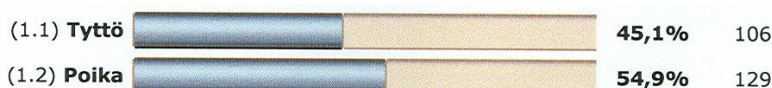
Käsittelen tutkimuksen tulokset tutkimuskysymysten mukaisessa järjestyksessä. Vastauksen prosenttiosuuksien jälkeen ilmoitan kunkin vastauksen antaneiden lukumäärän. Tekstissä olen niputtanut jokseenkin samaa mieltä ja täysin samaa mieltä, sekä jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä –vastausvaihtoehdot yhteen ja laskenut vastausprosentit sen perusteella. Näin tulososion teksti on helpompi lukuista, koska lukuja ei ole niin paljon. Taulukoista lukija voi halutessaan nähdä jokaisen kysymyksen vastausvaihtoehdoista saadut vastausmäärät. Kysymysten vastausprosentti on erittäin hyvä, sillä jokainen vastaaja vastasi lähes kaikkiin kyselyssä esitettyihin kysymyksiin.

Tarkastelen tuloksia sukupuolta koskevien taustamuuttujien suhteen ja vertailen tyttöjen ja poikien vastauksia keskenään. Pääasiassa poikien ja tyttöjen vastaukset ovat samansuuntaisia. Tuloksissa tuon esiin ne kohdat, joissa tyttöjen ja poikien vastaukset poikkeavat mielestäni merkittävästi toisistaan. Poikien ja tyttöjen vastauksia koskevat vertailut ovat muiden tulosten lomassa.

Kaiken kaikkiaan kyselyyn osallistui neljän kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen yläkoulun oppilaita. Koulusihteerien mukaan kaikkien koulujen seitsemänsien luokkien oppilaiden yhteenlaskettu lukumäärä keväällä 2007 oli 487. Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 235 kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueen yläkoululaista. Vastausprosentiksi muodostuu tällöin 48,3 %.

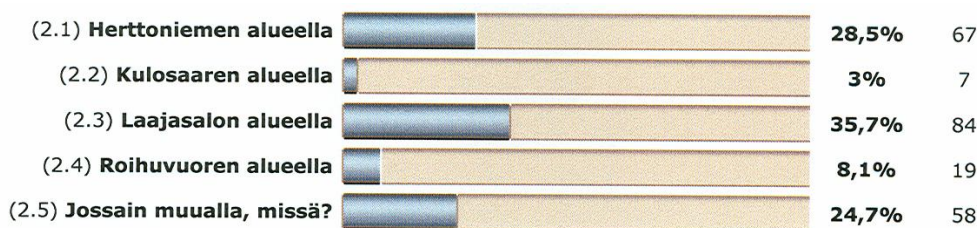
7.1 Taustatiedot

Ensimmäinen kuvio kertoo vastanneiden sukupuolijakauman. Vastanneista enemmistö, 54,9 % (129) on poikia ja 45,1 % (106) tyttöjä.

KUVIO 1. Vastanneiden sukupuolijakauma.

Toinen kuvio kertoo nuoren asuinalueen. Kyselyyn vastanneista nuorista 28,5 % (67) asuu Herttoniemen alueella ja 35,7 % (84) Laajasalon alueella. Vain 3 % (7) vastanneista asuu Kulosaaren ja 8,1 % (19) Roihuvuoren alueilla. Vastanneista lähes neljännes eli 24,7 % (58) asuu jossain muualla. Tämän selittää se, että Kulosaaren koulun oppilaat tulevat eri puolilta Helsinkiä, joten asuinpaikat vaihtelevat suuresti. Jossain muualla, missä? –vastauksia antaneet asuvat enimäkseen Jollaksessa (12), Kontulassa (7), Santahaminassa (4), Herttoniemenrannassa (4), Vuosaarella (4), Marjaniemessä (4), Itäkeskuksen alueella (4), Tammisalossa (4), Myllypurossa (3) ja Vesalassa (2). Edellä mainituista kaupunginosista Jollas, Herttoniemenranta, Tammisalo ja Santahamina kuuluvat kaakkoisen nuorisotyöyksikön piiriin. Loput kaksitoista vastaajaa hajaantuvat ympäri kaupunkia ja niin, että kullakin asuinalueella asuu vain yksi vastaaja. Näin ollen 36 vastaajaa asuvat jossain muualla kuin kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueella.

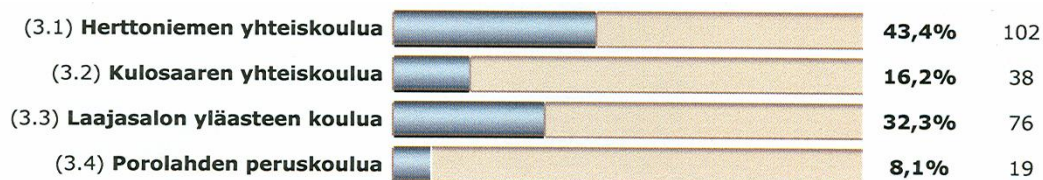
KUVIO 2. Vastanneiden jakauma asuinaluiettain.

Alueen koulujen seitsemäsluokkalaisten lukumäärät jakautuvat kouluittain seuraavasti; Kulosaaren yhteiskoulussa oli kyselyn toteuttamisen aikaan 127 seitsemäsluokkalaista, Herttoniemen yhteiskoulussa 120, Laajasalon yläasteella 95 ja Porolahden peruskoulussa 145 seitsemäsluokkalaista. Näin ollen Kulosaaren yhteiskoulusta kyselyyn vastasi 29,9 % (38) kaikista koulun seitsemäsluokkalaisista, Porolahden peruskoulusta 13,1 % (19), Herttoniemen yhteiskoulusta 85 % (102) ja Laajasalon yläasteen koulusta 80 % (76) kaikista koulun seitsemäsluokkalaisista. Vaikka yhden koulun vastaajat olivatkin kahdeksaluokkalaista, niin luvut on selvitetty siihen aikaan kun vastanneet kävivät seitsemättä luokkaa.

Kolmas kuvio kertoo vastaajien jakautumisen kouluittain. Enemmistö vastanneista käy Herttoniemen yhteiskoulua. Toiseksi eniten vastauksia tuli Laajasalon yläasteen kou-

lusta. Pienemmän osan vastaajista muodostavat Kulosaaren yhteiskoulu ja Porolahden peruskoulu. Vastanneista 43,4 % (102) käy Herttoniemen yhteiskoulua ja 32,3 % (76) Laajasalon yläasteen koulua. Kulosaaren yhteiskoulua käy 16,2 % (38) vastanneista ja Porolahden peruskoulua 8,1 % (19) vastanneista.

KUVIO 3. Vastanneiden jakauma kouluittain.

7.2 Osallisuuden toteutuminen nuoren omassa toimintaympäristössä

Osallisuuden toteutumista nuoren toimintaympäristössä koskevat kysymykset liittyvät osallisuuden tunteisiin liittyvään teoriaan. Mittaan siis nuorten osallisuuden toteutumista osallisuuden tunteiden näkökulmasta.

Taulukko 1 kertoo, kuunnellaanko nuorten mielipiteitä kotona, koulussa, kaveripiirissä ja harrastuksissa. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastanneet nuoret kokevat, että heidän mielipiteitään kuunnellaan melko paljon kotona, koulussa, kaveripiirissä ja harrastuksissa. Nuorista 85,5 % (194) kokee, että kotona heidän mielipiteitään kuunnellaan joko melko paljon tai paljon. 14,6 % (33) vastaajista on sitä mieltä, että heidän mielipiteitään kuunnellaan kotona melko vähän, vähän tai ei ollenkaan.

Nuorista 45,2 % (103) kokee, että koulussa heidän mielipiteitään kuunnellaan melko paljon tai paljon. 41,7 % (95) vastaajista. 54,8 % (125) vastaajista on sitä mieltä, että koulussa heidän mielipiteitään kuunnellaan koulussa melko vähän, vähän tai ei ollenkaan. Nuorista 83,9 % (192) kokee, että kaveripiirissä heidän mielipiteitään kuunnellaan melko paljon tai paljon ja 16,1 % (16) kokee, että heidän mielipiteitään kuunnellaan melko vähän, vähän tai ei ollenkaan. 73,6 % (164) vastaajista kokee, että harrastuksissa heidän mielipiteitään kuunnellaan melko paljon tai paljon. Melko vähän, vähän tai ei ollenkaan –vastausvaihtoehdon vastaajista on valinnut 26,4 % (59).

TAULUKKO 1. Kuunnellaanko mielipiteitäsi seuraavissa paikoissa/asioissa?

	0 Ei ollenkaan (arvo: 1)	1 Vähän (arvo: 2)	2 Melko vähän (arvo: 3)	3 Melko paljon (arvo: 4)	4 Paljon (arvo: 5)
Kotona (ka: 4,233; yht: 227)	1,8% 4	4% 9	8,8% 20	40,1% 91	45,4% 103
Koulussa (ka: 3,219; yht: 228)	7,5% 17	11,8% 27	35,5% 81	41,7% 95	3,5% 8
Kaveripiirissä (ka: 4; yht: 229)	2,6% 6	3,5% 8	10% 23	59% 135	24,9% 57
Harrastuksissa (ka: 3,771; yht: 223)	5,8% 13	4,9% 11	15,7% 35	53,4% 119	20,2% 45
ka: 3,806; yht: 907	4,4% 40	6,1% 55	17,5% 159	48,5% 440	23,5% 213

Toisesta taulukosta selviää, että pojat sekä tytöt kokevat pääsääntöisesti saavansa vaikuttaa oman kodin asioihin sekä harrastusvalintoihin. Molemmat, sekä tytöt että pojat ovat yhtä mieltä siitä, että saavat vaikuttaa melko vähän, vähän tai ei ollenkaan oman asuinalueen tai ympäristön asioihin. Pojista 34,2 % (42) valitsi vastausvaihtoehdon melko vähän, vähän tai ei ollenkaan kysymykseen, kuinka hyvin nuori kokee saavansa vaikuttaa kodin asioihin ja päätöksiin. Tytöistä 14,4 % (15) valitsi vastausvaihtoehdon melko vähän, vähän tai ei ollenkaan kysyttäessä nuoren vaikutusmahdollisuuksista omassa kotonaan. Pojista siis suurempi osa kuin tytöistä kokee, ettei saa vaikuttaa kotonaan tehtäviin päätöksiin ja asioihin.

Tytöistä 81,6 % (84) kokee saavansa vaikuttaa paljon omiin harrastusvalintoihinsa, kun poikien vastaava luku on 63,2 % (79). Tytöistä 1,9 % (2) kokee saavansa vaikuttaa melko vähän omiin harrastusvalintoihinsa, kun poikien vastaava luku on 9,6 % (12). Tytöistä 45,2 % (47) kokee, että heidän mielipiteitään kuunnellaan melko vähän koulussa, kun taas pojista 46,8 % (58) kokee, että heidän mielipiteitään kuunnellaan melko paljon koulussa.

TAULUKKO 2. Miten hyvin koet saavasi vaikuttaa seuraaviin asioihin?

	0 En ollenkaan (arvo: 1)	1 Vähän (arvo: 2)	2 Melko vähän (arvo: 3)	3 Melko paljon (arvo: 4)	4 Paljon (arvo: 5)
Tytöt					
Omassa kodissani tapahtuviin asioihin ja päätöksiin (ka: 4,096; yht: 104)	1% 1	3,8% 4	9,6% 10	55,8% 58	29,8% 31
Omiin harrastusvalintoihini (ka: 4,68; yht: 103)	1,9% 2	2,9% 3	1,9% 2	11,7% 12	81,6% 84

Pojat

Omassa kodissani tapahtuviin asioihin ja päätöksiin (ka: 3,683; yht: 123)	7,3% 9	9,8% 12	17,1% 21	39% 48	26,8% 33
Omiin harrastusvalintoihini (ka: 4,368; yht: 125)	4% 5	2,4% 3	9,6% 12	20,8% 26	63,2% 79

TAULUKKO 3. Kuunnellaanko mielipiteitäsi seuraavissa paikoissa?

	0 En ollenkaan (arvo: 1)	1 Vähän (arvo: 2)	2 Melko vähän (arvo: 3)	3 Melko paljon (arvo: 4)	4 Paljon (arvo: 5)
Tytöt					
Koulussa (ka: 3,231; yht: 104)	4,8% 5	10,6% 11	45,2% 47	35,6% 37	3,8% 4
Pojat					
Koulussa (ka: 3,21; yht: 124)	9,7% 12	12,9% 16	27,4% 34	46,8% 58	3,2% 4

Neljäs taulukko kertoo, miten nuoret kokevat osallisuuteen liittyvät aihepiirit omassa elämässään. Kuudennentoista kysymyksen kaksitoista eri väittämää käsittelevät nuoren omaan elämään ja sen hetkiseen elämäntilanteeseen liittyviä asioita osallisuuden eri näkökulmista.

Vastanneista 89,1 % (204) vastanneista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Minulla on tarpeeksi ystäviä.” -väittämän kanssa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä on 11 % (25) vastaajista.

Vastaajista 81,4 % (183) on jokseenkin tai täysin eri mieltä ”Olen kiinnostunut politiikasta.” -väittämän kanssa. Jokseenkin tai täysin samaa mieltä väittämän kanssa on 18,7 % (42) vastaajista.

Vastaajista jokseenkin tai täysin samaa mieltä on 89,1 % (204) ”Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita.” -väittämän kanssa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä on väittämän kanssa 14 % (32) vastaajista. Vastaajista 76,2 % (173) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Tunnen itseni tärkeäksi.” -väittämän kanssa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa on 23,8 % (54) vastanneista. ”Tunnen oman elämän tärkeäksi.” -väittämän kanssa vastaajista jokseenkin tai täysin samaa mieltä on 85,9 % (196). Vastaajista 14,1 % (32) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

85,9 % (194) vastaajista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän tulevaisuutensa näyttää valoisalta. Vastaajista 14,2 % (32) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Vastaajista 46 % (104) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Koen paineita omasta elämästäni” –väittämän kanssa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa on 54 % (122) vastaajista. ”Tulevaisuus tuntuu epävarmalta.” –väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä on 40,1 % (91) vastanneista. Jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa on 60,2 % (136) vastanneista.

Suurin osa vastaajista uskaltaa kertoa mielipiteensä muille, vaikka toiset olisivatkin eri mieltä heidän kanssaan, sillä 83,5 % (187) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. 16,5 % (37) vastanneista on jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Vastaajista 74,9 % (170) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että heidän mielipiteensä hyväksytään. Väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä on 25,1 % (57) vastaajista.

85,8 % (194) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että tulee hyväksytyksi omana itsenään. 14,1 % (32) on jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. 62,2 % (141) vastanneista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Tunnen olevani tasa-arvoinen aikuisten kanssa.” –väittämän kanssa. 37,9 % (86) vastanneista on jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa.

TAULUKKO 4. Miten koet seuraavat asiat omaan elämääsi liittyen?

	1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
Minulla on riittävästi ystäviä (ka: 3,498; yht: 229)	3,1% 7	7,9% 18	25,3% 58	63,8% 146
Olen kiinnostunut politiikasta (ka: 1,72; yht: 225)	49,8% 112	31,6% 71	15,6% 35	3,1% 7
Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita (ka: 3,288; yht: 229)	4,4% 10	9,6% 22	38,9% 89	47,2% 108
Tunnen itseni tärkeäksi (ka: 2,938; yht: 227)	6,6% 15	17,2% 39	52% 118	24,2% 55
Tunnen oman elämäni tärkeäksi (ka: 3,219; yht: 228)	5,3% 12	8,8% 20	44,7% 102	41,2% 94
Uskon, että tulevaisuuteni on valoisa (ka: 3,164; yht: 226)	5,8% 13	8,4% 19	49,6% 112	36,3% 82
Koen paineita omasta elämästäni (ka: 2,394; yht: 226)	17,3% 39	36,7% 83	35,4% 80	10,6% 24
Tulevaisuus tuntuu epävarmalta (ka: 2,304; yht: 227)	19,4% 44	40,5% 92	30,4% 69	9,7% 22
Uskallan kertoa omat mielipiteeni muille, vaikka toiset olisivatkin eri mieltä kanssani (ka: 3,147; yht: 224)	3,1% 7	13,4% 30	49,1% 110	34,4% 77
Tunnen, että minun mielipiteeni hyväksytään (ka: 2,868; yht: 227)	5,3% 12	19,8% 45	57,7% 131	17,2% 39
Tulen hyväksytyksi omana itsenäni (ka: 3,164; yht: 226)	2,2% 5	11,9% 27	53,1% 120	32,7% 74
Tunnen olevani tasa-arvoinen aikuisten kanssa (ka: 2,696; yht: 227)	8,4% 19	29,5% 67	46,3% 105	15,9% 36
ka: 2,868; yht: 2721	10,8% 295	19,6% 533	41,5% 1129	28,1% 764

Vastausten mukaan pojilla ei ole elämässään niin paljon läheisiä, joille kertoa vaikeita-kin asioita ja poikien on hankalampi uskaltaa kertoa omia mielipiteitään muille. Pojista 36 % (45) on täysin samaa mieltä ”Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita” –väittämän kanssa, kun tyttöjen vastaava luku on 60,6 % (63). Tyttöistä 3,9 % (4) ja pojista 22,4 % (28) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Pojista 8,1 % (10) on täysin eri mieltä ”Tunnen, että mielipiteeni hyväksytään” –väittämän kanssa, kun tytöistä täysin eri mieltä väittämän kanssa on 1,9 % (2).

TAULUKKO 5. Miten koet seuraavat asiat omaan elämääsi liittyen?

	1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
Tytöt				
Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita (ka: 3,558; yht: 104)	1% 1	2,9% 3	35,6% 37	60,6% 63
Uskallan kertoa omat mielipiteeni muille, vaikka toiset olisivatkin eri mieltä kanssani (ka: 3,23; yht: 100)	3% 3	13% 13	42% 42	42% 42

Tunnen, että minun mielipiteeni hyväksytään (ka: 2,933; yht: 104)	1,9% 2	22,1% 23	56,7% 59	19,2% 20
Pojat				
Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita (ka: 3,064; yht: 125)	7,2% 9	15,2% 19	41,6% 52	36% 45
Uskallan kertoa omat mielipiteeni muille, vaikka toiset olisivatkin eri mieltä kanssani (ka: 3,081; yht: 124)	3,2% 4	13,7% 17	54,8% 68	28,2% 35
Tunnen, että minun mielipiteeni hyväksytään (ka: 2,813; yht: 123)	8,1% 10	17,9% 22	58,5% 72	15,4% 19

Kuudes taulukko kertoo, miten vastanneet nuoret kokevat omaan asuinalueeseen, kouluun ja kotiin liittyviä asiat elämässään. 71,6 % (164) vastaajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että viihtyy koulussa. 28,4 % (65) vastaajista on puolestaan jokseenkin tai täysin eri mieltä koulussa viihtymisen suhteen. 69,2 % (157) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä, että koulussa on hyvä yhteishenki ja ilmapiiri. Vastanneista 30,8 % (70) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Selvä enemmistö vastaajista viihtyy kotona, sillä 90,2 % (202) vastaajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Viihdyn kotona” –väittämän kanssa. Vastanneista 9,8 % (22) on jokseenkin tai täysin eri mieltä kotona viihtymiseen liittyvän väittämän kanssa. 87,3 % (198) vastaajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä, että heidän perheissään on hyvä yhteishenki ja ilmapiiri. Vastanneista 12,8 % (29) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Suurimmalla osalla vastaajista on asiat hyvin kavereidensa kanssa. 93,8 % (211) vastaajaa on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että heillä on asiat hyvin kavereidensa kanssa. 6,2 % (14) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Vastaajista 86,3 % (196) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Viihdyn omalla asuinalueellani” –väittämän kanssa. 13,7 % (31) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä. Selvä enemmistö vastaajista pitää omaa asuinalueen turvallisuutta tai jokseenkin turvallisuutta, sillä 84,3 % (192) vastaajista on ”Asuinalueeni on turvallinen” –väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Jokseenkin tai täysin eri mieltä on 15,8 % (36) vastaajista. Vastaajien mielipiteet eroavat toisistaan oman asuinalueen vapaa-ajanviettomahdollisuuksien suhteen. 53,6 % (120) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet” –väittämän kanssa. 46,4 % (104) vastaajista on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Vastaajista kokee, että heillä on jokseenkin hyvät vaikutusmahdollisuudet omaa elämää koskevissa asioissa. 87,1 % (196) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Minulla on hyvät vaikutusmahdollisuudet omaa elämääni koskevissa asioissa” –väittämän kanssa. Vastaajista 12,9 % (29) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

TAULUKKO 6. Miten koet seuraavat asiat elämässäsi tällä hetkellä?

	1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
Viihdyn koulussa (ka: 2,821; yht: 229)	11,4% 26	17% 39	49,8% 114	21,8% 50
Koulussani on hyvä yhteishenki, ilmapiiri (ka: 2,802; yht: 227)	7% 16	23,8% 54	51,1% 116	18,1% 41
Viihdyn kotona (ka: 3,522; yht: 224)	2,2% 5	7,6% 17	25,9% 58	64,3% 144
Perheessäni on hyvä yhteishenki, ilmapiiri (ka: 3,414; yht: 227)	3,1% 7	9,7% 22	30% 68	57,3% 130
Minulla on hyvin asiat kavereideni kanssa (ka: 3,542; yht: 225)	1,8% 4	4,4% 10	31,6% 71	62,2% 140
Viihdyn omalla asuinalueellani (ka: 3,269; yht: 227)	4,4% 10	9,3% 21	41,4% 94	44,9% 102
Asuinalueeni on turvallinen (ka: 3,268; yht: 228)	3,5% 8	12,3% 28	38,2% 87	46,1% 105
Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet (ka: 2,558; yht: 224)	12,9% 29	33,5% 75	38,4% 86	15,2% 34
Minulla on hyvät vaikutusmahdollisuudet omaa elämääni koskevissa asioissa (ka: 3,196; yht: 225)	2,7% 6	10,2% 23	52% 117	35,1% 79
ka: 3,154; yht: 2036	5,5% 111	14,2% 289	39,8% 811	40,5% 825

Pojista täysin eri mieltä ”Viihdyn koulussa” –väittämän kanssa on 15,2 % (19), kun tyttöjen vastaava luku on 6,7 % (7). Tyttöillä näyttäisi saamieni vastausten valossa olevan asiat hieman poikia paremmin kavereiden kanssa, sillä 71,2 % (74) tytöistä on täysin samaa mieltä ”Minulla on asiat hyvin kavereideni kanssa” –väittämän kanssa, kun poikien vastaava luku on 54,5 % (66). Tytöistä jokseenkin eri mieltä on 1,9 % (2) vastanneista, kun poikien vastaava luku on 6,6 % (8). Pojat ovat tyttöjä hieman tyytyväisempiä omien asuinalueidensa vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Pojista 62,8 % (76) ja tytöistä 42,7 % (44) on jokseenkin tai täysin samaa mieltä ”Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet” –väittämän kanssa. Tytöistä jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa on 57,3 % (59) ja pojista 37,2 % (45).

TAULUKKO 7. Miten koet seuraavat asiat elämässäsi tällä hetkellä?

1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
---	---	---	---

Tytöt

Viihdyn koulussa (ka: 2,914; yht: 105)	6,7% 7	18,1% 19	52,4% 55	22,9% 24
Minulla on hyvin asiat kavereideni kanssa (ka: 3,673; yht: 104)	1% 1	1,9% 2	26% 27	71,2% 74
Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet (ka: 2,369; yht: 103)	14,6% 15	42,7% 44	34% 35	8,7% 9

Pojat

Viihdyn koulussa (ka: 2,742; yht: 124)	15,3% 19	16,1% 20	47,6% 59	21% 26
Minulla on hyvin asiat kavereideni kanssa (ka: 3,43; yht: 121)	2,5% 3	6,6% 8	36,4% 44	54,5% 66
Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet (ka: 2,719; yht: 121)	11,6% 14	25,6% 31	42,1% 51	20,7% 25

Yhdeksästoista kysymys on avoin. Kysymys käsittelee nuorten kokemuksia itsensä tärkeäksi tuntemisesta ja niistä tilanteista, joissa nuori on kokenut itsensä tärkeäksi. Vastauksia kysymykseen annettiin yhteensä 163 kappaletta. Kun poistin asiattomat vastaukset ja vastaukset, joissa oli esimerkiksi mitään tarkoittamattomia kirjainyhdistelmiä, jäi vastauksien lukumääräksi 101 kappaletta. Toisin kuin 18. kysymyksessä, tässä kysymyksessä nuoret käsitelivät pääosin yhtä teemaa vastausta kohden. Vain seitsemän vastausta liittyy useampaan kuin yhteen teemaan.

Jaoin vastaukset aihepiirien mukaan teemoihin. Teemoja syntyi vastausten perusteella kuusi; Yleiset jutut, koti ja perhe, kaverit, harrastukset, koulu ja vastaukset, jossa nuori ei tunne itseään tärkeäksi. Käsittelen vastauksien tulokset teemojen mukaisessa järjestyksessä. Käytän sitaatteja tarvittaessa kuvaamaan paremmin annettuja vastauksia.

Yleiset jutut –teemaan liittyi 18 vastausta. Kuusi vastaajaa koki itsensä tärkeäksi ”melkein kaikkialla”, ”monessa asiassa”, ”joka päivä” tai ”koko ajan”. Kaksi vastanneista ei osannut nimetä mitään erityistä tilannetta, mutta kokee silti itsensä tärkeäksi. Kaksi vastaajaa kokee itsensä tärkeäksi, kun joku on surullinen tai itkee heidän takiaan. Kaksi vastaajaa kokee itsensä tärkeäksi, kun heidän mielipidettään kysytään tai kun heitä kuunnellaan. Kaksi vastaajaa puolestaan kokee itsensä tärkeäksi kun heitä kunnioitetaan, kaksi vastaajaa kokevat olevansa tärkeitä, kun he pääsevät vaikuttamaan asioihin. Yksi puolestaan koki itsensä tärkeäksi kun muisti ottaa matkalle kameran, jonka muut

unohtivat. Yksi koki itsensä tärkeäksi ostettuaan levyn ja oltuaan maksava asiakas sekä kulttuurisesti aikuisempi.

”Olen tuntenut itseni tärkeäksi monessa asiassa. Ei tule yhtä ja tiettyä mieleen.”

”Tunnen itseni tärkeäksi monissa paikoissa koska olen tärkeä joskus tunnen itseni taas vähemmän tärkeäksi ja joskus kun olen masentunut niin en ollenkaan tärkeäksi.”

”Tuntisin itseni tärkeäksi, jos saavuttaisin jotain suurta ja muut olisivat ylpeitä minusta tai jos minulle tapahtuisi jotain ja muut olisivat surullisia.”

”Tuntisin itseni tärkeäksi jos saisin vaikuttaa asioihin ja minua kunnioitettaisiin.”

Koti ja perhe –teemaan liittyviä vastauksia annettiin yksitoista kappaletta. Kaksi vastanneista koki perheen sisäiseen päätöksentekoon osallistumisen tärkeäksi. Neljä vastannutta on kokenut itsensä tärkeäksi auttaessaan vanhempia tai sisaruksia. Yleisesti perheen on maininnut kolme vastaajaa. Yksi vastaaja on tuntenut itsensä tärkeäksi, kun hänen tätinsä on ottanut hänen mielipiteensä vastaan samalla tavoin kuin aikuisten.

”No kerran kun vanhempani kinastelivat ja pikkusiskoni ja pikkuvelini säikähti sitä niin menin lohduttaa heitä ja sanoin ettei ole mitään hätää että aikuisilla tulee välillä erimielisyyksiä nii sitten tuntu että oon niinku tärkeä sisaruksille. ja sillai. on niitä eri tilanteita jossa tuntee ittensä tärkeäksi mutta ei niitä sellasessa tilanteessa kauheesti ajattele.”

”Tunnen olevani tärkeä perheelleni. Hekin ovat tosi tärkeitä minulle. he eivät ikinä lähde pois. jos vaikka muut ovat hylänneet. (koko perheeni siis isovanhemmat, serkut yms.)”

Kaverit –teema mainittiin vastauksissa yhteensä 18 kertaa. Viisi vastanneista on kokenut itsensä tärkeäksi, kun kaverit ovat uskoutuneet ja kertoneet esimerkiksi salaisuuksia. Yleisesti ottaen itsensä tärkeäksi kavereiden seurassa on tuntenut kolme vastaajaa. Neljä vastaajaa on kokenut itsensä tärkeäksi, kun joko vastaajaa on kuunneltu tai vastaaja on kuunnellut kavereidensa huolia. Muissa vastauksissa vastaaja on kokenut itsensä tärkeäksi esimerkiksi silloin, kun on keksinyt kavereilleen tekemistä, saanut kivan lahjan tai kun kaverit ovat halunneet hengata vastaajan kanssa.

”neuvoinkin kerran kaveriini eräässä asiassa ja kaverini oli asiasta pihalla kuin lumiukko. Neuvoinkin häntä parhaani mukaan ja vähä aikaa sitten kaverini tuli kiittämään siitä minua.”

”Kun kaverit kertovat salaisuuksia.”

Vanhat ystäväni (ne jotka olen tuntenut ihan pienestä lähtien) antoivat minulle ihanan taulun syntymäpäivänäni. Siihen oli leikattu meidän kuviamme vanhoista valokuvista. Yhtäkkiä muistin kaikki tilanteet. kääntöpuolella oli kiva teksti.”

Harrastukset –teema mainittiin vastauksissa 34 kertaa. Kahdessatoista vastauksessa harrastuksiin liitettiin menestyminen ja esimerkiksi maalin tekeminen tai kilpailussa hyvin sijoittuminen. Yleisesti erilaisissa harrastuksissa mukana olemisesta tärkeyden kokemuksia saa 14 vastaajaa. Kolme vastaajaa koki itsensä tärkeäksi kun saa harrastuksissaan vastuuta esimerkiksi pelikuvioista, saa valita missä jatkaa jääkiekkouraa tai kun saa ottaa vastuuta eläimistä. Kolme vastaajaa tunsikin itsensä tärkeäksi aloittaessaan uuden harrastuksen. Yksi vastaaja tunsikin itsensä tärkeäksi kaakkoisen nuorisotyöyksikön mahdollistaneessa Snowjam –tapahtumassa, jossa nuoret olivat toteuttamassa ja järjestämässä itse tapahtumaa. Yksi koki itsensä tärkeäksi tuodessaan bändiharjoituksiin uutta materiaalia.

”Kun meillä oli finaali jalkapallossa ja olin viimeinen vetäjä rankkareissa ja onnistuin tekemään maalin.”

”En oikein tiedä....Piirtäessäni tunnen joskus itseni tärkeäksi.”

Koulu –teema mainittiin vastauksissa yhteensä 16 kertaa. Neljä vastaajaa tuntee itsensä tärkeäksi saatuaan hyviä numeroita, projekteissa tai ryhmätöissä itsensä kokee tärkeäksi kolme vastaajaa ja oppilaskunnanhallituksessa ollessaan tärkeäksi kokee neljä vastaajaa. Yleisesti ottaen koulussa itsensä tärkeäksi kokee kolme vastaajaa. Yksi vastaaja kokee itsensä tärkeäksi koululiikunnassa ja yksi vastaaja koki olevansa tärkeä kun tiesi historian tunnilla asiasta, jossa opettaja oli väärässä.

”Olen oppilaskunnan hallituksessa, ja tunnen itseni aina tärkeäksi, kun toimin ”porttina” koulun päätösten ja oppilaiden välillä.”

”Koulussa projekteissa olen onnistunut niin se saa itsensä tuntumaan tärkeältä.”

”Ku on mennyt koe vaikka hyvin.”

Nuori ei tunne itseään tärkeäksi –teema esiintyi vastauksissa viisi kertaa.

”En tunne itseäni tärkeäksi ikinä.”

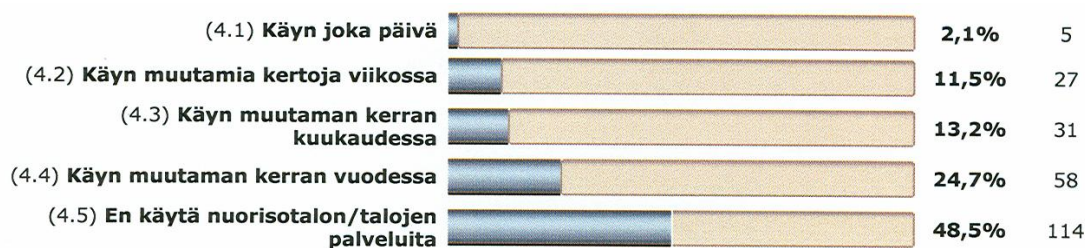
”Minua kuunneltaisiin eikä SYRJITTÄISI!.”

”Tunsin itseni tärkeäksi, kun neljä vuotta sitten menestyin koulussa ja minulla oli ystäviä.”

7.3 Osallisuuden kehittäminen nuoren omassa toimintaympäristössä

Osallisuuden kehittämistä nuoren omassa toimintaympäristössä koskevat kysymykset liittyvät osallisuuden toiminnallisuuteen liittyvään teoriaosioon. Mittaan siis nuorten osallisuuden kehittämistä osallisuuden toiminnallisuuden näkökulmasta.

Neljäs kuvio kertoo, kuinka usein kyselyyn vastanneet käyvät nuorisotalolla. Nuorisotalot eivät saavuta kuin pienen osan vastaajista, sillä vastanneista enemmistö, 48,5 % (114) ei käytä nuorisotalojen palveluita, 24,7 % (58) käy muutaman kerran vuodessa, 13,2 % (31) käy muutaman kerran kuukaudessa, 11,5 % (27) käy muutamia kertoja viikossa ja 2,1 % (5) käy joka päivä.

KUVIO 4. Kuinka usein käyt nuorisotalolla?

Viides kuvio kuvaa syitä siihen, miksi vastaajat eivät käytä nuorisotalojen palveluita. Viidenteen kysymykseen vastasivat ainoastaan ne nuoret, jotka vastasivat neljänteen kysymykseen ”En käytä nuorisotalon/talojen palveluita.” Kysymykseen vastasi kaikkiaan 159 nuorta. Enemmistö vastanneista, 46,5 % (74) vastasi, ettei ehdi käyttämään nuorisotalojen palveluita, koska on muuta tekemistä. 22,6 % (36) vastasi, ettei käytä nuorisotalojen palveluita, koska nuorisotaloilla ei ole sellaista toimintaa, joka kiinnostaa. 7,5

% (12) vastasi, ettei käytä nuorisotalojen palveluita, koska kaveritkaan eivät käy nuorisotaloilla. 6,9 % (11) on sitä mieltä, nuorisotalo sijaitsee liian kaukana kotoa.

Jokin muu syy, mikä? –vastausvaihtoehdon on valinnut 13,8 % (22) vastaajista. Suurin osa vastaajista ei käy talolla, koska on muita harrastuksia, ei kiinnosta, ei huvita tai ei jaksaa. Kaksi vastannutta on sitä, mieltä että nuorisotalolla on ärsyttävät ohjaajat ja kolme vastannutta puolestaan sitä mieltä, että talolla on hämää lössiä tai ärsyttäviä ihmisiä. Yksi vastannut on vähän kiinnostunut nuorisotalojen toiminnasta, mutta ei silti käy taloilla ja yhden mielestä kaikki pelit yms. ovat aina varattuja.

KUVIO 5. Jos et käytä nuorisotalojen palveluita, niin miksi et?

Pojista 43,4 % (56) ja tytöistä 54,7 % (58) ei käytä lainkaan nuorisotalojen palveluita. Tytöt mainitsivat poikia useammin syyksi nuorisotalolla käymättömyyteen sen, ettei taloilla käy kavereitakaan. Pojista 3,7 % (3) vastasi, ettei käy nuorisotaloilla koska kaveritkaan ei käy, kun vastaava luku tytöillä on 11,7 % (9). Pojista 50 % (41) ja tytöistä 42,9 % (33) vastasi, ettei käy nuorisotaloilla, koska ei ehdi kun on muuta tekemistä.

Tytöt

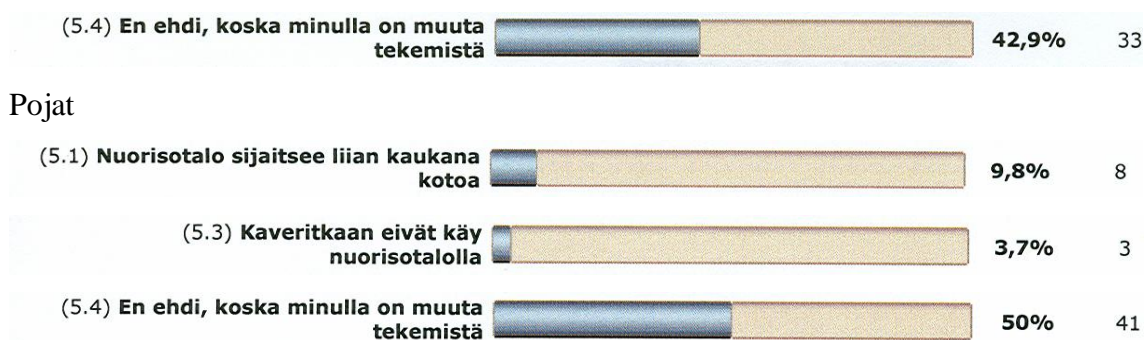
Pojat

KUVIO 6. Kuinka usein käytä nuorisotalolla?

Tytöt

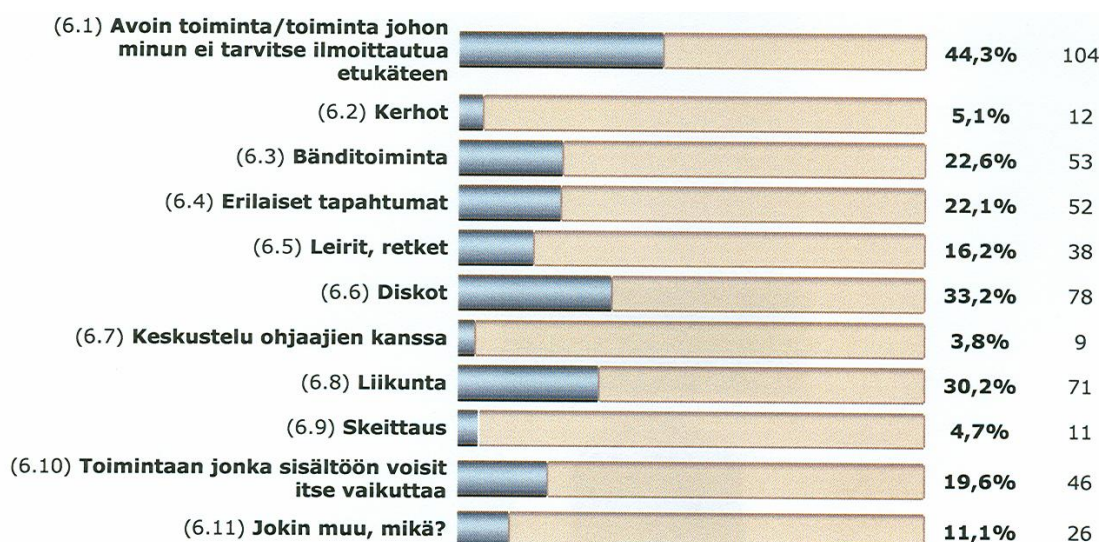

KUVIO 7. Jos et käytä nuorisotalojen palveluita, niin miksi et?

Kuvio kahdeksan käsittelee sitä, millaiseen toimintaan nuoret osallistuvat nuorisotaloilla käydessään mieluiten. Kysymys on muotoiltu siten, että nekin nuoret, jotka eivät käytä nuorisotalojen palveluja, voivat vastata kysymykseen. Nuori sai valita vastausvaihtoehtoista korkeintaan kolme mieluisinta vaihtoehtoa. Selvä enemmistö vastanneista nuorista, 44,3 % (104) osallistuisi nuorisotalolla käydessään avoimeen toimintaan, jolla tarkoitetaan toimintaa, johon ei tarvitse ilmoittautua etukäteen. Noin kolmasosa, 33,2 % (78) vastaajista tulisi nuorisotalolla pidettäviin diskoihin ja 30,2 % (71) vastaajista kiinnostaa liikunnan harrastaminen nuorisotaloilla. Bänditoiminta kiinnostaa 22,6 % (53) vastaajista ja erilaiset tapahtumat 22,1 % (52) vastaajista. 19,6 % (46) vastaajista on kiinnostunut toiminnasta, jonka sisältöön he voisivat itse vaikuttaa ja 16,2 % (38) vastaajista on kiinnostunut leiristä ja retkistä. Pieni osa vastaajista, 5,1 % (12) on kiinnostunut nuorisotaloilla järjestettävistä kerhoista, skeittauksesta 4,7 % (11) ja keskustelusta ohjaajien kanssa 3,8 % (9).

Jokin muu, mikä? –vastausvaihtoehdon on valinnut 11,1 % (26) vastaajista. Suurin osa on jättänyt tilan tyhjäksi (7) tai ei tiennyt mitä muuta voisi nuorisotalolle tullessaan haluta tehdä (4). Kolme vastanneista haluaa hengailaa nuorisotaloilla ja yksittäisissä vastauksissa mainittiin myös mm. airsoft, paintball, singstar, ps-2 turnaukset ja retket. Kaksi olisi kiinnostunut piirtämisestä ja sarjakuvista. Kaksi vastanneista on kiinnostunut biljardin pelaamisesta ja pöytäjalkapallosta. Yksi vastasi, että ohjaajien kanssa juttelu ei ainakaan kiinnosta.

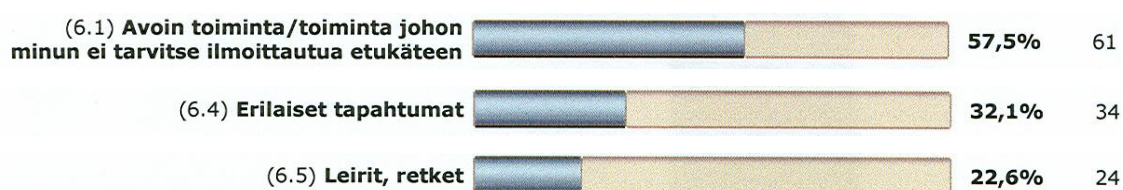

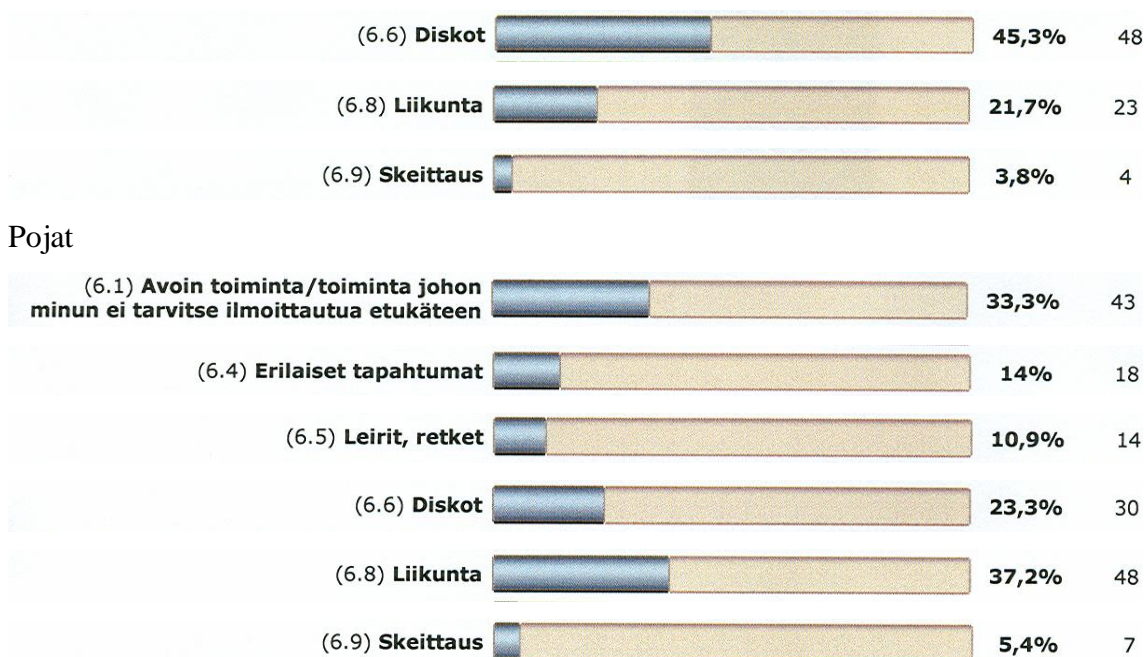
KUVIO 8. Millaiseen toimintaan osallistuisit mieluiten nuorisotalolla käydessäsi?

Kysyttäessä millaiseen toimintaan nuoret osallistuisivat nuorisotaloilla mieluiten suurimmat erot tyttöjen ja poikien välille liittyivät avoimeen toimintaan, erilaisiin tapahtumiin, leiriin ja retkiin, diskoihin ja liikuntaan. Pojista avoimeen toimintaan osallistuisi mieluiten 33,3 % (43) vastanneista, kun taas tyttöjen vastaava luku on 57,5 % (61). Erilaiset tapahtumat kiinnostavat tyttöjä enemmän, sillä 32,1 (34) vastanneista osallistuisi mieluiten erilaisiin tapahtumiin, kun poikien vastaava luku on 14 % (18). 22,6 % (24) tytöistä osallistuisi mieluiten retkille ja leireille ja pojista 10,9 % (14) pitäisi eniten retkistä ja leireistä.

Tytöt haluaisivat selvästi poikia enemmän diskoja nuorisotaloille, sillä vastanneista tytöistä 45,3 % (48) osallistuisi mieluiten diskoihin, kun taas pojista 23,3 % (30) haluaisi mieluiten diskoja nuorisotaloille. Liikunta kiinnostaa poikia tyttöjä enemmän, sillä vastanneista pojista 37,2 % (48) osallistuisi nuorisotaloille tullessaan mieluiten johonkin liikuntaan liittyvään toimintaan, kun tyttöjen vastaava luku on 21,7 % (23). Itselleni ylätys oli skeittaus, sillä tytöistäkin 3,8 % (4) on kiinnostunut skeittaamisesta, kun poikien vastaava luku on 5,4 % (7).

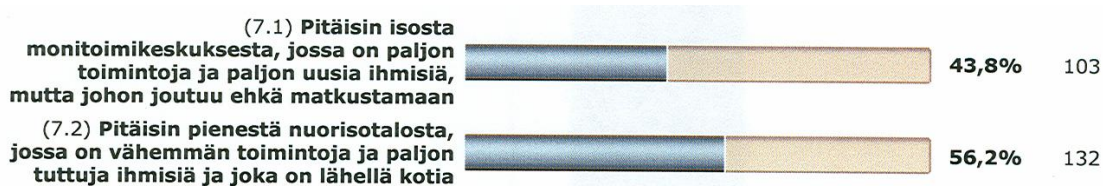
Tytöt

KUVIO 9. Millaiseen toimintaan osallistuisit mieluiten nuorisotalolla käydessäsi?

Kymmenes kuvio kertoo vastaajien mielipiteen siitä, millaisesta nuorisotalosta he pitäisivät eniten. Enemmistö vastaajista, 56,2% (132) pitää enemmän pienestä nuorisotalosta, jossa on vähemmän toimintoja, paljon tuttuja ja joka on lähellä kotia. 43,8 % (103) vastaajista haluaisi mieluummin käydä isossa monitoimikeskuksessa, jossa on paljon toimintoja ja paljon uusia ihmisiä, mutta johon joutuu ehkä matkustamaan.

KUVIO 10. Millaisesta nuorisotalosta pitäisitte eniten?

Taulukko kahdeksan kuvaa, miten nuoret kokevat, että heidän mielipiteensä ja tarpeensa on otettu huomioon heidän omalla asuinalueellaan. Aihetta lähestytään kuuden erilaisen väittämän kautta: Minulla on riittävästi paikkoja omalla asuinalueellani kodin lisäksi, joissa voin viettää vapaa-aikaani, asuinalueellani on tarpeeksi nuorille suunnattuja tapahtumia, asuinalueellani on otettu hyvin huomioon nuorten mielipiteet ja tarpeet, pysytyn mielestäni vaikuttamaan asuinalueeni nuorille suunnattuun toimintaan, mielipiteitäni kuunnellaan ja kysytään asioissa, jotka koskevat omaa asuinalueettani ja minua kiinnos-

taa olla mukana toiminnassa, jossa nuoret saavat itse suunnitella ja toteuttaa toimintaa ja tapahtumia omalla asuinalueellaan.

69,3 % (160) vastaajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että heillä on omilla asuinalueillaan riittävästi paikkoja kodin lisäksi, joissa viettää vapaa-aikaa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä on 30,7 % (71) vastaajista. 66,9 % (154) vastaajista on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että heidän asuinalueillaan on tarpeeksi nuorille suunnattuja tapahtumia. 33 % (76) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

Vastaajista 64,8 % (149) on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että nuorten mielipiteet ja tarpeet on otettu hyvin huomioon heidän asuinalueillaan. 35,2 % (81) vastaajista on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. 83,7 % (189) vastaajista on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että pystyy mielestään vaikuttamaan asuinalueensa nuorille suunnattuun toimintaan. 16,4 % (37) on väittämän kanssa jokseenkin ja täysin samaa mieltä. 74,1 % (169) vastaajista on jokseenkin tai täysin eri mieltä siitä, että nuorten mielipiteitä kuunnellaan ja kysytään heidän omaa asuinaluettaan koskevista asioista. 25,9 % (59) on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

Vastanneista 54 % (123) on jokseenkin tai täysin eri mieltä liittyen väittämään, jolla selvitetään nuorten kiinnostusta toiminnassa ja tapahtumissa mukana olemiseen, jonka sisällön he saisivat itse suunnitella ja toteuttaa omilla asuinalueillaan. 46,1 % (105) vastaajista on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

TAULUKKO 8. Nuorten mielipiteiden ja tarpeiden huomioon ottaminen heidän asuin-alueillaan

	1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
Minulla on riittävästi paikkoja omalla asuinalueellani kodin lisäksi, joissa voin viettää vapaa-aikaani (ka: 2,879; yht: 231)	7,8% 18	22,9% 53	42,9% 99	26,4% 61
Asuinalueellani on tarpeeksi nuorille suunnattuja tapahtumia (ka: 2,143; yht: 230)	23,9% 55	43% 99	27,8% 64	5,2% 12
Asuinalueellani on otettu hyvin huomioon nuorten mielipiteet ja tarpeet (ka: 2,243; yht: 230)	17% 39	47,8% 110	29,1% 67	6,1% 14
Pystyn mielestäni vaikuttamaan asuinalueeni nuorille suunnattuun toimintaan (ka: 1,757; yht: 226)	43,4% 98	40,3% 91	13,7% 31	2,7% 6
Mielipiteitäni kuunnellaan ja kysytään asioissa, jotka koskevat omaa asuinluettani (ka: 1,939; yht: 228)	39,5% 90	34,6% 79	18,4% 42	7,5% 17
Minua kiinnostaa olla mukana toiminnassa, jossa nuoret saavat itse suunnitella ja toteuttaa toimintaa ja tapahtumia omalla asuinalueellani (ka: 2,39; yht: 228)	20,2% 46	33,8% 77	32,9% 75	13,2% 30
ka: 2,227; yht: 1373	25,2% 346	37,1% 509	27,5% 378	10,2% 140

Tyttöjen ja poikien vastaukset eroavat toisistaan nuorten mielipiteiden ja tarpeiden huomioon ottamiseen liittyen heidän omilla asuinalueillaan. Enemmistö vastanneista sekä tytöistä että pojista oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että heidän asuinalueillaan on riittävästi paikkoja kodin lisäksi, joissa voi viettää vapaa-aikaa. Tytöistä jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa on 33,3 % (35), kun pojista jokseenkin eri mieltä on 14,3 % (18) vastannutta. Pojista täysin samaa mieltä väittämän kanssa on 36,5 % (46) vastanneista, kun tyttöjen vastaava luku on 14,3 % (15).

TAULUKKO 9. Nuorten mielipiteiden ja tarpeiden huomioon ottaminen heidän asuin-alueillaan.

	1 Täysin eri mieltä (arvo: 1)	2 Jokseenkin eri mieltä (arvo: 2)	3 Jokseenkin samaa mieltä (arvo: 3)	4 Täysin samaa mieltä (arvo: 4)
Tytöt				
Minulla on riittävästi paikkoja omalla asuinalueellani kodin lisäksi, joissa voin viettää vapaa-aikaani (ka: 2,638; yht: 105)	8,6% 9	33,3% 35	43,8% 46	14,3% 15
Pystyn mielestäni vaikuttamaan asuinalueeni nuorille suunnattuun toimintaan (ka: 1,66; yht: 103)	47,6% 49	38,8% 40	13,6% 14	0% 0
Pojat				
Minulla on riittävästi paikkoja omalla asuinalueellani kodin lisäksi, joissa voin viettää vapaa-aikaani (ka: 3,079; yht: 126)	7,1% 9	14,3% 18	42,1% 53	36,5% 46

Pystyn mielestäni vaikuttamaan asuinalueeni nuorille suunnattuun toimintaan (ka: 1,837; yht: 123)

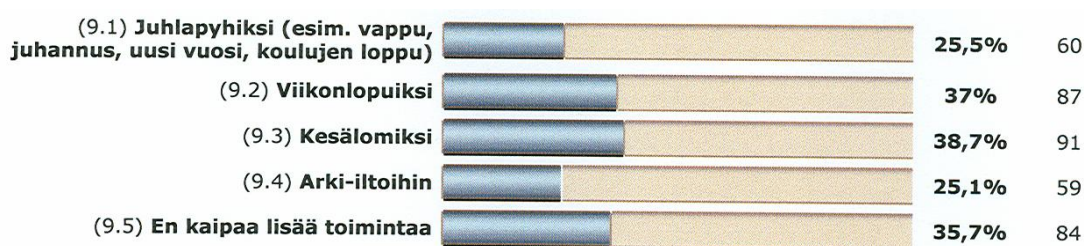
39,8%
49

41,5%
51

13,8%
17

4,9%
6

Kuvio 11 kertoo, kaipaavatko nuoret lisää toimintaa omalle asuinalueelleen ja jos kaipaavat, niin mille ajanjaksoille. 38,7 % (91) vastaajista kaipaavaa lisää toimintaa kesälomiksi, 37 % (87) viikonlopuiksi, 35,7 % (84) ei kaipaavaa lisää toimintaa, 25,5 % (60) kaipaavaa lisää toimintaa juhlapyhiksi ja 25,1 % (59) kaipaavaa lisää toimintaa arki-iltoihin.

KUVIO 11. Kaipaisitko lisää nuorille suunnattua toimintaa omalle asuinalueellesi?

Pojista suurin osa, 44,2 % (57) on sitä mieltä, etteivät he kaipaava omalle asuinalueelleen lisää toimintaa millekään tietylle ajanjaksolle. Viidestä vastausvaihtoehdosta tytöt olivat taas vähiten samaa mieltä väittämän kanssa, sillä vain 25,5 % (27) on sitä mieltä, ettei kaipaava lisää toimintaa omalle asuinalueelleen. Tytöistä enemmistö 46,2 % (49) haluaisi lisää toimintaa kesälomiksi.

Tytöt

Pojat

KUVIO 12. Kaipaisitko lisää nuorille suunnattua toimintaa omalle asuinalueellesi?

13. kuvio selvittää, millä tavoin nuoret olisivat kiinnostuneita vaikuttamaan oman asuinalueidensa toimintaan. Enemmistö vastaajista, 54,9 % (129) on kiinnostunut vaikuttamaan oman asuinalueensa toimintaan vastaamalla joihinkin kyselyihin vuosittain. 39,1 % (92) ei halua vaikuttaa; he ovat tyytyväisiä asioihin niin kuin ne ovat tällä hetkellä. Vastaajista 12,8 % (30) on kiinnostunut vaikuttamaan asuinalueen toimintaan osallistumalla alueen nuorten palveluiden kehittämiseen. 11,1 % (26) vastaajista on kiinnostunut järjestämään toimintaa ja tapahtumia omalla asuinalueellaan. Pieni osa

vastaajista, 6,4 % (15) on kiinnostunut perustamaan nuorisotoimikunnan ja 2,6 % (6) vastaajista on kiinnostunut vaikuttamaan perustamalla oppilastoimikunnan.

Jollain muulla tavalla, millä? –vastausvaihtoehdon valitsi 4,3 % (10) vastanneista. Suurin osa (4) vastauksista on jätetty tyhjiksi. Yksittäisissä vastauksissa mainittiin seuraavat asiat: parempi skeittipaikka, olemalla mukana jutuissa, ei ole kiinnostusta, vaaleilla ja pikku juttuihin. Yksi vastanneista haluaisi jakaa esitteitä, joissa vaaditaan aikuisia perehtymään nuorten ajatuksien toteuttamiseen.

KUVIO 13. Millä tavoin olisit kiinnostunut vaikuttamaan oman asuinalueesi toimintaan?

Kuvio 14 kertoo, millaista toimintaa nuoret haluaisivat olla suunnittelemassa ja toteuttamassa. 37,4 % (88) vastaajista haluaisi olla suunnittelemassa nuorten kahvilaa, 23,4 % (55) tapahtumia, 17,4 % (41) oman asuinympäristön viihtyisyyden edistämistä, 14,5 % (34) retkiä ja leirejä, 11,9 % (28) nuorisotalojen toimintaa ja 11,1 % (26) vastaajista kiinnostaisi olla mukana suunnittelemassa koulun sääntöjä. Pieni osa vastaajista, 7,2 % (17), on kiinnostunut kerhoista. Noin neljäsosaa, 25,5 % (60) vastaajista ei kiinnosta olla mukana tapahtumien ja toiminnan järjestämisessä.

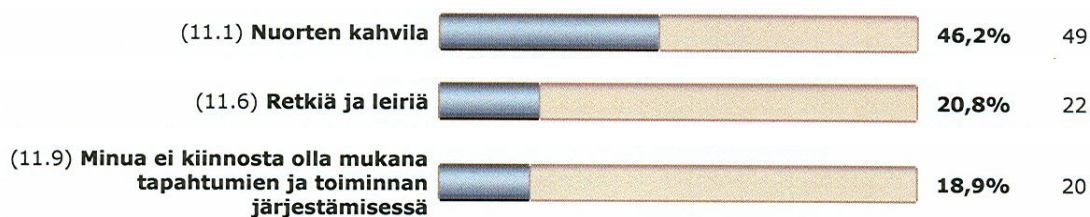

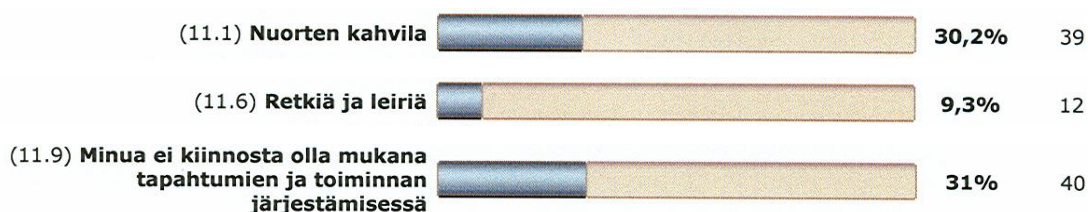
KUVIO 14. Millaista toimintaa haluaisit olla suunnittelemassa ja toteuttamassa?

Tyttöjä kiinnostaa poikia enemmän olla suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa omille asuinalueilleen, sillä tytöistä vain 18,9 % (20) vastasi, ettei kiinnosta olla mukana tapahtumien ja toiminnan järjestämisessä kun poikien vastaava luku on 31 % (40). Tytöistä valtaosa, 46,2 % (49) haluaisi olla suunnittelemassa ja toteuttamassa nuorten kahvilaa omalle asuinalueelleen kun poikien vastaava luku on 30,2 % (39). Tytöistä 20,8 % (22) haluaisi olla suunnittelemassa retkiä ja leirejä, kun poikien vastaava luku on 9,3 % (12).

Tytöt

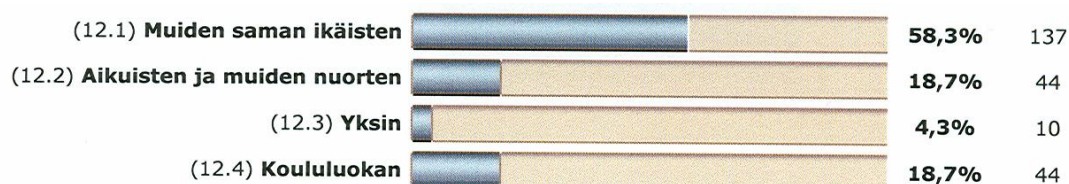
Pojat

KUVIO 15. Millaista toimintaa haluaisit olla suunnittelemassa ja toteuttamassa?

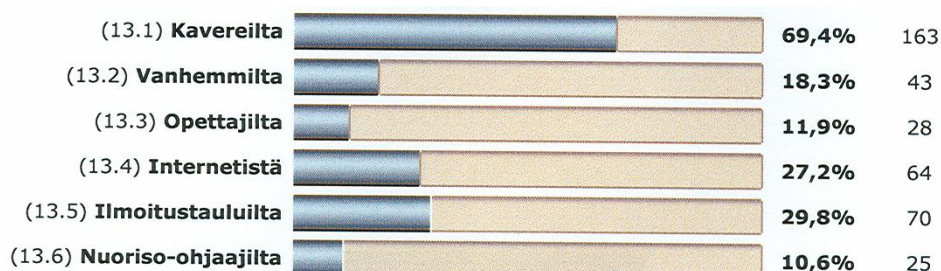
16. kuvio selvittää, kenen kanssa nuoret mieluiten olisivat toteuttamassa erilaista toimintaa ja tapahtumia. Enemmistö vastaajista, 58,3 % (137), koki, että haluaisi toteuttaa erilaista toimintaa ja tapahtumia muiden saman ikäisten kanssa. 18,7 % (44) vastaajista

toteuttaisi toimintaa ja tapahtumia aikuisten ja muiden nuorten kanssa ja saman verran vastaajia toimisi mieluiten koululuokan kanssa. Pieni osa vastaajista, 4,3 % (10) toimisi mieluiten yksin.

KUVIO 16. Kenen kanssa mieluiten suunnittelisit ja toteuttaisit erilaista toimintaa ja tapahtumia?

Kuvio 17 kertoo, mistä kautta vastaajat saava tietoa alueen toiminasta. Reilu enemmistö vastaajista, 69,4 % (163) saa tietoa oman asuinalueensa tapahtumista, harrastusmahdollisuuksista, kerhoista, retkistä ja leireistä kavereiden kautta. 29,8 % (70) saa tietoja ilmoitustauluilta, 27,2 % (64) Internetistä, 18,3 % (43) vanhemmilta, 11,9 % (28) opettajilta ja 10,6 % (25) nuoriso-ohjaajilta.

KUVIO 17. Mitä kautta saat tietoa alueesi toiminnasta?

Taulukko 10 kertoo, miten paljon nuoret saavat vaikuttaa oman toimintaympäristönsä asioihin. Kyselyyn vastanneet nuoret kokevat saavansa vaikuttaa kotona tapahtuviin asioihin ja päätöksiin sekä omiin harrastusvalintoihinsa. Sen sijaan nuoret kokevat, etteivät juurikaan saa vaikuttaa oman asuinalueensa tai ympäristönsä asioihin. Vastanneista 74,9 % (170) kokee, että saa vaikuttaa melko paljon tai paljon omassa kodissa tapahtuviin asioihin ja päätöksiin. Vastanneista 25,1 % (57) saa mielestään vaikuttaa melko vähän, vähän tai ei ollenkaan kotonaan tapahtuviin asioihin ja päätöksiin. Vastanneista 88,2 % (210) saa vaikuttaa melko paljon tai paljon omiin harrastusvalintoihinsa. Melko vähän, vähän tai ei ollenkaan -vastausvaihtoehdon valitsi 11,8 % (27) vastanneista.

Vastanneista valitsi melko vähän, vähän, tai ei ollenkaan -vastausvaihtoehdon 81,9 % (186), kun kysymys koskee sitä, miten paljon nuori kokee saavansa vaikuttaa oman asuinalueensa ja ympäristön asioihin. 18,1 % (41) vastaajaa on sen sijaan sitä mieltä, että saa vaikuttaa melko paljon tai paljon asuinalueensa ja ympäristön asioihin.

TAULUKKO 10. Miten hyvin koet saavasi vaikuttaa seuraaviin asioihin?

	0 En ollenkaan (arvo: 1)	1 Vähän (arvo: 2)	2 Melko vähän (arvo: 3)	3 Melko paljon (arvo: 4)	4 Paljon (arvo: 5)
Omassa kodissani tapahtuviin asioihin ja päätöksiin (ka: 3,872; yht: 227)	4,4% 10	7% 16	13,7% 31	46,7% 106	28,2% 64
Omiin harrastusvalintoihini (ka: 4,509; yht: 228)	3,1% 7	2,6% 6	6,1% 14	16,7% 38	71,5% 163
Asuinalueeni ja ympäristöni asioihin (ka: 2,507; yht: 227)	21,6% 49	28,6% 65	31,7% 72	13,7% 31	4,4% 10
ka: 3,63; yht: 682	9,7% 66	12,8% 87	17,2% 117	25,7% 175	34,8% 237

Kahdeksastoista kysymys on avoin; ”Kerro omin sanoin omasta asuinalueestasi. Mihin asioihin haluaisit vaikuttaa nykyistä enemmän oman asuinalueesi toiminnassa tai palveluissa? Mikä on omassa asuinalueessasi hyvää ja mikä huonoa?” Vastauksia kysymykseen tuli yhteensä 188 kappaletta. Asiattomat vastaukset poistettuani, vastauksien lukumääräksi jäi 164 kappaletta. Vastaajat keskittyivät enimmäkseen omien asuinalueidensa hyvien ja huonojen puolien punnitsemiseen sekä omasta asuinalueesta kertomiseen.

Jaoin vastaukset aihepiirien mukaan eri teemoihin. Tulostin vastaukset ja alleviivasin vastaukset tai niiden osat erivärisillä kynillä aihepiirien mukaisesti. Koska yhdessä vastauksessa saattaa olla moneen eri teemaan liittyviä asioita, niin yksi vastaus voi olla jaettuna moneen eri teemaan. Näin ollen eri teemoihin tulleita kommentteja oli yhteensä 255. Erilaisia teemoja muodostui yhdeksän. Tämän jälkeen leikkasin kaikki vastaukset tai niiden osat värien mukaan ja liimasin ne erillisille papereille. Vastauksista muodostuneet teemat ovat: nuorten palvelut ja kaverit, pubit ja ”epäilyttävät” ihmiset, luonto ja asuinympäristön ulkonäkö, kaupat ja muut palvelut, rauhallisuus ja turvallisuus, liikuntamahdollisuudet, ihmiset ja niiden väliset suhteet, julkinen liikenne sekä vastaukset joissa ei haluta vaikuttaa/kaikki on hyvin.

Seuraavassa käyn vastaukset läpi muodostuneiden teemojen mukaisesti ja käytän sitaatteja kuvaamaan kunkin teeman tyypillistä vastausta ja mahdollisesti joukosta erottuneita ja mielenkiintoisia vastauksia elävöittämään tulosten kuvausta.

Nuorten palvelut ja kaverit –teema mainitaan vastauksissa yhteensä 60 kertaa. Vastauksista käy ilmi, että lähes kaikissa teemaan liittyvissä vastauksissa toivotaan alueelle lisää tiloja ja toimintaa nuorille. Vain kaksi vastannutta on sitä mieltä, että heidän asuinalueellaan on tarpeeksi nuorille suunnattua toimintaa. Viidessätoista vastauksessa sanotaan asuinalueen olevan hyvä siitä syystä, että siellä asuu kavereita tai muita nuoria. Yhdeksätoista vastauksessa toivotaan alueelle lisää tiloja nuorille, kolmessa vastauksessa toivotaan erityisesti nuorten kahvilaa. Toimintaa omalle asuinalueelleen toivoo kaksikymmentäyksi vastannutta. Kysymyksen asettelu saattaa vaikuttaa siihen, että toimintaa toivottiin tiloja enemmän.

”Aikuiset ne kuitenkin päättää. Tääl on aika vähän kaikkee toimintaa.”

”Tapahdumia voisi olla enemmän. Ulkona on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet, mutta sisätiloja ei juuri ole.”

Nuorisotalot on mainittu kolmessatoista vastauksessa. Neljässä vastauksessa mainitaan, että alueella on nuorisotalo, mutta vastaaja ei käy siellä. Kaksi vastanneista toivoo lisää mainontaa ja ilmoittelua nuorisotalojen toiminnasta. Kolmen mielestä alueen nuorisotalot eivät kiinnosta tai ne ovat surkeita ja tylsiä. Kahden mielestä nuorisotalo on liian kaukana kotoa. Kahden vastanneen mielestä nuorisotaloilla käy huonoa porukkaa ja yksi vastannut toivoo, että nuorisotalo olisi auki myös tiistaisin ja sunnuntaisin.

”Oisi kiva jos nuorille järjestettäisiin enemmän toimintaa. Täällä on nyt vain lähinnä nuorisotalo, mutta ei sielläkään ole kauheesti toimintaa.. Tai ainakaan en tiedä siitä. Jos on, niin siitä voitaisiin mainostaa vähän enemmän. :o)”

”Itse asiassa en ole enää paljonkaan Herttoniemenrannassa vapaa-ajallani. Eikä oikeastaan kiinnosta vaikuttaa, kun tietää että nuorisotalot on täynnä jotain mahtailevia pissaliisoja. Pah, on parempiakin ystäviä! Ei niihin asioihin saa vaikutettua, se on vaan kylmä tosiasia.”

Pubit ja ”epäilyttävät” ihmiset –teema mainitaan vastauksissa yhteensä 16 kertaa. Vastanneet kokevat alueen turvattomaksi ja pitävät epämiellyttävänä sitä, että alueella on ”epäilyttävää porukkaa” tai ”spurguja”, ”humppuja” ja ”juoppoja”. Kaksi vastannutta

kuvaa asuinaluettaan sanalla slummi. Vastanneet kritisoivat myös asuinalueidensa baarien ja pubien määrää.

”Ostari on kyllä nykyään täynnä baareja, joten siellä ei voi kävellä törmäämättä juoppoihin.”

Luonto ja asuinympäristön ulkonäkö –teemaan liittyviä vastauksia tai sen osia on yhteensä 15 kappaletta. Kahdessatoista vastauksessa keuhuttiin luontoa, rantaa ja niiden läheisyyttä. Yksi vastaaja haluaisi lisää katulamppuja ja kahden mielestä heidän asuinalueensa on ankea tai siellä on rumia taloja.

Kaupat ja muut palvelut –teema mainittiin vastauksissa yhteensä 18 kertaa. Kaksi vastaajaa kehuu oman asuinalueensa ostaria ja kaksi vastaajaa haukkuu sitä. Kaksi vastaajaa kehuu oman asuinalueensa kauppoja ja neljä kertoo niissä olevan parantamisen varaa. Kirjastoa kehuu kaksi vastaajaa ja kaksi vastaajaa haluaisi alueelleen videovuokraamon.

”Jollaksessa ei ole valintatalon lisäksi mitään kauppoja. Siellä ei ole kirjastoa, vain kaksi päiväkotia ja koulu. Ajanviettopaikkana nuoret Jollaksen asuinalueelta käyttävät juuri koulun pihaa, joskus myös päiväkodin leikkipuistoa. Se ei ole periaatteessa kovin hyvä asia, sillä jotkut nuoret ovat kovin urpoja ja tuhoavat koululaisten leikkivälineitä.”

Rauhallisuus ja turvallisuus –teema mainittiin vastauksissa yhteensä 32 kertaa. Asuinaluettaan rauhalliseksi kuvaa 18 vastaajaa, turvalliseksi 13 vastaajaa ja kolme vastaajaa kertoo, että oma asuinalue on turvaton. Kahden vastaajan mielestä asuinalue on jopa niin rauhallinen ja turvallinen, että se on tylsä.

Liikuntamahdollisuudet –teema mainittiin vastauksissa 30 kertaa. Kuusi vastanneista kehuu alueensa liikuntamahdollisuuksia, mutta vastaavasti viisi vastanneista on tyytymätön asuinalueensa liikuntamahdollisuuksiin. Jalkapallokenttiin liittyviä vastauksia on viisi. Vastaajat haluaisivat koirat pois jalkapallokentiltä, lisää vapaita jalkapallokenttiä, uusia jalkapallokenttiä ja kunnostaa huonossa kunnossa olevia jalkapallokenttiä. Kolme vastaajaa haluaisi skeittipuistoja lähemmäksi kotia tai isompia skeittipuistoja. Uimahallin puutetta harmittelee kaksi vastaajaa.

”Herttoniemenranta on kiva pieni paikka, jossa on hyvät vapaa-ajanmahdollisuudet voi harrastaa paljon urheilua.”

”Asuinalueellani huomioidaan erityisesti liikunta/urheilumahdollisuudet, mutta ne on tarkoitettu enimmäkseen pojille.”

”Tehkää uus fudiskenttä ja vähentäkää parkkipaikkojen tekoa.”

Ihmiset ja niiden väliset suhteet –teema mainitaan vastauksissa yhteensä 10 kertaa. Kolmen vastaajan mielestä heidän asuinalueellaan asuu liikaa vanhuksia. Kahden vastaajan mielestä alueen aikuiset valittavat liikaa ja kaksi vastaajaa kuvaa alueensa ihmisiä työkeiksi ja ärsyttäviksi.

Julkinen liikenne –teema mainitaan vastauksissa yhteensä 10 kertaa. Neljä julkiseen liikenteeseen kantaa ottaneista on sitä mieltä, että kulkuyhteydet ovat huonoja ja kolme vastaajaa sitä mieltä, että ne ovat hyviä. Kolme vastaajaa on sitä mieltä, että bussit kulkevat liian harvoin.

En halua vaikuttaa/kaikki on hyvin –teemaan liittyviä vastauksia tai sen osia on yhteensä 63. Vastanneet kuvailivat asuinaluettaan termein ”ihan kiva”, ”mukava”, ”ok”, ”hyvä”, ”viihtyisä” ja ”paras”.

”En oikein välitä vaikuttamisesta ja olen melko välinpitämätön palvelujen suhteen.”

”Ihan kiva paikka. En mihinkään. Kaikki on hyvää.”

”En mihinkään. Täällä on mielestäni kaikki hyvin.”

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Teoriassa käsittelen osallisuutta tunteisiin ja toiminnallisuuteen liittyvän jaon perusteella ja myös kyselylomakkeen kysymykset olen laatinut tämän teoriasta nousseen jaon perusteella. Tuloksissa selvitän, miten osallisuus toteutuu tunteiden kautta ja miten osallisuutta voidaan kehittää toiminnallisuuden näkökulmasta.

Johtopäätöksissä käyn läpi tärkeimpiä tuloksia osallisuuden toteutumisen ja kehittämisen näkökulmista. Keskityn johtopäätöksissä tulosten tärkeimpien näkökulmien tarkasteluun ja annan kehittämisideoita sekä suuntaviivoja osallisuuden kehittämiseksi sekä tunteiden että toiminnallisuuden kannalta. Johtopäätöksiä tehdessäni olen käyttänyt laatimaani operationalisointitaulukkoa apuna. Taulukosta näin mitä osallisuuden aihealuetta pyrin milläkin kysymyksellä mittaamaan.

Alueellisissa palveluissa on osallisuuden näkökulmasta katsottuna vastaajien mukaan kehittämisen varaa. Osin myös osallisuuden tunteita koskevien kysymysten vastauksista näkyy, etteivät osallisuuden kaikki osa-alueet toteudu alueen nuorten elämässä.

8.1 Osallisuuden toteutuminen nuoren omassa toimintaympäristössä

Osallisuuden tunteisiin liittyvät esimerkiksi kuulluksi tuleminen, omana itsenään hyväksytyksi tuleminen, turvallinen ryhmä, itsensä ja elämänsä merkitykselliseksi kokeminen, tasa-arvoisuus ja osallisuus yhteisöön. Jotta nuori kokee itsensä osalliseksi, on hänen tunnettava, että edellä mainitut asiat toteutuvat hänen elämässään. (Operationalisointitaulukko. Liite 2.)

Koulun ilmapiiristä ja koulussa viihtymisestä muodostuvat mielipiteet jakautuvat vastaajien kesken. Tytöt viihtyvät koulussa poikia paremmin. Voimaantumisen kannalta luotettava ilmapiiri on keskeinen tekijä. Hyvä ilmapiiri koulussa ja kodissa liittyy nuoren osallisuuden tunteisiin suhteessa yhteisöön ja nuoren kokemukseen yksilönä suhteessa ryhmään. Enemmän kuin kolmannes on sitä mieltä, että heidän mielipiteitään kuunnellaan melko vähän koulussa. Osallisuus ei siis tältä osin toteudu kouluissa. Oppilaskuntiin ja niiden hallitukseen pääsee loppujen lopuksi harva koulun oppilas. Kouluihin pitäisi luoda järjestelmiä, joiden avulla useamman oppilaan ääni saataisi kuuluviin. Näin useampi nuori oppisi jo koulussa, että asioihin on mahdollista vaikuttaa. Äänen kuuluviin saaminen ja toimintaan vaikuttaminen antavat nuorelle kokemuksen, etteivät asiat vain ole ja tapahdu. Tämän kautta nuori saa myös mahdollisuuden kasvaa aktiiviseksi kansalaiseksi. (Horelli-Koskinen 2006: 14, 19.)

Nuoren mahdollisuus saada äänensä kuuluviin ei pitäisi koskea vain kaikkein aktiivisimpia nuoria. Syytä olisi myös luoda perinteisten vaikuttamiskeinojen rinnalle epävi-

rallisempia ja mahdollisesti myös nopeampia vaikuttamiskanavia. Perinteisesti koulu on nähty paikkana, jossa opettaja puhuu ja nuoret oppivat kuulemansa perusteella. Nuoren kasvatukseen pitäisi liittää kyseenalaistavaan ja tulevaisuuteen suuntautuvan asenteen luominen. Tällaiseen kriittiseen pedagogiikkaan liittyy feministinen pedagogiikka, joka perustuu valtauttamiselle ja äänen antamiselle. Termit kuvaavat pedagogiikkaa, jossa valtaa pyritään jakamaan. Ideana on antaa tilaa nuorten omille kokemuksille ja näin vahvistaa heidän subjektiuttaan. (Hanhivaara 2006: 35-36.)

Tulosten perusteella nuoret eivät ole kiinnostuneita politiikasta. Poliitiikka terminä voi olla nuorille epämieluisa, vaikka itse yhteiskunnallinen vaikuttaminen kiinnostaisikin. Ongelmana on, että sana politiikka on saanut hyvin kielteisen merkityksen ihmisten mielissä. Vinoutunut, tai hämärä käsitys siitä, mistä politiikassa on kyse, on kuitenkin demokratian toteutumisen kannalta haitallinen ilmiö. On tärkeää, että politiikan ja demokratian vahvistamiseksi tunnustetaan asioiden poliittisuus. (Vesikansa 2002: 18-19.) Negatiivista käsitystä politiikasta voitaisiin muuttaa esimerkiksi nuorisotaloilla ja kouluissa. Poliitiikka pitäisi tuoda useamman nuoren ulottuville ja osoittaa, miten moni asia kytkeytyy politiikkaan. Näin ymmärrettäisiin, että politiikka on muutakin kuin vain puoluepolitiikkaa. Poliitiikasta vieraantumisen estämiseksi on erittäin tärkeää, että aikuiset vahvistavat nuorten toiveikkuutta ja heidän uskoaan siihen, että epätoivottaviin asioihin on mahdollista puuttua ja saada aikaan muutosta. (Vesikansa 2002: 16-17; Nikkilä 2002: 65.)

Oman elämän ja itsensä tärkeäksi kokemista, hyväksytyksi omana itsenään tulemista, tulevaisuutta, ystäviä, tasa-arvoisuutta ja omien mielipiteiden ilmaisemista ja niiden hyväksytyksi kokemista koskevien väittämien kanssa oltiin pääosin positiivisella kannalla. Vastanneet nuoret kokevat, että heillä on riittävästi ystäviä. Osallisuuden näkökulmasta ystävät ovat varsinkin nuorilla erittäin tärkeässä roolissa, sillä yksin ei voi olla osallinen. Näissäkin väittämässä on kuitenkin huomioitava jokseenkin tai täysin eri mieltä olevien vastausten määrä. Huomattava osa vastanneista kokee paineita omasta elämästään, kokee tulevaisuuden epävarmaksi, ei koe, että omia mielipiteitä hyväksytään eikä koe olevansa tasa-arvoinen aikuisten kanssa. Osallisuuden tunteen kokemiseksi, voimaantumiseen liittyviin kontekstiuskomuksiin liittyen sekä konstruktivistiseen pedagogiikkaan liittyen edellä mainitut asiat ovat kuitenkin ensiarvoisen tärkeitä. Osallisuus on oikeutta omaan identiteettiin ja arvokkuuteen osana yhteiskuntaa. Voimaantumiseen liittyen on

tärkeää, että nuori kokee omat mielipiteensä ja ajatuksensa arvostetuiksi sekä kokee, että on tasa-arvoinen muiden kanssa. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 13-14; Siitonen 1999: 97-103; Hanhivaara 2006: 35-36.)

Tavoitteena on, että kaikki nuoret tulevat hyväksytyksi omina itsenään, kokevat itsensä merkityksellisiksi, oman elämänsä tärkeäksi, uskovat tulevaisuuteen ja kokevat olevansa tasa-arvoisia aikuisten kanssa. Jotta nuori kokee itsensä osalliseksi projekteissa, omassa toimintaympäristössään, kaveripiirissään ja elämässään, on hänen koettava osallisuus edellä mainituissa asioissa.

Vastausten mukaan pojilla ei ole elämässään niin paljon ihmisiä, joille kertoa vaikeita-kin asioita ja poikien on tyttöjä hankalampi uskaltaa kertoa omia mielipiteitään muille. Tulosten perusteella poikia pitäisi tukea enemmän omien mielipiteiden ilmaisemisessa ja vaikeiden asioiden puhumisessa lähimmäisilleen. Voimaantumisen kokemiseksi omista huolista puhumisen mahdollisuus ja luotettava ilmapiiri ovat seikkoja, jotka edesauttavat voimaantumista. Osallisuuden tunteen kokemiseksi turvallinen ryhmä on tärkeä. (Siitonen 1999: 97 – 103.) Nämä ovat asioita, jotka on perinteisesti koettu helpommiksi naisille. Otetaanko poikien tarpeita tarpeeksi huomioon koskien omien asioiden esiintuomista? Koetaanko edelleen, ettei pojilla ole niin suurta tarvetta puhumiseen kuin tyttöillä? Pojille ja tytöille sallitaan erilaisia asioita, jolloin jo lähtökohtaisesti sukupuolesta voi tulla myös este ihmisten kyvyille toteuttaa itseään. (Punnonen 2007: 521-522.)

Mielipiteet jakautuvat asuinalueen vapaa-ajanviettomahdollisuuksista kysyttäessä. Pojat ovat tyttöjä hieman tyytyväisempiä omien asuinalueidensa vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin. Voisiko tästä päätellä, että pojille on enemmän vapaa-ajanviettomahdollisuuksia tai että alueiden vapaa-ajanviettomahdollisuudet ovat suunniteltu enemmän poikien tarpeisiin? Avoimissa vastauksissa kävi ilmi, että alueilla on runsaasti urheilumahdollisuuksia, mutta onko näissä otettu tyttöjä tarpeeksi huomioon?

Joskus on hyödyllisempää ja käytännönläheisempää kysyä, milloin ja missä tilanteissa osallisuutta koetaan. Silloin käy ilmi, että osallisuutta voidaa kokea monissa tilanteissa. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 14-15.) Avoimissa vastauksissa kävi ilmi, että nuoret kokevat itsensä tärkeäksi koulun, harrastusten, kavereiden ja kodin kautta. Osa vastaajista

kokee tuntevansa itsensä tärkeäksi koko ajan ja osa vastaajista ei koe itseään koskaan tärkeäksi. Koulun ja harrastuksiin liittyvissä asioissa nuoret kokivat itsensä tärkeäksi asioissa, jotka he ovat saavuttaneet. Kotiin, perheeseen ja kavereihin liittyvissä vastauksissa nuoret kokivat itsensä tärkeäksi, kun joku muu piti heitä, heidän apuaan tai olemassaolonsa tärkeänä. Kavereihin liittyvät avoimen kysymyksen vastaukset liittyivät luottamukselliseen ilmapiiriin, sillä kaveri –teeman maininnut nuori kokee olevansa tärkeä silloin, kun hänelle kerrotaan esimerkiksi salaisuuksia ja salaisuuksien kertominen vaatii luottamuksellisen ilmapiirin. Nuori voi kokea luottamuksellisen ilmapiirin voimavaroja vapauttavaksi, joka puolestaan olla merkityksellistä kontekstiuskomusten vahvistumisen ja päämääriin pyrkimisen kannalta. (Siitonen 1999: 113-114.)

Osallisuuden tunteisiin liittyy vahvasti itsensä merkitykselliseksi tunteminen. Nuoret kokevat itsensä tärkeäksi esimerkiksi silloin, kun saavat päättää perheen sisäisiin asioihin liittyviä asioita, voivat auttaa tai lohduttaa pienempiä sisarusiaan. Osallisuus syntyy tärkeyden tai merkityksellisyyden kokemuksista. Osallisuus ei kuitenkaan ole pelkästään oikeus, vaan siihen kuuluu myös vastuu muista ja muiden osallisuudesta. (Horelli – Koskinen 2006: 20; Hanhivaara 2006: 29-32.)

8.2 Osallisuuden kehittäminen nuoren omassa toimintaympäristössä

Sekä opinnäytetyöni että Helsingin nuorisosiainkeskuksen toimesta toteutetun imagokyselyn vastaavien kysymysten tulokset ovat samansuuntaisia. Esimerkkinä nuorisotalojen käyttöä koskevat tulokset: nuorisotaloja ei käytä lainkaan 55 % 13-14 – vuotiaista vastaajista. Opinnäytetyöni vastaava prosenttimäärä on 48,5 %. Nuorisotalojen suosituimpina toimintamuotoina nuorisosiainkeskuksen toteuttaman kyselyn perusteella ovat avoin/ei-ohjattu toiminta (32 %) ja kärkipäässä ovat myös tapahtumat (27 %) ja liikunta (24 %). Vastaavat luvut opinnäytetyössäni ovat 44,3 %, 22,1 % ja 30,2 %. On kuitenkin huomioitava, että 30 % vastanneista jätti vastaamatta tähän kysymykseen, kun opinnäytetyössäni vastausprosentti vastaavanlaisen kysymyksen oli 100. Sekä opinnäytetyössäni että nuorisosiainkeskuksen toteuttamassa kyselyssä kaksi tärkeintä syytä olla käymättä nuorisotalolla ovat, ettei siellä tapahdu mitään kiinnostavaa tai ettei ole aikaa. (Lankinen 2007: 3-23.)

Nuorisotalojen asiakaskuntana ovat kaikki alueen nuoret ja tavoittaakseen kaikki potentiaaliset asiakkaat, toiminta pitää suunnitella lähtemään vieläkin enemmän nuorten omista intresseistä. Nuorten itsensä kanssa toiminnallisuutta kehittämällä nuorisotalot voisivat saada enemmän asiakkaita. Nuorisotalojen ei välttämättä kuitenkaan kannata lähteä kilpailemaan nuorten keskuudessa jo suosittujen harrastusten kanssa, vaan tarjota omalla toiminnallaan jotain sellaista, mitä muut harrastukset eivät pysty tarjoamaan. Toisaalta nuoret osallistuisivat nuorisotaloilla käydessään mieluiten avoimeen toimintaan. Avoin toiminta on tärkeä osa nuorisotyötä, sillä usein nuorilla ei omilla asuinalueillaan ole muuta sisätiloissa olevaa paikkaa koulun jälkeen kodin, ystävien ja kauppakeskusten lisäksi, jossa voi vain olla ja ”hengaila”. Toisaalta tämä voi johtua siitä, että nuorisotalot mielletään vain ”hengailupaikoiksi”, eikä nähdä sitä, että toimintaa voitaisiin kehittää enemmän toiminnalliseksi nuorten niin halutessa.

Nuoret toivovat avointa toimintaa, johon ei tarvitse ilmoittautua etukäteen, mutta myös liikuntaa ja discoja. Liikunta kiinnostaa nuoria, joka voidaan nähdä kaiken kaikkiaan toiminnallisena, eikä vain urheilua tarkoittavana terminä. Viidennes vastaajista olisi kiinnostunut osallistumaan toimintaan, jonka sisältöön voisi itse vaikuttaa. Tämä on mielestäni suuri luku siihen nähden, että suurin osa vastanneista ei käytä nuorisotalojen palveluja lainkaan. Iso osa nuorisotalojen vakiokävijöistäkään ei tällä hetkellä vaikuta talojen toimintaan niin paljon kuin olisi mahdollista. Nuorisotalolla käyminen ja ajanviettäminen olisi nuorille mielekkäämpää ja kävijämääriä saataisi kasvuun, jos nuoret saisivat vahvemmin olla päättämässä nuorisotalojen toiminnoista. Paitsi kävijämäärien kasvattamiseksi, myös nuorten osallistamiseksi olisi tärkeää kehittää nuorisotalojen toimintoja yhdessä nuorten kanssa. Bänditoiminta ja erilaiset tapahtumat kiinnostavat myös nuoria.

Tapahtumat vetävät enemmän kävijöitä kuin normaali ilta, mutta tapahtumia suunnittelemaan pitäisi saada lisää nuoria. Pitäisikö tapahtumien tuottaminen olla nuorisotaloista riippumattomampaa? Ettei itse nuorisotalo olisikaan välttämättä toiminnan lähtökohta vaan lähinnä vain paikka, jossa toimintaa suunnitellaan? Nuoriso-ohjaajat voisivat kenties lähteä markkinoimaan esimerkiksi kouluille tapahtumien ja toiminnan suunnittelua nuorisotalojen sijaan, jolloin mukaan lähtisi niitäkin nuoria, jotka eivät käy nuorisotaloilla tai joilla on negatiivisia mielikuvia nuorisotalo toiminnasta. Ylipäänsä toiminnan ja tekemisen markkinoiminen ja siitä tiedottaminen voisi olla vetovoimaisempaa kuin

itse talon markkinointi. Avointa toimintaa voisi toki markkinoida siinä sivussa, joskin iso osa nuorista varmasti tietää jo, että nuorisotalolla on mahdollista vain ”hengaila”. Nuorisotalojen markkinoinnin ja tiedottamisen kehittämisen avulla nuorisotalojen toiminnoista pääsisi osalliseksi useampi nuori.

Avoin toiminta on tytöille tärkeämpää kuin pojille. Tyttöjä kiinnostaa retket, leirit, discot ja tapahtumat poikia enemmän. Liikunta sen sijaa poikia tyttöjä enemmän. Yllättävää on, että skeittaamisesta ovat kiinnostuneita sekä tytöt että pojat. Tytöt haluaisivat poikia selkeästi enemmän toimintaa omille asuinalueilleen. Voisiko tästäkin päätellä, että asuinalueilla on pojille suunnattua toimintaa enemmän kuin tytöille. Tyttöjä kiinnostaa poikia enemmän olla suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa omille asuinalueilleen. Tytöistä poikia suurempi osa haluaisi olla suunnittelemassa retkiä ja leirejä. Tähän pitäisi mielestäni kiinnittää huomiota ja esimerkiksi nuorisotaloilla huomioida nimenomaan tyttöjen kiinnostus toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ainakin Laajasalon nuorisotalolla monet leirit ja projektit ovat viime aikoina suunnattu pääosin pojille.

Tytöjen kiinnostus skeittaamiseen kertoo siitä, että tytöille olisi annettava mahdollisuus harrastaa skeittaamista ja pitää huolta siitä, että skeittipaikoilla on tilaa myös tytöille. Monesti skeittipaikat ovat poikien valloittamia, eikä tytöt aloittelijoina välttämättä uskalla kokeilla skeittaamista. Mielestäni tytöistä suurempikin osa voisi olla kiinnostunut ainakin kokeilemaan skeittausta, jos sitä ei mielletäisi poikien lajiksi ja annettaisiin tytöille enemmän mahdollisuuksia lajin kokeilemiseen. Itselläni on esimerkki siitä, miten skeittirampin valmistuttua Laajasalon nuorisotalolle tytöt alkoivat harjoittelemaan skeittausta minun kanssani. Nuorisotalo tilana mahdollistaa helpommin skeittaamisen kokeilemisen vaivihkaa muun hengailun ohessa. Tilat, jotka on suunniteltu pelkkään skeittaamiseen vetävät monesti puoleensa vain kokeneita harrastajia. Ohjaajan rooli on toimia innostajana ja rohkaisijana.

Nuorisotiloilla on pojille ja tytöille usein varattu erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Eri asia sitten on, ovatko nämä mahdollisuudet riittäviä, kannustavia, ja nuorten itsensä näköisiä vai nuorten omaa tilaa kaventavia. (Punnonen 2007: 521-522.) Sukupuolisensitiivisessä työssä on tärkeää, ettei rajoiteta mahdollisuuksia osallistua toimintaan pelkästään sukupuolen takia. Tärkeää on myös tiedostaa toimintaa suunnitellessa, mil-

laiset ennakkokäsitykset toimintaa ja sen suunnittelua ohjaavat. Sukupuolisensitiivisesätyössä pyrkimyksenä on purkaa sukupuolen mukaan tiukasti kahtiajakautunutta maailmaa, moninaisuuden mahdollistaminen ja kummallekin sukupuolelle useampien vaihtoehtoja salliminen. (Punnonen 2007: 521-522.)

Kerhoista on kiinnostunut vain pieni osa vastanneista. Lieneekö termillä ”kerho” vaikutusta asiaan? Nuoret saattavat kokea sen terminä vanhahtavaksi. Voi myös olla, että kerhot koetaan liian sitoviksi ja sulkeutuneiksi ja nuoret haluaisivat toimintaa, joka ei olisi tiettyyn aikaan sidottua eikä vain pienen ryhmän puuhastelua.

Kysymys koskien toiminta- ja tilastrategiaa meni vastaajien mielipiteiden osalta miltei tasan. Hieman suurempi osa vastanneista on sitä mieltä, että pieni nuorisotalo vähemmillä toiminnoilla, oman kodin lähellä on parempi vaihtoehto kuin iso toimintakeskus monilla toiminnoilla joka kenties sijaitisi kauempana kotoa. Vastausten perusteella sekä toimintakeskuksille että nykyisenlaisille nuorisotaloille on kannattajia. Eri asia sitten on, miten nuoret olisivat vastanneet kysymykseen, jossa oletuksena olisi ollut iso toimintakeskus lähellä kotia kun nyt oletuksena kysymyksessä oli, että toimintakeskus sijaitsee kauempana kotoa ja perinteinen nuorisotalo lähempänä. Toiminta- ja tilastrategian toteutuessa on kuitenkin mahdotonta saada kaikkialle isoja toimintakeskuksia, vaan niitä tulisi muutama eri puolille kaupunkia ja niiden lisäksi olisi perinteisiä nuorisotaloja. Tällöin perusoletuksena voidaan pitää, että suurin osa nuorista joutuisi tulemaan toimintakeskukseen hieman kauempaa, varsinkin kun toimintakeskuksien tavoitteena olisi saavuttaa nykyisiä nuorisotaloja suurempia kävijämääriä.

Nuoret kokevat, että heillä on omilla asuinalueillaan riittävästi paikkoja, joissa viettää vapaa-aikaa. Nuorille suunnattuja tapahtumia ei kuitenkaan nuorten mielestä ole tarpeeksi. Nuoret kokevat, ettei heidän mielipiteitään ja tarpeitaan ole otettu huomioon heidän omilla asuinalueillaan. Nimenomaan asuinalueille tarvittaisiin lisää areenoita nuorten omien näkemyksien esiintuomiselle ja toiminnallisia mahdollisuuksia. On tärkeää kysyä, missä määrin päätöksenteossa on huomioitu nuorten omia näkemyksiä, sekä missä määrin nuoret pystyvät osallistumaan ja vaikuttamaan itseään koskeviin ratkaisuihin. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 8-9.) Jokaisella on oikeus tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehityksen ohjaamiseen. (Vesi-

kansa 2002: 12.) Nuoret kokevat, että paikkoja on tarpeeksi, mutta ne eivät ehkä ole alunperin suunniteltu nuorille itselleen.

Nuorten vastaukset jakautuivat kun kysymys koski sitä, että kiinnostaako heitä olla mukana toiminnassa, jossa nuoret saavat itse suunnitella ja toteuttaa toimintaa ja tapahtumia heidän omilla asuinalueillaan. Suurempi osa vastanneista on sitä mieltä, ettei heitä kiinnosta olla suunnittelemassa ja toteuttamassa toimintaa ja tapahtumia. Nuoren oma kiinnostus on kuitenkin välttämätön osallisuuden saavuttamiseksi. Suurin osa nuorista kokee, ettei pysty vaikuttamaan oman asuinalueensa nuorille suunnattuun toimintaan. Nuorista suurin osa kokee myös, ettei heidän mielipiteitään ole kuunneltu tai kysytty asioissa, jotka koskevat heidän omia asuinalueitaan. Miltei neljännes vastaajista olisi kiinnostunut järjestämään tapahtumia ja hieman alle viidennes olisi kiinnostunut olemaan mukana oman asuinympäristön viihtyisyyden edistämisessä.

Suurin osa nuorista kokee saavansa vaikuttaa melko paljon tai paljon omassa kodissaan tapahtuviin asioihin ja päätöksiin. Harrastusvalintoihin nuoret kokevat saavansa vaikuttaa enemmän kuin kodin asioihin. Sen sijaan oman asuinalueen ja ympäristön asioihin nuoret kokevat saavansa vaikuttaa melko vähän, vähän tai ei ollenkaan. Tästä voi päätellä, että asuinalueeseen ja ympäristöön liittyvissä asioissa nuoret kokevat, että asiat vain on ja tapahtuu, eikä niihin oikein voi vaikuttaa. Osallisuuden toteutumisen näkökulmasta nuorella tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin. Osassa avoimen kysymyksen vastauksista kävi ilmi välinpitämättömyys oman asuinalueen vaikuttamista kohtaan. Asuinalueetta ja ympäristöä nuoren elämää lähempänä oleviin asioihin eli kotiin ja harrastuksiin nuoret kokevat saavansa vaikuttaa enemmän. (Gretschel – Kiilakoski 2007: 11.)

Kokemus osallisuudesta tuottaa halua vaikuttaa ympäristöön ja olla osa sitä. Välinpitämättömyys on sitä, että nuori kokee oman ympäristön toiminnan yhdentekeväenä. Tällainen tunne johtaa yleiseen haluttomuuteen vaikuttaa asioihin. Nuori saattaa kokea, ettei mitään kannata tehdä, koska yksilöllä on olemattomat vaikutusmahdollisuudet ja isot päätökset tehdään jossain muualla. Jotta nuoret kiinnostuisivat enemmän vaikuttamisesta, olisi heille mahdollistettava osallisuuden kokemuksia. Tilanne, jossa nykyinen tila koetaan annettuna lähtökohtana, ei luo pohjaa osallistuvalla yhteiskunnalla eikä kansalaistoiminnalla. Jos nuori kokee, ettei saa vaikuttaa lähiympäristönsä asioihin, miten hän

voisi kokea saavansa vaikuttaa laajemmin yhteiskuntaan? (Horelli – Koskinen 2006: 14, 19; Gretscherl – Kiilakoski 2007: 11.)

Pojilla on tyttöjä enemmän melko vähän, vähän tai ei ollenkaan vastauksia kun kysytään, kuinka hyvin nuori kokee saavansa vaikuttaa kodin asioihin ja päätöksiin. Pojista siis suurempi osa kuin tytöistä kokee, ettei saa vaikuttaa kotona tehtäviin päätöksiin ja asioihin. Suurempi osa tytöistä kokee saavansa vaikuttaa paljon omiin harrastusvalintoihinsa.

Nuoret kaipaavat heille suunnattua toimintaa eniten kesälomiksi. Kysymyksen tulokset tukevat kaakkoisen nuorisotyöyksikön viime vuosien selkeää panostamista alueen kesätoimintaan. Vartiosaaren toimintakeskuksen ja kesäisin avoimen toiminnan pyörittäminen saarella on vastaus alueen nuorten toiveeseen saada enemmän toimintaa kesäksi. Toiminta on ollut käynnissä pitkän tauon jälkeen vasta kesän 2007, joten toimintaa vielä kehitetään. Saarella on normaalia nuorisotaloa enemmän liikunnallisia toimintoja, joka toivottavasti vastaa nuorten mielipiteisiin liikuntamahdollisuuksien ja toiminnan kaipausta.

Suurin osa vastanneista olisi kiinnostunut suunnittelemaan ja toteuttamaan nuorten kahvilaa omalle asuinalueelleen. Mieleeni nousee kysymys siitä, onko nuorisotalo imagonsa vuoksi monelle nuorelle paikka, jonne ei haluta tulla vaikka talo tilana voisikin olla aivan hyvä. Kauan vireillä ollut kahvilahanke on edennyt kevään 2008 aikana Laajasalon nuorisotalolla niin, että tilasuunnittelija on käynyt katsomassa tiloja, katsonut nuorten luonnostelemia pohjapiirrustuksia, lukenut heidän ideoitaan ja kuunnellut nuorisohjaajien mielipiteitä tilasta. Pitäisikö kahvilahankkeessa ottaa huomioon muidenkin kuin vakituisten kävijöiden mielipiteitä? Onko tilan suunnittelu heidän etuoikeutensa, sillä he ovat tilan ahkerimpia käyttäjiä, vai pitäisikö muidenkin alueen nuorten mielipiteet ja toiveet ottaa huomioon? Jos kahvilahanketta tehdään vakiokävijöiden kanssa, se ei ehkä saa kaipaamaansa huomiota muiden nuorten keskuudessa ja näin muiden nuorten silmissä nuorisotalo säilyy ”nutana” sanan negatiivisessa merkityksessä. Vastausten perusteella voisi olla hyvä idea ottaa muidenkin kuin nuorisotalon vakiokävijöiden mielipiteet huomioon kahvilaa suunniteltaessa, sillä silloin useammat nuoret saisivat olla vaikuttamassa alueen palveluihin.

Avoimen kysymyksen vastaukset osoittavat, että nuoret kaipaavat omille asuinalueilleen lisää toimintaa ja tiloja nuorille. Kantaa otettiin myös nuorten palveluihin ja kavereihin, asuinalueilla oleviin pubeihin ja niiden mukanaan tuomiin epäkohtiin, luontoon ja asuinympäristön ulkonäköön yleensä, kauppoihin ja muihin palveluihin, rauhallisuuteen ja turvallisuuteen, liikuntamahdollisuuksiin, alueella asuviin muihin ihmisiin ja julkiseen liikenteeseen. Muutama vastaaja toivoi, että nuorisotalot informoisivat enemmän toiminnastaan. Monissa vastauksissa kävi ilmi, että nuori on tyytyväinen omaan asuinalueeseensa eikä halua vaikuttaa siihen. Ovatko nuoret todellakin tyytyväisiä omiin asuinalueisiinsa vai eikö heitä vain kiinnosta vaikuttaa omiin asuinalueisiinsa niin, että niistä tulisi enemmän nuorten tarpeet huomioon ottavampia? Ajattelevatko nuoret elävänsä kuitenkin loppujen lopuksi aikuisten maailmassa, jossa kaikki vain on ja tapahtuu ilman, että nuoret voivat näihin asioihin itse vaikuttaa.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni tulosten perusteella nuorille pitäisi saada lisää areenoita omien mielipiteiden ja ideoiden esiintuomiselle heidän omissa toimintaympäristöissään. Koulut ja nuorisotalot voivat osaltaan olla kehittämässä yhdessä nuorten kanssa nuorten itsensä näköisiä vaikuttamiskanavia. Olisi tärkeää saada vaikuttamiskanavia nuoren omaan toimintaympäristöön, jolloin nuori oppisi, että asioihin ja päätöksiin voi vaikuttaa. Näin nuorista kasvaa aktiivisia kansalaisia, jotka pystyvät ja haluavat vaikuttaa yhteiskunnassa tapahtuviin asioihin. Tällä hetkellä nuoret eivät koe saavansa vaikuttaa heidän omien asuinalueidensa toimintaan. Nuorten mielipiteet tulisi ottaa vahvemmin huomioon asuinalueiden toimintaa kehitettäessä. Aikuisten tulisi kiinnittää huomiota nuorten tasa-arvoiseen kohteluun. Tähän liittyy nuorten mielipiteiden kuunteleminen ja arvostaminen. Osallisuuden syntymiseksi tasa-arvoisuuden kokeminen on ensiarvoisen tärkeää. Nuoret toivovat asuinalueilleen lisää tiloja ja toimintaa nuorille.

Aikuiset voivat valita asuinympäristönsä ja viettävät suurimman osan ajastaan töissä, mutta nuoret eivät voi valita omaa asuinympäristöään ja viettävät aikuisia enemmän omasta ajastaan omilla asuinalueillaan. Lisäksi nuoret käyttävät aktiivisesti esimerkiksi alueiden liikuntapalveluja. Lain mukaan nuorten pitäisi saada äänensä kuuluviin kuntia koskevissa asioissa. Demokratiaan liittyy mahdollisimman monen äänen kuuluviin saa-

minen ja huolen pitäminen siitä, että vähemmistöt saavansa mielipiteensä kuuluviin. Mielestäni on siis perusteltua kehittää vaikuttamiskanavia niin, että entistä useamman nuoren ääni saataisiin kuuluviin. Vaikuttamiskanavien kehittämisessä pitäisi kuunnella enemmän nuoria, jolloin ne toimisivat paremmin ja kiinnostaisivat varmasti nykyistä suurempaa osaa nuorista. Nykyisten vaikuttamiskanavien rinnalle tulisi kehittää paitsi nuorten itsensä näköisiä tapoja vaikuttaa, myös nykyistä nopeampia ja kevyempiä vaikuttamiskanavia. Kaikkia nuoria ei kiinnosta perinteinen poliittinen ja byrokraattinen vaikuttaminen ja tämän, koko ajan kasvavan joukon tarpeita pitäisi mielestäni kuunnella. Sukupuolisensitiivisyys tulisi ottaa huomioon vaikuttamistapoja kehitettäessä.

Laajasalon nuorisotalolla alkoi pitkän yrittämisen jälkeen skeittihanke vuoden 2007 lopulla. Alueella ei ole talvisin paikkaa missä skeitata ja muutama tyttö on innostunut skeittaamisesta. Nuoret olisivat kiinnostuneita olemaan mukana kahvilan suunnittelussa ja toteuttamisessa omilla asuinalueillaan. Laajasalon nuorisotalolla on käynnissä kahvilahanke. Kahvilahanke eteni niin ikään pitkän yrittämisen jälkeen kevään 2008 aikana. Kahvilahankkeen kehittelyyn voisi osallistaa muitakin kuin nuorisotalon vakiokävijöitä. Näin talolle saataisiin uusia kävijöitä ja nuoret saisivat alueelleen itsensä näköisen kahvilan. Sekä skeittihankkeen että kahvilahankkeen aloittamispäätökseen ja eteenpäinviemiseen on osaltaan liittynyt opinnäytetyöni tulokset. Nuoret toivoivat lisää toimintaa eniten kesälomiksi. Vartiosaaren toimintakeskuksen kesäajan toimintojen kehittäminen ja toimintakeskukseen vahvasti panostaminen saavat tukea kyselyni tuloksista.

Nuorisotalojen toimintaa tulisi kehittää yhä vahvemmin nuorten kanssa yhteistyössä. Nuorisotalojen toimintojen ei kuitenkaan pitäisi kilpailla muiden nuorten keskuudessa suosittujen harrastusten kanssa, vaan kehittää uusia toimintamuotoja jo suosittujen harrastusten rinnalle. Kyselyn tulokset osoittavat, että toiminnallisuuden rinnalla myös avoin toiminta on erittäin tärkeää nuorisotaloilla. Sukupuolisensitiivisyyden huomioon ottaminen voisi olla vahvemmin mukana nuorisotalojen toimintoja kehitettäessä.

Olen esitellyt opinnäytetyötäni kaakkoisen nuorisotyöyksikön alueella sen kaikissa työvaiheissa. Aluefoorumissa, Roihuvuori-Herttoniemi sekä Lana –verkostoissa ja kaakkoisen nuorisotyöyksikön yksikkökokouksessa esittelin työtäni keväällä 2007 ja otin huomioon alueen eri toimijoiden mielipiteet kyselyyn liittyen. Opinnäytetyötäni on käytetty Helsingin nuorisoasiainkeskuksen kaakkoisen nuorisotyöyksikön vuoden 2008

nuorisotyön suunnittelua käsittelevän suunnittelupäivän pohjana. Esittelin työni päätulokset suunnittelupäivän alussa ja työni toimi pohjana alueellisen nuorisotyön vuoden 2008 suunnittelulle.

Olen osallistunut Herttoniemen alueelliseen vanhempainiltaan panelistin roolissa, jossa käytin mielipiteideni pohjana opinnäytetyöni tuloksia. Minua pyydettiin panelistiksi vanhempainiltaan nimenomaan kertomaan opinnäytetyöni tuloksista. Olen osallistunut keväällä 2008 aikana toiseen, Laajasalon alueella pidettävään alueelliseen vanhempainiltaan. Alueellisen vanhempainillan pohjana toimii opinnäytetyöni. Esittelen lyhyesti työni tuloksia ja tämän jälkeen alueen koululla toimiva poikien improryhmä esittää improna opinnäytetyössän esiintyviä väittämiä ja tuloksia. Tämän jälkeen vanhemmat jakautuvat pienryhmiin ja keskustelevat opinnäytetyöni esittelyn ja impron pohjalta nousevista ajatuksista.

Opinnäytetyöni tuloksia voivat käyttää hyödykseen alueen koulujen rehtorit, kaakkoinen nuorisotyöyksikkö, yhdyskuntatyöntekijä, Itä-Helsingin ehkäisevä päihdetyöhanke, Klaari Helsinki ja alueen monet moniammatilliset verkostot ja foorumit.

Olin yllättynyt avoimien kysymysten vastausten runsaudesta. Olin varautunut siihen, ettei avoimiin kysymyksiin tule kovin montaa vastausta. Mielestäni avoimien kysymysten vastausten runsaudesta voi tehdä sen johtopäätöksen, että nuoria kiinnostaa ottaa kantaa ja vaikuttaa oman toimintaympäristönsä asioihin.

Kummastelin työtä tehdessä, miksi kukaan missään kirjassa ei ole jakanut osallisuutta tunteisiin ja toiminnallisuuteen liittyvään osallisuuteen. Kaikissa kirjoissa tunnuttiin käsittelevän niitä sikin sokin ja kuten lähteissä mainittiin, niin osallisuus ei ole yksiselitteinen käsite. Mielestäni tunne - toiminnallisuus jaottelu selkeyttää teorian ymmärtämistä paljon, kunhan tiedostaa etteivät ne ole toisistaan irrallisia asioita.

Teittinen (2006) kirjoittaa nuorten vaikuttamisen erilaisista toimintatavoista, joissa opitaan yhteiskunnan toimintatapoja ”aikuisten tyyliin”. Osallisuuteen tutustuneena vierastan sitä, että suuri osa nuorten vaikuttamistavoista on kopioita aikuisten tavoista toimia. Kiili puolestaan kirjoittaa, että osallisuutta ei pidä toteuttaa vain aikuisten toimintamalleja kopioimalla ja ettei aikuisuutta ja aikuisten toimintaa pidä nähdä normina, jo-

hon myös lasten ja nuorten toimintaa verrataan. (Kiili 2006: 45-47.) Miksi vaikuttamistavat pitäisivät olla aikuisilta lähtöisin, kun osallisuuden perusasia on, että mahdollistetaan nuorten itsensä suunnittelu ja toteuttaminen heitä itseään koskeviin asioihin. Miksi vaikuttamistavat eroaisivat tästä? Jos perinteinen puoluepolitiikka tai hitaaksi koettu byrokratia ei kiinnosta nuoria, niin miksi heidän ei voi antaa suunnitella heidän omista tarpeista lähteviä vaikuttamistapoja? (Teittinen 2006: 55-57.)

Teittinen (2006) kirjoittaa, että on olennaista, että tarjotut osallistumisen mahdollisuudet ja muodot vastaavat nuorten toiveisiin ja tarpeisiin. Nuoret ovat kaupungin asukkaita siinä missä aikuisetkin. He käyttävät monia palveluita, joten mielestäni nuorten mielipiteet pitäisivät näkyä vahvemmin esimerkiksi asuinalueiden palvelutarjonnassa. Nuorten pitäisi saada enemmän osallisuuden kokemuksia, jotta he huomaisivat, että asioihin on mahdollista vaikuttaa. Osallisuuden kokemusten myötä nuori haluaa vaikuttaa ympäristöönsä ja oppii, että asiat eivät vain ole ja tapahdu. Miten nuori, joka ei usko voivansa vaikuttaa oman asuinalueensa asioihin, voisi koskaan uskoa voivansa vaikuttaa yhteiskuntaan laajemmin? (Teittinen 2006: 55-57; Horelli – Koskinen 2006: 14, 19.)

Olisiko työn tulokset erilaisia, jos kaikki alueen seitsemäsluokkalaiset olisivat vastanneet kyselyyn? Mielestäni sain kattavan otoksen, sillä nuoret vastasivat luokittain ja tällöin mikään tietty ryhmä ei ole yliedustettuna vastauksissa. Koululuokissa on hyvin erilaisia nuoria, esimerkiksi aktiivisia ja vähemmän aktiivisia, jolloin kyselyn tuloksissa on esillä hyvin erilaisten nuorten mielipiteitä.

Jatkotutkimuksena minua kiinnostaisi tutkia alueen nuorten osallisuutta laadullisen tutkimuksen näkökulmasta. Laadullinen tutkimus tukisi tekemääni määrällistä tutkimusta. Mielestäni työni avoimien kysymysten vastaukset antoivat mielenkiintoisia vastauksia nuorten mielipiteistä oman asuinalueen ja toisaalta itsensä tärkeäksi kokemisen suhteen. Avoimien vastauksien perusteella voisi vaikkapa lähteä rakentamaan laadullisen tutkimuksen, esimerkiksi ryhmähaastattelujen pohjaa. Vastaavasti kiinnostavaa voisi olla myös selvittää nuorten osallisuutta määrällisen tutkimuksen avulla Helsingin muissakin kaupunginosissa ja vertailla eri kaupunginosissa asuvien nuorten vastauksia keskenään. Työni pohjalta voisi myös keskittyä vain muutamaaan tärkeään aihealueeseen ja syventyä kehittämään vain näitä työni pohjalta tärkeiksi nousseita aihealueita. Minua kiinnostaisi

tutkia myös sukupuolisensitiivisyyden huomioon ottamista eri vaikuttamisareenoiden toiminnassa ja toiminnan kehittämisessä.

Jos saisin tehdä jotain toisin, niin muuttaisin tiettyjä asioita kyselylomakkeessa ja esimerkiksi kysymysten järjestyksessä. Osallisuuden teoria on mielenkiintoinen ja olen tyytyväinen, että valitsin juuri osallisuuden työni teoreettiseksi viitekehykseksi. Teorian kokonaisuuden hahmottaminen ja rajaaminen on todella haastavaa. Kaiken kaikkiaan työprosessi on opettanut minulle pitkäjänteisyyttä, yhteistyötaitoja, esiintymisvarmuutta ja ennen kaikkea opettanut kvantitatiivisen tutkimuksen perusteita. Tutkimusmenetelmänä kvantitatiivinen tutkimus ei ollut minulle aivan vieras aloittaessani tätä työtä, sillä olen tehnyt jo aiemmin yhden määrällisen tutkimuksen. Kuitenkin vasta tämä työ on todella opettanut minulle, mitä vaaditaan kvantitatiivisen tutkimuksen onnistumiseksi.

LÄHTEET

- Alkula, Tapani – Pöntinen, Seppo – Ylöstalo, Pekka 1995: Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: WSOY:n graafiset laitokset.
- Alueellinen nuorisotyö: Esite. Helsingin Nuorisoasiainkeskus.
- Anttila, Pirkko 2000: Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Hamina: Akatiimi Oy.
- Eskola, Jari – Suoranta, Juha 1999: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Finlex. Valtionsäädöstietopankki 2005: Hallituksen esitys Eduskunnalle nuorisolaiksi sekä laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Verkkodokumentti. <<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2005/20050028>> Luettu 31.10.2006.
- Golombek, Silvia 2002: What works in Youth Participation: Case studies all around the world. International Youth Foundation. Verkkodokumentti. <http://www.iyfnet.org/uploads/what_works_in_youth_par.pdf> Luettu 18.3.2007.
- Gretschel, Anu 2006: Nuorten vaikutusmahdollisuuksien arviointi (NVA). Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Gretschel, Anu 2002: Kunta nuorten osallisuusympäristönä. Nuorten ryhmän ja kunnan vuorovaikutussuhteen tarkastelu kolmen liikuntarakentamisprojektin laadunarvioinnin keinoin. Lievestuore: Jyväskylän yliopisto
- Gretschel, Anu – Kiilakoski Tomi 2007: Lasten ja nuorten kunta. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Hanhivaara, Pirjo 2006: Maailmaa syleilevä osallisuus – osallisuuden suhde kouluun. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Hart, Roger 1997: Children's Participation: The Theory and Practice of Involving Young Citizens in Community Development and Environmental Care. London: Earthscan & Unicef
- Haverinen, Riitta – Maaniittu, Maisa 1992: Ihminen ja hyvinvointivaltio, valta ja osallisuus. Helsinki: Valtion painatuskeskus.
- Heikkilä, Tarja 2001: Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Heikkilä, Tarja 1999: Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Oy Edita Ab.

- Helve, Helena ym. 1997: Nuorten elämänpolkuja lama-Suomessa. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Horelli Liisa – Koskinen, Sanna 2006: Ympäristövastuullinen kansalaisuus kouluopetuksessa. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimuslehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Idän nuorten päihdehanke. Esite. Helsinki: Klaari Helsinki.
- Kaakkoinen nuorisotyöyksikkö (KANY) 2006: Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Verkkodokumentti. <<http://nk.hel.fi/talot/al-kany/>> Luettu 6.10.2006.
- Kiili, Johanna 2006: Lasten osallistuminen ja kansalaisuus. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimuslehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Klaari Helsinki 2008: Verkkodokumentti. <http://www.klaarihelsinki.fi/> Luettu 28.2.2008.
- Lankinen, Markku 2007: Asiakaskuva 2007. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.
- Nikkilä, Juha 2002: Nuorisovaltuustot yhteiskunnallisina osallistumismuotona –pikku-poliitikkoja vai vapaita vaikuttajia? Teoksessa Gretschel, Anu (toim.): Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina, artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Kuntatalon paino. 63-75.
- Nuoret alueittain 2007: Verkkodokumentti. <http://www.hel.fi/wps/wcm/resources/file/eb003d41eae871d/Nuoret_alueittain2007.pdf> Luettu 20.10.2007.
- Nuorisosiainkeskus 2006: Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Verkkodokumentti. <<http://nuoriso.hel.fi/nuorisosiainkeskus/>> Luettu 6.10.2006.
- Nuorisosiainkeskus Intra: Alueellisten palvelujen osasto. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Verkkodokumentti. Kirjoitettu 20.8.2003 <http://intra.nk.hel.fi/organisaatio/alueellisten_palvelujen_osasto/> Luettu 5.3.2007.
- Nuorisosiainkeskus Intra: Toimintakertomus 2005. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Verkkodokumentti <http://intra.nk.hel.fi/organisaatio/alueellisten_palvelujen_osasto/index.php> Luettu 5.3.2007
- Nuorisosiainkeskus Intra: Toimintakertomus 2006. Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskus. Verkkodokumentti. <<http://nk.hel.fi/toimintakertomus/2006/>> Luettu 28.2.2008.
- Nuorisolaki 27.1.2006/72

- Pietilä, Hanna 2007: Hyvää harjoitusta tulevaa varten – Nuorten kokemuksia nuorisotilaosallisuuden askelmilta. Pro Gradu –tutkielma. Kuopio: Kuopion Yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos.
- Punnonen, Varpu 2007: Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa: Hoikkala, Tommi – Sell, Anna 2007: Nuorisotyötä on tehtävä. Nuorisotutkimusverkosto. Helsinki: Hakapaino Oy. 521-240.
- Rantakokko, Aslak 2005: Nuokkarit – ihan hyvä juttu! Mielipidetutkimus alueellisesta nuorisotyöstä. Oulu: Oulun kaupungin nuorisoasiainkeskus.
- Rikkola, Anne 2006: Nuorten kokema osallisuus kunnallisessa päätöksenteossa. Pro Gradu –tutkielma. Lapin Yliopisto. Hallintotieteiden tiedekunta.
- Rättilä, Tiina 2006: Nuorten (kunta)kansalaisuus valtasuhteena. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Salasuo, Mikko 2006: Atomisoitunut sukupolvi. Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Helsinki: Yliopistopaino.
- Siitonen, Juha 1999: Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Verkkodokumentti. <<http://herkules.oulu.fi/isbn951425340X/html/c64.html>> Luettu 31.10. 2006.
- Teittinen, Outi 2006: Nuorten vaikuttajaryhmien toiminta muutoksen mahdollistajina kunnissa? Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Turtiainen, Pirjo – Kauppinen, Timo M. 2004: Helsinkiläisnuorten käsityksiä hyvinvoinnista ja syrjäytymisestä – alueellisuuden näkökulmasta. Teoksessa Paju, Petri (toim.): Samaan aikaan toisaalla... Nuoret, alueellisuus ja hyvinvointi. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy. 117-131.
- Venäläinen, Tiina 2006: Media- ja ICT-tekniikat nuorten osallisuuden välineinä. Nuorisotutkimus: Kunta ja osallisuus 3/2006. Nuorisotutkimus-lehti. Nuorisotutkimusseura ry. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Vesikansa, Sari 2002: Demokratia kouluissa ja nuorisotyössä. Teoksessa Gretschel, Anu (toim.): Lapset, nuoret ja aikuiset toimijoina, artikkeleita osallisuudesta. Helsinki: Kuntatalon paino. 11-30.
- Vesikansa, Sari 2007: Nuorisoasiainkeskuksen toiminta- ja tilastrategia 2007-2012. Toimeutussuunnitelma.

Hei 7. luokkalainen oletko tyytyväinen asuinalueesi nuorten palveluihin?

Tämän kyselyn avulla selvitetään sekä nuorten ajatuksia omasta asuinalueesta ja sen nuorisopalveluista että sitä, miten nuorten mielipiteitä kuunnellaan alueella.

Kyselyyn vastaaminen on erittäin tärkeää, sillä kyselyyn vastaamalla voit vaikuttaa oman asuinalueesi nuorisotyön kehittämiseen.

Kysely toteutetaan 2.4.-30.4.2007 neljän yläasteen kaikilla seitsemänsillä luokilla yhteistyössä Helsingin ammattikorkeakoulu Stadian, Itä-Helsingin päihdehankkeen ja Nuorisosiainkeskuksen kanssa. Kyselyn tulokset raportoidaan opiskelija Anna Kaihlanen opinnäytetyössä syksyllä 2007.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista. Vastauksesi ovat täysin luottamuksellisia eikä henkilöllisyytesi tule missään vaiheessa esiin.

Kyselyn päätteeksi klikkaa kohtaa "Lähetä".

Kiitos vastauksestasi!

Anna Kaihlanen
sosionomi-opiskelija
anna.kaihlanen@edu.stadia.fi

1) Olen *

- ☐ Tyttö
☐ Poika

2) Asun *

- ☐ Herttoniemen alueella
☐ Kulosaaren alueella
☐ Laajasalon alueella
☐ Roihuvuoren alueella
☐ Jossain muualla, missä? _____

3) Käyn *

- ☐ Herttoniemen yhteiskoulua
☐ Kulosaaren yhteiskoulua
☐ Laajasalon yläasteen koulua
☐ Porolahden peruskoulua

4) Kuinka usein käyt nuorisotalolla? *

Valitse lähimpänä oleva vaihtoehto.

- ☐ Käyn joka päivä
- ☐ Käyn muutamia kertoja viikossa
- ☐ Käyn muutamana kerran kuukaudessa
- ☐ Käyn muutamana kerran vuodessa
- ☐ En käytä nuorisotalon/talojen palveluita

5) Jos et käytä nuorisotalojen palveluita, niin miksi et?

Vastaa tähän kysymykseen vain, jos vastasit edelliseen kysymykseen "En käytä nuorisotalon/talojen palveluita".

- ☐ Nuorisotalo sijaitsee liian kaukana kotoa
- ☐ Nuorisotalolla ei ole sellaista toimintaa, joka kiinnostaa minua
- ☐ Kaveritkaan eivät käy nuorisotalolla
- ☐ En ehdi, koska minulla on muuta tekemistä
- ☐ Jokin muu syy, mikä? _____

6) Jos käytät/käyttäisit nuorisotalon/talojen palveluita, niin millaiseen toimintaan osallistut/osallistuisit mieluiten? *

Valitse korkeintaan kolme mieluisinta kohtaa.

- ☐ Avoin toiminta/toiminta johon minun ei tarvitse ilmoittautua etukäteen
- ☐ Kerhot
- ☐ Bänditoiminta
- ☐ Erilaiset tapahtumat
- ☐ Leirit, retket
- ☐ Diskot
- ☐ Keskustelu ohjaajien kanssa
- ☐ Liikunta
- ☐ Skeittaus
- ☐ Toimintaan jonka sisältöön voisit itse vaikuttaa
- ☐ Jokin muu, mikä? _____

7) Millaisesta nuorisotalosta pitäisit eniten? *

- ☐ Pitäisin isosta monitoimikeskuksesta, jossa on paljon toimintoja ja paljon uusia ihmisiä, mutta johon joutuu ehkä matkustamaan
- ☐ Pitäisin pienestä nuorisotalosta, jossa on vähemmän toimintoja ja paljon tuttuja ihmisiä ja joka on lähellä kotia

8) Miten nuorten mielipiteet ja tarpeet on otettu huomioon omalla asuinalueellasi?

Valitse kunkin väittämän kohdalta sopivin vaihtoehto.

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Minulla on riittävästi paikkoja omalla asuinalueellani kodin lisäksi, joissa voin viettää vapaa-aikaani	☐	☐	☐	☐
Asuinalueellani on tarpeeksi nuorille suunnattuja tapahtumia	☐	☐	☐	☐
Asuinalueellani on otettu hyvin huomioon nuorten mielipiteet ja tarpeet	☐	☐	☐	☐

Pystyn mielestäni vaikuttamaan asuinalueeni nuorille suunnattuun toimintaan	☐	☐	☐	☐
Mielipiteitäni kuunnellaan ja kysytään asioissa, jotka koskevat omaa asuinalueettani	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostaa olla mukana toiminnassa, jossa nuoret saavat itse suunnitella ja toteuttaa toimintaa ja tapahtumia omalla asuinalueellaan	☐	☐	☐	☐

9) Kaipaisitko lisää nuorille suunnattua toimintaa omalle asuinalueellesi? *

Valitse korkeintaan kaksi tärkeimmiksi kokemaasi ajankohtaa.

- ☐ Juhlapyhiksi (esim. vappu, juhannus, uusi vuosi, koulujen loppu)
- ☐ Viikonlopuiksi
- ☐ Kesälomiksi
- ☐ Arki-iltoihin
- ☐ En kaipaa lisää toimintaa

10) Millä tavoin olisit kiinnostunut vaikuttamaan oman asuinalueesi toimintaan? *

Valitse korkeintaan kaksi vaihtoehtoa.

- ☐ Vastaamalla joihinkin kyselyihin vuosittain
- ☐ Perustamalla nuorisotoimikunnan
- ☐ Perustamalla oppilastoimikunnan
- ☐ Osallistumalla alueen nuorten palvelujen kehittämiseen
- ☐ Järjestämällä toimintaa ja tapahtumia asuinalueelleni
- ☐ En halua vaikuttaa - Olen tyytyväinen asioihin niin kuin ne ovat tällä hetkellä
- ☐ Jollain muulla tavalla, millä? _____

11) Millaista toimintaa haluaisit olla suunnittelemassa ja toteuttamassa? *

Valitse korkeintaan kaksi mieluisinta asiaa.

- ☐ Nuorten kahvila
- ☐ Oman asuin ympäristön viihtyisyyden edistämistä
- ☐ Koulun sääntöjä
- ☐ Nuorisotalojen toimintaa
- ☐ Tapahtumia
- ☐ Retkiä ja leiriä
- ☐ Kerhoja
- ☐ Jollain muulla tavalla, millä? _____
- ☐ Minua ei kiinnosta olla mukana tapahtumien ja toiminnan järjestämisessä

12) Jos saisit päättää, niin kenen kanssa mieluiten olisit suunnittelemassa ja toteuttamassa erilaista toimintaa ja tapahtumia? *

- ☐ Muiden saman ikäisten
- ☐ Aikuisten ja muiden nuorten
- ☐ Yksin
- ☐ Koululuokan

13) Mitä kautta saat tietoa alueesi tapahtumista, harrastusmahdollisuuksista, kerhoista, retkistä ja leireistä? *

Valitse korkeintaan kaksi tärkeintä tietolähdettä.

- ☐ Kavereilta
☐ Vanhemmilta
☐ Opettajilta
☐ Internetistä
☐ Ilmoitustauluilta
☐ Nuoris-ohjaajilta

14) Miten hyvin koet saavasi vaikuttaa seuraaviin asioihin?

Valitse kunkin väittämän kohdalta sopivin vaihtoehto.

	0 En ollenkaan	1 Vähän	2 Melko vähän	3 Melko paljon	4 Paljon
Omassa kodissani tapahtuviin asioihin ja päätöksiin	☐	☐	☐	☐	☐
Omiin harrastusvalintoihini	☐	☐	☐	☐	☐
Asuinalueeni ja ympäristöni asioihin	☐	☐	☐	☐	☐

15) Kuunnellaanko mielipiteitäsi seuraavissa paikoissa/asioissa?

Valitse kunkin väittämän kohdalta sopivin vaihtoehto.

	0 Ei ollenkaan	1 Vähän	2 Melko vähän	3 Melko paljon	4 Paljon
Kotona	☐	☐	☐	☐	☐
Koulussa	☐	☐	☐	☐	☐
Kaveripiirissä	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastuksissa	☐	☐	☐	☐	☐

16) Miten koet seuraavat asiat omaan elämäsi liittyen?

Valitse kunkin väittämän kohdalta sopivin vaihtoehto.

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Minulla on riittävästi ystäviä	☐	☐	☐	☐
Olen kiinnostunut politiikasta	☐	☐	☐	☐
Minulla on elämässäni läheisiä, joille voin kertoa vaikeitakin asioita	☐	☐	☐	☐
Tunnen itseni tärkeäksi	☐	☐	☐	☐
Tunnen oman elämäni tärkeäksi	☐	☐	☐	☐
Uskon, että tulevaisuuteni on valoisa	☐	☐	☐	☐
Koen paineita omasta elämästäni	☐	☐	☐	☐
Tulevaisuus tuntuu epävarmalta	☐	☐	☐	☐
Uskallan kertoa omat mielipiteeni muille, vaikka toiset olisivatkin eri mieltä kanssani	☐	☐	☐	☐
Tunnen, että minun mielipiteeni hyväksytään	☐	☐	☐	☐
Tulen hyväksytyksi omana itsenäni	☐	☐	☐	☐
Tunnen olevani tasa-arvoinen aikuisten kanssa	☐	☐	☐	☐

17) Miten koet seuraavat asiat elämässäsi tällä hetkellä kotiisi, asuinalueeseesi ja kouluusi liittyen?

Valitse kunkin väittämän kohdalta sopivin vaihtoehto.

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 Jokseenkin samaa mieltä	4 Täysin samaa mieltä
Viihdyn koulussa	☐	☐	☐	☐
Koulussani on hyvä yhteishenki, ilmapiiri	☐	☐	☐	☐
Viihdyn kotona	☐	☐	☐	☐
Perheessäni on hyvä yhteishenki, ilmapiiri	☐	☐	☐	☐
Minulla on hyvin asiat kavereideni kanssa	☐	☐	☐	☐
Viihdyn omalla asuinalueellani	☐	☐	☐	☐
Asuinalueeni on turvallinen	☐	☐	☐	☐
Minun asuinalueellani on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet	☐	☐	☐	☐
Minulla on hyvät vaikutusmahdollisuudet omaa elämäniä koskevissa asioissa	☐	☐	☐	☐

18) Kerro omin sanoin omasta asuinalueestasi. Mihin asioihin haluaisit vaikuttaa nykyistä enemmän oman asuinalueesi toiminnassa tai palveluissa? Mikä omassa asuinalueessasi on hyvää ja mikä huonoa?

---

19) Kerro omin sanoin tilanteesta, jossa tunsit itsesi tärkeäksi. Miksi tunsit itsesi tärkeäksi juuri siinä tilanteessa? (Asiat voivat liittyä kouluun, harrastuksiin, perheeseen, projektiin, vapaa-aikaan, johonkin lomalla tapahtuneeseen, ihan mihin vain!)

Lähetä

Operationalisointitaulukko

Taustatieto

Kysymykset: 1,2,3,4

Toimintaan liittyvän osallisuuden mittaaminen

Kysymykset: 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17hi, 18

Nuorisotalojen tavoitavuus 4, 5

Toiminta- ja tilastrategia 7

Nuorelle annetaan/ tarjotaan toiminnallisia mahdollisuuksia 8

Areenoita omien näkemysten esiintuomiselle 8

Nuoren oma kiinnostus välttämätön osallisuudessa 8, 10

Toiminta lähtee nuoren omista intresseistä 6, 9, 10, 11

Neljä vaikuttajatyyppejä 12

Informointi 13

Nuorella on mahdollisuus vaikuttaa itseä koskeviin päätöksiin 14

Vaikuttamisen halu 18

Nuori kokee voivansa vaikuttaa omaan elämäänsä, asiat eivät vain ole ja tapahdu 17hi

Tunteisiin liittyvän osallisuuden mittaaminen

Kysymykset: 15, 16, 17, 19

Nuoren kuulluksi tuleminen 15

Nuori ei voi yksin olla osallinen 16a

Nuoren suhtautuminen politiikkaan 16b

Nuorelle on ihmisiä keille puhua 16c

Nuori tulee hyväksytyksi omana itsenään 16cijk

Turvallinen ryhmä 16cijk

Nuoren kontekstiuskomukset 16cijk, 19

Nuori kokee itsensä tärkeäksi ja merkitykselliseksi 16d, 19

Nuori kokee oman elämän tärkeäksi 16e

Nuori uskoo tulevaisuuteen 16fh

Nuori kokee paineita omasta elämästään 16g

Nuori tulee hyväksytyksi erilaisista mielipiteistä huolimatta 16i

Nuori on tasa-arvoinen aikuisten kanssa, konstruktivistinen pedagogiikka 16l

Voimaantuminen 17abcde

Nuoren kokemus yksilönä suhteessa ryhmään 17bde

Osallisuus yhteisöön 17abcdef